

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Vnější vztahy a komunikace
Oddělení Informační podpora a knihovna

Finanční a ekonomické Informace

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

4/2022

Duben

**Finanční a ekonomické
INFORMACE
Dokumentační bulletin MF
Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů**

Vydavatel:

Ministerstvo financí,
odbor Vnější vztahy a komunikace
Oddělení Informační podpora
a knihovna

IČ 00006947

Technická redakce:

Mgr. J. Machonský

Redakční rada:

Mgr. J. Benda, Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Mgr. M. Lukeš,
Mgr. J. Machonský, Bc. H. Nováková,
S. Pelech, PhDr. L. Tvrda,
Mgr. E. Vaňová

Evid. číslo periodického tisku:

MK ČR E 18634

Identifikační číslo ISSN: 1804-7262

Redakce:

Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Distribuce:

Ministerstvo financí,
odbor Vnější vztahy a komunikace,
odd. Informační podpora a knihovna,
Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Číslo odevzdáno do tisku 29. 4. 2022
Vychází 1x měsíčně, zdarma

Elektronický archiv:

<http://knihovna.mfcz.cz/bulletin.php>
(intranet)

[http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/
sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/
dokumentacni-bulletin](http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin) (internet)

Do čísla přispěli:

Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Mgr. M. Lukeš,
Bc. H. Nováková, PhDr. L. Tvrda,
S. Pelech, Mgr. E. Vaňová

Vážení čtenáři,

předkládáme Vám dubnové číslo dokumentačního bulletinu Finanční a ekonomické INFORMACE. Nabízí jako obvykle souhrn nejnovějších odborných článků, knih a jiných informačních zdrojů vztahujících se k problematice Ministerstva financí a jeho resortu.

Citelný nárůst inflace a problematické postavení pracovníků pohybujících se v sdílených službách poskytovaných přes internetové platformy (tzv. „gig economy“) vrátily na stránky (především Evropského) tisku a odborných internetových serverů téma minimální mzdy. Výraznější stopu v této problematice budou chtít zanechat i představitelé Francie, momentálně předsednického státu v Radě EU, kteří hájí koncept tzv. evropské minimální mzdy. Proto jsme do rubriky Podrobně k tématu zařadili přehledový článek s názvem „Nejen o evropské minimální mzdě: příklon Evropské unie k sociální problematice a vyjednávání o růstu mezd v evropských zemích v dobách rostoucí inflace“. Téma článku se dotýká České republiky a to i z toho důvodu, že české předsednictví navazuje na to francouzské a je velmi pravděpodobné, že jednání k této problematice budou pokračovat i během našeho předsednictví.

Věříme, že Vás pravidelný přehled nových informačních pramenů zaujme. Rádi Vám zajistíme plné texty článků i požadované knihy.

Mgr. Jiří Machonský

člen redakční rady

Texty publikované v tomto bulletinu nevyjadřují názor redakce ani nejsou oficiálním stanoviskem Ministerstva financí. Uvedené informace odrážejí aktuální trendy a komentáře v odborné literatuře.

AKTUALITY

Rozhodnutí Evropské komise o rovnocennosti pro americké burzy ze 4. dubna: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_22_2263

V dubnu byla vydána zpráva Skupiny odborníků pro výzvy spojené s celní unií. Skupina navrhla deset opatření do roku 2030. Tisková zpráva: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_22_2181

Publikováno na webu MF

Makroekonomická predikce – duben 2022:
https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Makro-ekonomicka-predikce_2022-Q2_Makroekonomicka-predikce-duben-2022.pdf

Monitoring

Pravidelný speciální monitoring za období 27. 3. 2022 – 27. 4. 2022 se tentokrát věnuje tématu:

Cena potravin

Byl zpracován z tištěných médií, televize, rozhlasu a internetových serverů a naleznete jej včetně archivu starších monitoringů v sekci Monitoring médií na adrese:

<http://knihovna.mfcr.cz/monitoring.php>

O B S A H

Podrobně k tématu.....	4
Nejen o evropské minimální mzdě: příklon Evropské unie k sociální problematice a vyjednávání o růstu mezd v evropských zemích v dobách rostoucí inflace	4
Dokumentace českého a zahraničního tisku.....	8
Daně.....	8
Ekonomické vědy. Ekonomie	16
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	17
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny.....	21
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	24
Podnik a podnikání.....	28
Pojišťovnictví. Sociální péče.....	29
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	30
Právo.....	32
Statistika. Demografie. Sociologie.....	37
Účetnictví	38
Veřejná správa.....	39
Veřejné finance. Rozpočet	40
Zdravotnictví	42
Životní prostředí	42
Životní úroveň	42
Ostatní	43
Přehled nových knih.....	49

Nejen o evropské minimální mzdě: příklon Evropské unie k sociální problematice a vyjednávání o růstu mezd v evropských zemích v dobách rostoucí inflace

Mgr. Ing. Taťána Dudáčková

Oddělení 7403, Informační podpora a knihovna

Problematika minimální mzdy se v současné době objevuje nejen v zahraničním tisku v různém kontextu – hovoří se o evropské minimální mzdě, tlaku na zvyšování minimálních mezd v důsledku inflace i právech pracovníků pohybujících se v tzv. „gig economy“ (sdílených službách poskytovaných přes internetové platformy¹), kteří na minimální mzdu nemají nárok. „Červenou linií“, která se těmito články prolíná, je zvýšený příklon západního světa (a tedy i Evropské unie) k sociální problematice a k regulaci obecně a dále pak diskuze o tom, jakým způsobem by měla být minimální mzda určena. Prosazení tzv. evropské minimální mzdy se pak stalo součástí agendy nynějšího francouzského předsednictví v Radě EU².

Kontext: příklon (nejen) Evropské unie k sociální problematice, ochrana „gig workers“, rostoucí regulace

Toho, že se se Evropská unie stále více soustředí na sociální problematiku, si všiml ve svých komentářích pro *Financial Times* Martin Sandbu. V prosincovém příspěvku *Europe has rediscovered the social market economy*³ autor poukazuje na změnu trendu, ke které postupně dochází. Po celá dvě desetiletí od 90. let se středopravé i středolevé vlády členských států Evropské unie (a zejména Německa) snažily omezit intervence státu v ekonomice a ponechat trhům „co největší volnou ruku“. Tento trend však začal ustupovat ve světle nedostatečných investic, přílišných úsporných opatření a rostoucí hrozby klimatické změny. Ústup trendu ještě umocnila pandemie nemoci covid-19. Konkrétním příkladem změny přístupu jsou opatření představená Evropskou unií v nedávné době: Akční plán Evropské komise pro sociální ekonomiku z prosince loňského roku, balíček návrhů na zlepšení pracovních podmínek osob pracujících v „gig economy“ i navrhovaná směrnice o evropské minimální mzdě. Autor upozorňuje, že se podobné tendence neprojevují pouze v Evropské unii, ale i ve Spojených státech, Velké Británii či Japonsku – stejně jako u dřívějších snah regulaci co nejlépe omezit jde o celosvětový trend.

O návratu minimální mzdy jako opatření, které dočasně „vyšlo z módy“, diskutoval Sandbu i ve svém o rok starším komentáři *Minimum wage rises are gaining ground*⁴. Tlak na zvyšování minimální mzdy odráží mimo jiné změnu konsenzu ekonomů o dopadech minimální mzdy na trh práce. Zatímco dříve ekonomové měli za to, že vysoké minimální mzdy povedou k poklesu zaměstnanosti (podniky by za tohoto předpokladu neměly zájem nabírat další pracovníky kvůli produktivitě neodpovídající výši mzdy), v praxi se tato teorie nepotvrdila. Sandbu v této souvislosti poukazuje na výši mezd v severských zemích a na to, že vysoké mzdy mohou naopak produktivitu podpořit (firmy více investují do zvýšení produktivity stávajících zaměstnanců). Vysoká minimální mzda pak může (spolu s dalšími faktory, jako např. investicemi do vzdělávání) v konečném důsledku přispět k posunu ekonomiky od konkurenceschopnosti na základě cen ke konkurenceschopnosti díky kvalitě.

¹ Tématu „gig economy“ se dotkl také Marek Benda ve starším přehledovém článku bulletinu Finanční a ekonomické informace – více viz BENDA, Marek. Perspektivy sdílené ekonomiky. In: *Finanční a ekonomické informace: dokumentační bulletin MF* [online]. 2016, 6, 8-10 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Bulletin-knihovny-MF_2016-c-06_Financni-a-ekonomicke-informace-62016.pdf.

² ZICHOVÁ, Kateřina. Minimální mzda v EU: Státy se dohodly na kompromisu, Česko je pro. Do hry ještě vstoupí europarlament. In: *Euractiv.cz* [online]. 31. 1. 2022 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/ekonomika/news/minimalni-mzda-v-eu-staty-se-dohodly-na-kompromisu-cesko-je-pro-do-hry-jeste-vstoupi-europarlament>

³ SANDBU, Martin. Europe has rediscovered the social market economy. In: *FT.com* [online]. December 19 2021 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/c6760232-80cc-4a25-a1a1-7315f620b63c>.

⁴ SANDBU, Martin. Minimum wage rises are gaining ground. In: *FT.com* [online]. November 12 2020 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/79156fd0-6325-41d8-b6e6-576e6f25f869>.

K postavení pracovníků pohybujících se v „gig economy“ se vyjadřovala Sarah O'Connor v komentářích *Don't let gig economy companies rewrite the law*⁵ a *The gig economy is a symptom of bigger problems*⁶. Práce ve sdílených službách znamená pro pracovníka výhody, ale i rizika. Výhodou je větší flexibilita, která na jiných málo kvalifikovaných pracovních místech (blue-collar jobs) v běžném zaměstnání není obvyklá, rizikem je pak právě chybějící pracovněprávní ochrana zaměstnanců (včetně skutečnosti, že se na pracovníky nevztahuje minimální mzda). Autorka v obou komentářích upozorňuje jednak na výrazný lobbying firem v odvětví sdílených služeb při prosazování legislativy a dále pak na to, že samotná „gig economy“ reaguje na nerovné postavení na trhu práce mezi vysoce kvalifikovanými pracovníky a pracovníky s nízkou kvalifikací z hlediska flexibility práce. Pro mnohé pracovníky s nízkou kvalifikací je flexibilita z rodinných důvodů nezbytná, aby jí však dosáhli, jsou nuceni se v rámci „platformové ekonomiky“ vzdát pracovněprávní ochrany („white collars“ přitom takové omezení podstupovat nemusí). Jedním z problémů pracovního trhu je tak i nastavení pracovních podmínek pro nekvalifikované zaměstnance v běžném zaměstnání.

Komentář *Minimum wages are not a panacea*⁷ současně upozorňuje na to, že pro zlepšení situace zaměstnanců samotné zvýšení minimální mzdy nestačí – podstatné jsou právě i pracovní podmínky a zároveň vymáhání jejich dodržování. Objevily se totiž mj. výzkumy z Velké Británie z doby již před pandemií, které zjistily, že zvýšení minimální mzdy způsobilo nárůst tzv. „zero hours contracts“ – smluv, na základě kterých se pracovníci zavazují být zaměstnavateli k dispozici v případě potřeby, není však zaručeno, že jim nějaká práce bude přidělena.

Na rostoucí regulaci a zásahy státu do ekonomiky obecně v různých oblastech upozorňovala lednová zvláštní příloha *The new interventionism*⁸ týdeníku *The Economist*. Autor Jan Piotrowski v několika článcích popisoval nynější trend zvýšených zásahů státu, projevující se v podpoře konkrétních odvětví, technologií a firem, výrazném tlaku na ochranu hospodářské soutěže; regulaci v oblasti ochrany životního prostředí a pracovněprávních podmínek a zvyšování daňové zátěže. Dle Piotrowského může tento trend přinést různé nechtěné důsledky, jedním z nich je orientace podniků na udržování příznivých vztahů s politickými představiteli namísto plnění potřeb zákazníků⁹.

Evropská minimální mzda – návrh směrnice a související komentáře

Diskuze o možném vzniku „evropské minimální mzdy“ se objevují v odborném a mediálním prostoru již roky – příkladem z roku 2014 je příspěvek *Mapping out the options for a European minimum wage standard*¹⁰ publikovaný v časopise *Tresor economics*. Aktuálně projednávaný návrh směrnice¹¹, o němž informuje tisková zpráva *Rada se dohodla na mandátu k jednání o rámci EU pro přiměřené minimální mzdy*¹², pochází z října 2020. Podstata návrhu nespočívá v jednotné minimální mzdě pro celou Evropskou unii, ale ve vymezení právního rámce, na základě kterého by byla mzda stanovena. V návrhu směrnice jsou stanoveny čtyři povinnosti: podpora kolektivního vyjednávání, dodržování procesních povinností při stanovení minimální mzdy, přijetí opatření na zlepšení přístupu k minimální mzdě pro pracovníky, kteří na ni mají nárok, a shromažďování příslušných údajů a jejich reportování

⁵ O'CONNOR, Sarah. Don't let gig economy companies rewrite the law. In: *FT.com* [online]. February 23 2021 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/430683ee-8016-42a0-9f78-acbcc83e992a>.

⁶ O'CONNOR, Sarah. The gig economy is a symptom of bigger problems. In: *FT.com* [online]. November 9 2020 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/a90d9ba8-4d2e-4ec4-b971-24ebeb5822d>.

⁷ THE EDITORIAL BOARD. Minimum wages are not a panacea. In: *FT.com* [online]. October 26 2021 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/c303c3e7-5c4b-48e2-9ace-62e64fa757b6>.

⁸ PIOTROWSKI, Jan. The new interventionism. *The Economist*. 2022, 442(8179), S3-S4. ISSN 0013-0613. Plný text dostupný také komerčně ze systému Proquest.

⁹ PIOTROWSKI, Jan. The liberal fightback. *The Economist*. 2022, 442(8179), S12. ISSN 0013-0613. Plný text dostupný také komerčně ze systému Proquest.

¹⁰ BRISCHOUX, Maxence, et al. Mapping out the options for a European minimum wage standard. In: *Tresor economics* [online]. July 2014 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/8d959534-84a1-43c3-8e9c-3e9143456de9/files/5b192210-e167-400f-8190-0465def769e5>.

¹¹ EVROPSKÁ UNIE. Rada. *Návrh SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o rámci pro přiměřené minimální mzdy v Evropské unii – obecný přístup* [online]. Brusel, 26. listopadu 2021 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14366-2021-INIT/cs/pdf>.

¹² EVROPSKÁ UNIE. Rada. *Rada se dohodla na mandátu k jednání o rámci EU pro přiměřené minimální mzdy*. In: *Consilium* [online]. 6. prosince 2021 11:10 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press-releases/2021/12/06/council-agrees-on-mandate-for-negotiations-on-a-eu-framework-on-adequate-minimum-wages>.

Evropské komisi. Tisková zpráva upozorňuje na rozdílnost modelů trhu práce v členských zemích, míru krytí zaměstnanců kolektivními smlouvami i výši minimálních mezd. Návrh, který by měl být dále projednán na úrovni Evropského parlamentu, by tato specifika měl respektovat.

Právě specifiky kolektivního vyjednávání a minimálních mezd, zejména v severských zemích, se zabýval příspěvek *Minimum wage, maximum rage*¹³. Redakce *The Economist* v příspěvku analyzovala obavy severských zemí (konkrétně Dánska a Švédska) z toho, že by nová právní úprava ve snaze pomoci např. Itálii či Kypru mohla nechtěně narušit severský model vyjednávání o minimálních mzdách, který je obecně považován za vysoce funkční. Současná verze textu, kterou nakonec podpořilo i Švédsko (Dánsko nikoli) by nicméně obavy obou zemí měla reflektovat¹⁴.

K návrhu se také objevily i další reakce a komentáře, mimo jiné i ze švýcarského prostředí – například politik Jean-Claude Rennwald v komentáři *Dumping social: l'Union tient-elle un double langage?*¹⁵ upozornil na dvojí metr Evropské unie, kdy tzv. „rámcová dohoda“ (Framework Agreement) mezi EU a Švýcarskem selhala právě kvůli opatřením na trhu práce, které Švýcarsko požadovalo a které Evropská unie ještě na jaře loňského roku odmítala. Smysl obou opatření (navrhované evropské legislativy i rámcové dohody se Švýcarskem) byl přitom obdobný – omezení sociálního a mzdového dumpingu.

Michal Tomášek upozorňuje v příspěvku *K jednotné evropské mzdě?*¹⁶ na to, že v současné době může v EU docházet ke skryté mzdové diskriminaci a nežádoucím nerovnostem, například v případě, kdy se zahraniční vědec ze země s vyššími platy zapojí do výzkumného týmu v členské zemi s platy nižšími. To by měla směrnice potlačit. Zároveň směrnice může být vnímána jako pokus o harmonizaci v sociální oblasti, podle autora je však úspěšnost takového pokusu sporná.

Sociálnímu rozměru evropské minimální mzdy se věnoval ve své analýze *Evropská minimální mzda: přiblížení českých mezd těm západním se nechystá*¹⁷ Jan Kašpárek. Kašpárek mimo jiné poukázal na složitost vyjednávání, výrazné rozdíly ve výši mezd mezi členskými zeměmi i dlouhodobost a obtížnost konvergence mezi chudšími a bohatšími členskými státy EU. Kašpárek dále mj. diskutuje o důstojnosti mezd v souvislosti s různými výzkumy o České republice a o tom, za jakých podmínek by nový návrh mohl odstranit nerovnosti mezi členskými zeměmi i zvýšit minimální důstojnou mzdu. Upozorňuje i na související problémy české ekonomiky, kterými jsou nedostatečné inovace a investice do výzkumu.

Tlaky na zvyšování minimální mzdy kvůli rostoucí inflaci, rostoucí životní náklady a formy vyjednávání

Kvůli rostoucí inflaci dochází v řadě evropských států (v Německu, Francii, Polsku, ale i dalších) v posledních měsících ke zvyšování minimálních mezd. Nová legislativa o evropské minimální mzdě je přitom podle Delphine Strauss ostrým obratem přístupu EU z doby finanční krize v roce 2008, kdy se Evropská unie naopak snažila omezením růstu mezd, jež však nebylo vhodně načasováno, zabránit zvyšování inflace. Podle autorčina komentáře *Minimum wage increases not enough to shield poorest from rising prices*¹⁸ nicméně státy nyní kladou příliš vysoký důraz na minimální mzdy jako jediný nástroj, jak zabránit chudobě v období rostoucích cen. I podle OECD by pomohlo, kdyby se země soustředily na širší okruh opatření, jako např. na opatření na ochranu hospodářské soutěže a příliš tvrdé konkurenční doložky, které mj. znemožňují přesun zaměstnanců za vyšším platem.

¹³ Minimum wage, maximum rage. *The Economist*. 2021, 441(9271), 39. ISSN 0013-0613. Plný text dostupný také komerčně ze systému Proquest.

¹⁴ ZICHOVÁ, Kateřina, ref. č. 2.

¹⁵ RENNWALD, Jean-Claude. Dumping social: l'Union tient-elle un double langage? *Le Temps*. 17 Jan 2022. Plný text dostupný komerčně ze systému Proquest.

¹⁶ TOMÁŠEK, Michal. K jednotné evropské mzdě? *Právní rádce*. 2022, 30(11), 37. ISSN 1210-4817. Dostupné také ze sítě resortu MF z Aktivních novin: <http://noviny.mfcr.cz/news/2022/01/11/pn01a37a.htm>.

¹⁷ KAŠPÁREK, Jan. Evropská minimální mzda: přiblížení českých mezd těm západním se nechystá. In: *Deník Referendum* [online]. 19. března 2021 v 15.15 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://denikreferendum.cz/clanek/32473-evropska-minimalni-mzda-priblizeni-ceskych-mezd-tem-zapadnim-se-nechysta>.

¹⁸ STRAUSS, Delphine. Minimum wage increases not enough to shield poorest from rising prices. In: *FT.com* [online]. January 11 2022 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/d5f2ab19-dda0-4406-ae12-bdf65b9ad7e7>.

K plošnému zvyšování mezd ve Francii se na podzim vyjádřil ekonom Christian de Boissieu v příspěvku *Salaires : quoi faire ?*¹⁹. Autor upozornil na existenci dualismu na francouzském trhu práce a prohloubení mezigeneračních nerovností v průběhu pandemie (zhoršení postavení mladé generace) a vyslovil se proto pro cílenější zvyšování mezd v určitých sektorech např. v závislosti na produktivitě či nedostatku pracovních sil v určitém odvětví, namísto pouhého plošného přidávání.

V průběhu února vyšly v souvislosti s diskuzemi o zvyšování minimální mzdy různé články také v německém deníku *Handelsblatt*. Vývoj německé hodinové minimální mzdy, zavedené teprve v roce 2015, ilustruje příspěvek *So hat sich der Mindestlohn in Deutschland seit 2015 entwickelt*²⁰. Původní hodinová mzda činila v roce 2015 8,5 euro, přičemž k prvnímu zvýšení došlo o dva roky později. V loňském roce byla minimální mzda zvýšena dvakrát, v letošním roce se pak očekávají tři zvýšení. Zatímco v lednu letošního roku činila minimální mzda 9,82 eur, od srpna by měla vzrůst na 10,45 eur a od října dokonce na 12 eur.

Právě k poslednímu zvýšení se v několika komentářích vyjadřoval Frank Specht pro *Handelsblatt*. Např. v komentáři *Der höhere Mindestlohn ist richtig – und doch ein Warnzeichen*²¹ Specht varuje před způsobem, jakým bylo poslední zvýšení schváleno. Růst minimální mzdy je sice podle něj v době pádící inflace a nedostatku pracovních sil na trhu opodstatněný, ale došlo k selhání kolektivního vyjednávání v regionech s nízkou mzdou a zvýšení bylo určeno nakonec politicky. Výše minimální mzdy by měla být odsouhlasena zaměstnavateli i odbory tak, aby nedošlo k rušení pracovních míst či zhoršování konkurenceschopnosti firem. Ačkoli nynější zvýšení minimální mzdy je v principu správné, je do budoucna v Německu podle autora nutné se vrátit ke kolektivnímu vyjednávání.

Tématu se věnoval na podzim i článek *What's the big deal about minimum wage in Germany?*²² na portálu *Deutsche Welle*, ve kterém bylo blíže popsáno, jak v Německu rozhodování o minimální mzdě dosud fungovalo a proč je nynější zvýšení minimální mzdy (stejně jako minimální mzda samotná) kontroverzní. S výjimkou zavedení minimální mzdy v roce 2015 totiž její výši určovala nezávislá komise – nynějším rozhodnutím tak může dojít k náhlé politizaci rozhodování v této oblasti. Kritici minimální mzdy obecně pak také upozorňují na riziko mzdově-inflační spirály a vliv minimální mzdy na eskalaci inflace.

V příspěvku byly přiblíženy diskuze zejména ze zahraničního tisku, které se nyní okolo minimální mzdy a pracovněprávní ochrany zaměstnanců vedou. Evropská minimální mzda by mohla zmírnit některé z nastíněných potíží – měla by přispět k zajištění důstojné životní úrovně i upřednostňovat kolektivní vyjednávání. Je zřejmé, že se téma tohoto článku dotýká i České republiky, a to nejen v souvislosti s evropskou minimální mzdou: kontroverze okolo „gig economy“ a švarcsystému nedávno proběhly i českým tiskem²³. Samotný návrh evropské minimální mzdy bude nyní dále projednáván – pokud by se konečně znění nepodařilo dohodnout během nynějšího francouzského předsednictví v Radě EU, je dle Euractiv možné, že jednání bude pokračovat i během českého předsednictví, s čímž ostatně dle svého lednového vyjádření počítá i české ministerstvo práce a sociálních věcí²⁴.

¹⁹ DE BOISSIEU, Christian. Salaires : quoi faire ? *Le Cercle Les Echos*. Sep 8, 2021. Plný text dostupný komerčně ze systému Proquest.

²⁰ IMÖHL, Sören a IVANOV, Angelika. So hat sich der Mindestlohn in Deutschland seit 2015 entwickelt. In: *Handelsblatt.com* [online]. 25.02.2022 [cit. 2022-03-11]. Dostupné po přihlášení z: https://archiv.handelsblatt.com/document/HBON_HB_25604664.

²¹ SPECHT, Frank. Der höhere Mindestlohn ist richtig - und doch ein Warnzeichen. In: *Handelsblatt.com* [online]. 25.02.2022 [cit. 2022-03-11]. Dostupné po přihlášení z: https://archiv.handelsblatt.com/document/HBON_HB_28098222.

²² ROOKS, Timothy. What's the big deal about minimum wage in Germany? In: *Deutsche Welle* [online]. 21.10.2021 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.dw.com/en/whats-the-big-deal-about-minimum-wage-in-germany/a-59559933>.

²³ HUDEMA, Marek. Co ukázal spor Rohlíku s kurýry. In: *iRozhlas.cz* [online]. 16. ledna 2022 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/komentare/komentar-rohlik-rozvazkova-sluzba-spor-kuryr-zamestnanec-firma_2201161700_aur.

²⁴ ZICHOVÁ, Kateřina, ref. č. 2.

Daně

Jan Sarnowski and Pawel Selera

"Cashless taxpayer" - an innovative tool to stimulate reduction of the shadow economy in Poland
"Bezhotovostní daňový plátce" - inovativní nástroj na podporu omezení stínové ekonomiky v Polsku

International VAT monitor, Vol. 33, (2022) No. 1, p. 7-17

Polsko představilo na počátku ledna 2022 nové daňové pobídky u DPH pro bezhotovostní platby, což by mělo vést ke snížení podvodů na daních. Autoři v článku popisují vývoj mezery ve výběru DPH (VAT gap) v Polsku v průběhu času (dochází k jejímu poklesu), následně se věnují vlivu bezhotovostních plateb na velikost stínové ekonomiky, bezpečnost spotřebitelů a hospodářský růst; a poté rozebírají možnosti, jak podporovat bezhotovostní platební styk. Popsána je i elektronizace správy daní v Polsku a zmíněná pobídka v podobě zrychleného vrácení daně (VAT refund). - Poznámky.

Michelle Markham

Action 14 of the BEPS Project : taking the pulse of tax certainty and determining the effectiveness of the peer review process five years on

Akce 14 projektu BEPS : zjišťování daňové jistoty a efektivitu procesu peer review po pěti letech

Bulletin for international taxation, Vol. 76, (2022) No. 2, p. 96-107

V době bezprecedentních turbulentních změn, které postihují v posledních letech světovou ekonomiku, je pro daňové plátce téma daňové jistoty stále podstatnější. Autorka v příspěvku analyzuje proces peer review, který je součástí Akce 14 projektu OECD/G20 proti BEPS (erozi daňového základu a přesouvání zisků) a který by jako "nástroj měkkého práva" měl vést k posílení daňové jistoty. Podle autorky došlo během pěti let od uvedení projektu do praxe k pokroku, tento pokrok je nicméně nerovnoměrný mezi různými zeměmi a existuje prostor pro zlepšení (např. není zatím vyjasněno, jak přimět ke spolupráci státy, které se zavázaly standardy zavést, ale zatím tak nečinily, nebo svůj závazek stáhly). - Poznámky.

Robin Boadway and Pierre Pestieau

An annual wealth tax : pros and cons

Roční majetková daň : pro a proti

FinanzArchiv, Vol. 77, (2021) No. 4, p. 408-429

Autoři se v příspěvku zabývají z teoretického pohledu roční majetkovou daní jako součástí daňového mixu u zdanění fyzických osob. Roční majetkovou daň srovnávají se zdaněním kapitálových příjmů a s dědickou daní. Uvedeny jsou také příklady již existujících majetkových daní ve vybraných zemích OECD i argumenty pro jejich zavedení. - Poznámky.

Karina Sopp, Marcus Gast, Heike Ullmann

Arbeitszimmer, Homeoffice-Pauschale und Entfernungspauschale : steuerliche Anreize bei Nutzung der Wohnung als Arbeitsstätte

Pracovna, paušální částka při homeoffice a paušál vzdálenosti při dojíždění : daňové pobídky při použití bytu jako pracoviště

Finanz-Rundschau, Jg. 104, (2022) Nr. 3, S. 106-115

Rostoucí význam práce z domova čeká na hlubší úpravu a definici možností odvádění daní a slev na dani. Akcentován je klimaticko-politický aspekt, kdy úspory za paliva, emise a uhlíkovou stopu mohou být předmětem zvýhodnění v podobě výhodnější slevy na dani. Daňové pobídky jsou tak možným prostředkem ekologické politiky. - Poznámky.

Bartosz Gryziak

Consistent inconsistency: charitable donations and EU VAT : review and analysis

Konzistentní nekonzistentnost: dobročinné dary a evropská DPH : přehled a analýza

International VAT monitor, Vol. 33, (2022) No. 1, p. 18-26

Evropská směrnice o DPH neupravuje explicitně problematiku darů na dobročinné účely a není tak jasné, jak tyto dary z hlediska DPH posuzovat. Pokud by členské státy EU otázku darů nijak samy ve

své legislativě neupravily, podnikatelé by nebyli motivováni nepotřebné zboží darovat a bylo by pro ně jednodušší ho zničit. Přístupy členských států jsou různé: některé z nich považují dary za zdanitelné, zdanitelná částka se však rovná či blíží nule; další skupina států k dobročinným darům přistupuje z hlediska DPH stejně, jako k tzv. "obchodním dárkům malé hodnoty" a objevují se i další řešení. Autor v článku popisuje jednotlivé přístupy členských států a krátce se věnuje i jejich kompatibilitě s evropskou směrnicí. - Poznámky.

Ronald Russo, J.J. Engelmoer and Mário H. Martini

Cooperative compliance in the European Union : an introduction to the European Trust and Cooperation Approach

Spolupráce při dodržování daňových předpisů v Evropské unii : úvod k projektu "European Trust and Cooperation Approach"

Bulletin for international taxation, Vol. 76, (2022) No. 2, p. 83-94

V lednu 2022 spustila Evropská komise pilotní program "ETACA" (European Trust and Cooperation Approach) v návaznosti na Rámec pro spolupráci při dodržování daňových předpisů (EU Cooperative Compliance framework) z r. 2020. Cílem programu ETACA, do něhož se zatím zapojilo 13 členských států, je navázat preventivní dialog mezi daňovými správami a poplatníky (nadmárodními podniky) a podporovat tímto způsobem dodržování daňových předpisů ("tax compliance"). Výhodou pro podniky je omezení dvojího zdanění a získání daňové jistoty, zároveň by mělo dojít k ušetření zdrojů jinak vynakládaných na drahé spory. Daňové správy naopak mají možnost posoudit rizikovost složitých obchodních modelů nadnárodních podniků. Příspěvek popisuje program ETACA, pozadí jeho vzniku a následně je ETACA srovnána s jinými programy "Cooperative Compliance" ve světě. - Poznámky.

Zdeněk Morávek

Daně v daňových nákladech

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 30, (2022) č. 4, s. 7-11

Příspěvek se věnuje problematice uplatnění daní v daňových nákladech. Autor nejprve představuje právní úpravu daně jako daňového nákladu v zákoně o daních z příjmů. Vymezuje náklady, které je možné uplatnit jako daňový výdaj, i daně, které takto uplatit nelze. Zohledňuje také výklad problematiky dle pokynu GFŘ č. D-22 a případy řešené v rámci Koordinačního výboru. Text je doplněn několika příklady z praxe.

Søren Leth-Petersen and Peer Ebbesen Skov

Does the marginal tax rate affect activity in the informal sector?

Ovlivňuje mezní daňová sazba ekonomickou aktivitu v neformálním sektoru?

FinanzArchiv, Vol. 77, (2021) No. 4, p. 317-344

Autoři v příspěvku zkoumají dánskou daňovou reformu z r. 2010 s cílem zjistit, zda se tato reforma, která způsobila pokles mezní sazby daně z příjmů fyzických osob z 63 na 56 %, projevila na míře neformálního zaměstnávání. Nejprve je zjištěno, že nikoli, po výběru určitého specifického populačního vzorku však jisté dopady na nabídku práce identifikovány jsou. - Poznámky.

Václav Benda

Dovoz zboží a DPH

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 23, (2022) č. 4-5, s. 35-39

Autor dle aktuálně platné právní úpravy vysvětluje, co se pro účely DPH rozumí dovozem zboží i podmínky, za nichž je dovoz zboží předmětem daně, a to v návaznosti na určení místa plnění v tuzemsku. Dále s využitím příkladů přibližuje postup při přiznávání daně a nárokování odpočtu DPH při dovozu zboží plátcem daně. Poté rozebírá podmínky, za nichž je dovoz zboží osvobozen od daně, včetně zrušení osvobození od daně dle změn od 1.10.2021 a zavedení dvou zvláštních dovozních režimů (dovoz zboží nízké hodnoty, režim v rámci zvláštního režimu jednoho správního místa, IOSS).

By Anders Jensen

Employment structure and the rise of the modern tax system

Struktura zaměstnanosti a vzestup moderních daňových systémů

The American Economic Review, Vol. 112, (2022) No. 1, p. 213-234

Autor se ve své studii s využitím dat z více než 100 zemí, včetně dlouhodobých časových řad z USA a Mexika, zabývá proměnami daňových systémů s rostoucí úrovní rozvinutosti země. Poukazuje na měnící se strukturu zaměstnanosti i na posuny hranice pro osvobození příjmů od daně. Moderní daňový systém autor charakterizuje jako systém s vysokou kapacitou pro výběr daní i přerozdělování. V závěru upozorňuje na to, že široce rozšířený nástroj - osvobození od daně z příjmů - může mít pro rozvinuté země odlišné dopady než pro země rozvojové, vzhledem k vlivu tohoto nástroje na kapacitu výběru daní a přerozdělování. - Poznámky.

Belisa Ferreira Liotti

Limits of international cooperation : the concept of "jurisdiction not to tax" from the BEPS project to GloBE

Meze mezinárodní spolupráce : koncept "pravomoci nezdanění" od BEPS až po GloBE

Bulletin for international taxation, Vol. 76, (2022) No. 2, p. 63-81

Mezinárodní daňová spolupráce vede do určité míry ke ztrátě daňové svrchovanosti - pravomoci státu rozhodnout si o nastavení zdanění. Autorka se v tomto kontextu zamýšlí, kde určit hranici mezinárodní daňové spolupráce: existují situace, kdy se státy mohou rozhodnout určité příjmy nedanit ze zcela legitimních důvodů (daňové pobídky s cílem zvýšení investic a zaměstnanosti). Autorka rozlišuje tři situace: 1) záměrné nízké zdanění, které lze dle mezinárodních pravidel označit za "škodlivou daňovou praktiku"; 2) nezamýšlené "dvojitě nezdanění"; 3) záměrné nízké zdanění, které je výsledkem pravomoci státu nedanit určité příjmy a zároveň jej nelze označit za škodlivé. Podle toho, o jakou situaci se jedná, by se měla lišit i povinnost reakce na tuto situaci ze strany jiných států. Příspěvek také odkazuje na souvislost s pravidly OECD/G20 proti BEPS, "GloBE" (globální minimální daň) a nástroji EU proti škodlivé daňové konkurenci. - Poznámky.

Petr Taranda

Lze se ubránit daňové exekuci?

Daně a právo v praxi, Sv. 27, (2022) č. 3, s. 35-40

Autor rozebírá problematiku obrany dlužníka proti zahájené daňové exekuci nařízené dle daňového řádu. Věnuje se otázkám spojeným s odložením nebo zastavením exekuce a jejich řešení ve spojitosti s aktuální judikaturou. Autor uvádí, že od 1.1.2014 nemá daňový dlužník k dispozici řádné opravné prostředky a proti zahájení daňové exekuce se efektivně může bránit zejména podanou žalobou ke správnímu soudu. V případě vydání exekučního příkazu je třeba podat žalobu přímo proti exekučnímu příkazu, bez ohledu na to, zda byly podány námitky. V žalobě podané ke správnímu soudu lze brojit proti samotné existenci titulu a vhodnosti zvoleného způsobu exekuce, poměru výše pohledávky k ceně exekucí postižených věcí, vykonatelnosti exekučního titulu aj. Nelze již přezkoumávat důvodnost samotného exekučního titulu. - Poznámky.

Radek Ondra

Námitka dle daňového řádu jako prostředek ochrany při správě daní. Díl I.

Finanční, daňový a účetní bulletin, Sv. 30, (2022) č. 1, s. 4-12

Institut námitky dle § 159 daňového řádu je nepříliš užívaným prostředkem ochrany při správě daní, a to zejména ve fázi při placení daně. Příspěvek nejprve přináší teoretický pohled na institut námitky a charakteristiku úkonů napadnutelných tímto prostředkem ochrany. Autor zdůrazňuje, že v návaznosti na novelu č. 283/2020 Sb. se od 1.1.2021 může osoba zúčastněná na správě daní domáhat ochrany před nečinností správce daně při placení daně prostřednictvím námitky. Dále se lze námitkou bránit např. proti aktivnímu konání správce daně a proti jeho opomenutí. Problematika je vysvětlena za pomoci několika příkladů. Dále se příspěvek věnuje náležitostem námitky dle § 159 daňového řádu, vztahu institutu námitky k ostatním prostředkům ochrany a poučení o možnosti uplatnění námitky. Autor informuje, že námitku lze uplatnit souběžně i s některými dalšími prostředky ochrany. - Poznámky.

Jiří Kappel

Několik komentářů k návrhu směrnice o pravidlech proti zneužívání schránkových společností

Daně a právo v praxi, Sv. 27, (2022) č. 3, s. 23-26

V návaznosti na sdělení z května 2021 ke zdanění podniků pro 21. století zveřejnila Evropská komise dne 22.12.2021 návrh evropské směrnice upravující pravidla proti zneužívání schránkových entit pro daňové účely. Autor tento návrh stručně představuje a podrobuje ho kritické analýze za účelem identifikace dopadů na české daňové subjekty. Uvádí, že návrh vymezuje rizikové entity, které budou mít oznamovací povinnost (v daňovém přiznání), na základě které bude posouzena jejich substance a v případě její absence budou těmto entitám nepřímo odepřeny některé daňové výhody. Autor přibližuje indikátory minimální substance, rozhodnutí o vyvrácení domněnky o nesplnění požadavků i následky porušení povinností a nesplnění požadavků na minimální substanci. - Poznámky.

Tomáš Rozehnal, David Švancara

Podvod na DPH : aktuální problematice okruhy. Dokončení

Expertní příspěvky, Sv. 2021, č. 5 (prosinec)

Článek se věnuje aktuálním problémům s posuzováním tzv. podvodu na dani z přidané hodnoty. Tato část je zaměřena na problematiku chybějící daně a jejího uchopení v judikatuře. Autoři upozorňují na fakt, že v současnosti jsou již předmětem posuzování jak správců daně, tak soudů spleťtité a složité případy, což přináší různorodé a kontroverzní názory. Rozebírají dva okruhy, které úzce souvisejí s otázkou chybějící daně: povinnost sladit závěry daňových řízení jednotlivých článků řetězce a účelovou úhradu chybějící daně. V případě řetězového podvodu na DPH vycházejí ze stavu, kdy je u odběratele konstatována vědomá účast na daňovém podvodu a z tohoto titulu mu není uznán nárok na odpočet daně. Autoři rovněž zvažují, zda úhrada chybějící daně znamená neexistenci podvodu na DPH. - Poznámky. Plný text dostupný z: <http://noviny.mfcr.cz/News/2021/12/09/A5ZA21050005.htm>

Power grab : windfall taxes

Převzetí síly : daň z neočekávaných zisků

The Economist, Vol. 442, (2022) No. 9288, p. 66-67

Evropská komise na počátku března 2022, kdy došlo k prudkému růstu cen ropy, doporučila členským státům EU uvalit jednorázovou daň na firmy vyrábějící elektřinu. Výnosy z této daně by poté byly použity ve prospěch domácností. Daň již zavedlo Bulharsko, Itálie, Španělsko i Rumunsko a obdobné opatření se zvažuje také v USA (jak Spojené státy, tak Velká Británie navíc mají s podobnou daní z "nadměrných zisků" zkušenosti i z minulosti). Příspěvek upozorňuje na možná rizika zavedení této daně v praxi, právě na základě dřívějších zkušeností: v USA v 80. letech některé firmy v důsledku podobné daně omezily produkci ropy; v Mongolsku v r. 2006 při zavedení nové daně ze zisků z prodeje mědi a zlata investoři pozastavili těžební projekty. Určité nedostatky mají i aktuální opatření. -- K tématu viz i příspěvek na s. 9-10.

Fabiola Annacondia

Practical information on European VAT

Praktické informace o evropské DPH

International VAT monitor, Vol. 33, (2022) No. 1, p. 43-60

V tradičním přehledu publikovaném vždy v prvním čísle daného ročníku autorka shrnuje klíčové prvky systémů DPH v jednotlivých evropských zemích (členských i nečlenských EU). Součástí přehledové tabulky a souvisejících poznámek jsou informace o základních a snížených (popř. i zvýšených) sazbách DPH, o prahových hodnotách, o formátu identifikačního čísla DPH, o úřadech daňové správy, které vrací DPH obchodníkům-nerezidentům, i o úřadech, které poskytují nerezidentům informace o národních pravidlech DPH. Údaje jsou platné k počátku r. 2022. - Poznámky.

Václav Benda

Prominutí DPH při dodání plynu a elektřiny

Finanční, daňový a účetní bulletin, Sv. 30, (2022) č. 1, s. 29-33

Plyn a elektřina jsou pro účely zákona o dani z přidané hodnoty chápány jako specifické druhy zboží. Autor nejprve vysvětluje základní vymezení předmětu DPH u plynu a elektřiny a pravidla pro stanovení místa plnění. Dále představuje pravidla pro uplatnění DPH jak při tuzemském dodání, tak

rovněž v rámci intrakomunitárních dodávek plynu a elektřiny a při jejich dovozu a vývozu. Vysvětluje také podmínky uplatnění režimu přenesení daňové povinnosti při dodání plynu a elektřiny v tuzemsku. Návazně přibližuje dopady prominutí daně na základě rozhodnutí ministryně financí z října 2021, včetně postupu při vyúčtování záloh na elektřinu a plyn v období 1.11.2021-31.12.2021 a v období od 1.1.2022, kdy už rozhodnutí o prominutí daně neplatí. -- K tématu viz také Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále č. 2/2022, s. 28-30 a DHK č. 4/2022, s. 12-18.

Vladimír Balcar

Status (ne)spolehlivosti daňových subjektů ve vybraných státech EU

Bulletin advokacie, Sv. 2022, č. 3, s. 20-28

Článek se zabývá statusem (ne)spolehlivosti daňových subjektů v mezinárodním srovnání. Jsou představeny instituty jako nespolehlivý plátc DPH a nespolehlivá osoba (Česká republika), index daňové spolehlivosti (Slovensko), minimální kritéria spolehlivosti daňového subjektu (Litva) a kategorizace daňových subjektů podle míry jejich spolehlivosti (Maďarsko). Zahraniční nástroje jsou komparovány s českým nespolehlivým plátcem DPH. Cílem je nalézt v zahraničních právních rádech inspiraci pro zkvalitnění české právní úpravy (ne)spolehlivosti daňových subjektů. - Poznámky.

Sarah Godar

Tax-haven investors and corporate profitability : evidence of profit shifting by German affiliates of multinational firms

Investoři z daňových rájů a ziskovost firem : důkazy o přesouvání zisků německých poboček nadnárodních společností

FinanzArchiv, Vol. 77, (2021) No. 4, p. 345-375

Autorka v příspěvku studuje výskyt škodlivé daňové optimalizace (přesouvání zisků) u německých poboček nadnárodních společností. Je zjištěno, že vhodným vodítkem, které může poukazovat na přesouvání zisků, je přítomnost alespoň jednoho investora, který sídlí v daňovém ráji (vykázaný zisk firem s investory z daňových rájů je citlivější na změny zahraniční sazby daně). Dále je vyčíslen objem daňových příjmů, o které vlivem přesouvání zisků přicházejí německé veřejné rozpočty. V příspěvku byl použit ekonometrický model. - Poznámky.

David Burgherr

The cost of administering a wealth tax

Náklady na správu majetkové daně

Fiscal studies, Vol. 42, (2021) No. 3-4, p. 677-697

Autor odhaduje administrativní náklady spojené se zdaněním majetku jak u daňových poplatníků, tak u daňové správy ve Velké Británii. Pracuje s údaji o existujících britských majetkových daních a o všeobecných daních z majetku zavedených v dalších státech (Francie, Německo, Norsko, Švýcarsko). Vychází z předběžného propočtu, že správně nastavená majetková daň vytváří pro daňové poplatníky náklady ve výši 0,1 % ze zdanitelného majetku a pro daňové orgány náklady ve výši 0,05 %. Autor rozebírá, nakolik jsou tyto náklady ovlivněny vybraným nastavením a designem daně. Jeho zjištění mají význam pro modelování daňových výnosů a hodnocení skutečnosti, zda je majetková daň žádoucí. - Poznámky. -- Viz i další příspěvky speciálního čísla věnovaného dani z majetku, např. k modelování výnosů a distribučních efektů na s. 699-736.

Maria Kendrick

The legal (im)possibilities of the EU implementing the OECD/G20 Inclusive framework on Base Erosion and Profit Shifting

Právní (ne)možnost implementace inkluzivního rámce OECD/G20 proti BEPS v Evropské unii

Global trade and customs journal, Vol. 17, (2022) No. 1, p. 19-24

Článek se týká schvalování tzv. inkluzivního rámce proti BEPS na úrovni EU. Irsko, Maďarsko a Estonsko se k návrhu stavěly odmítavě a vynutily si výjimky. Problematická je v tomto ohledu u daňových záležitostí nutnost jednomyslného schválení všemi členskými zeměmi. Autorka se v příspěvku zabývá postavením a pravomocemi Evropské unie v daňových otázkách a dále např. řeší, zda lze problém jednomyslného rozhodování obejít prostřednictvím tzv. mechanismu posílené spolupráce. - Poznámky.

Grahame R. Jackson and Harriet Brown

The role of context in interpreting international tax instruments : a solution to the erosion of internal cohesion of domestic tax systems by international law? The EU Directive on Administrative Cooperation Version 6 (DAC6) - a case study

Úloha kontextu při interpretaci mezinárodních daňových nástrojů : řešení eroze vnitřní soudržnosti vnitrostátních daňových systémů prostřednictvím mezinárodního práva? Směrnice EU o správní spolupráci v 6. verzi (DAC6) - případová studie

Bulletin for international taxation, Vol. 76, (2022) No. 2, p. 54-61

Autoři v příspěvku upozorňují na problémy s interpretací mezinárodních daňových předpisů, které vyplývají z odlišných právních systémů a zvyklostí při interpretaci i různých jazyků. Do hry mohou vstupovat i jiné mezinárodní smlouvy a dokumenty, ze kterých se určité výrazy přebírají. Problém autoři ukazují na evropské směrnici DAC6 (6. verze evropské směrnice o správní spolupráci v oblasti daní), která přináší v závislosti na určitých kritériích nové oznamovací povinnosti v souvislosti se škodlivou daňovou optimalizací a vyhýbání se daní. - Poznámky.

Carissa Rodolfo

Value added tax and gender disparities in the Caribbean

Daň z přidané hodnoty a genderové nerovnosti v Karibiku

International VAT monitor, Vol. 33, (2022) No. 1, p. 27-31

Autorka zkoumá daňové systémy (a konkrétně daň z přidané hodnoty) na územích Karibského společenství (CARICOM) z pohledu genderové problematiky. Poukazuje na regresivní charakter daňových systémů a na to, že daňové břemeno u DPH může v Karibiku nepoměrně více dopadat na ženy, také v souvislosti s rozdílným spotřebním chováním žen a mužů. DPH nicméně není na celém území CARICOM jednotná a objevují se rozdíly v různých státech (některé z nich, jako např. Guyana, se snaží nerovnosti zmírnit). - Poznámky.

Wei Zhang

Violation of the principle of neutrality - provision of a vehicle to an employee

Porušení principu neutrality - poskytnutí vozidla zaměstnanci

International VAT monitor, Vol. 33, (2022) No. 1, p. 37-41

V příspěvku je analyzován a okomentován rozsudek Soudního dvora EU v případě C-288/19 (QM proti Finanzamt Saarbrücken), ve kterém se SDEU zabýval tím, za jakých okolností podléhá nájem automobilu, který byl poskytnut firmou zaměstnanci, daní z přidané hodnoty. Autor v článku mj. rozebírá interpretaci pojmu "nájemné" (rent), kterou použil Soudní dvůr EU, a řeší, zda jeho výklad (odlišné posuzování barterových transakcí a peněžních transakcí) nemůže porušovat princip neutrality. Odlišné posuzování obou typů transakcí je podle autora v rozporu s ustálenou judikaturou i dosavadní praxí německých úřadů. - Poznámky.

Vláda navrhuje ukončit evidenci tržeb

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 5, Aktualita s. ii

Informace o přijetí vládního návrhu zákona, kterým se zrušuje zákon č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb, a další související předpisy. V té souvislosti je zrekapitulována úprava elektronické evidence tržeb v ČR od jejího zahájení v r. 2016, přes jednotlivé fáze vymezené dle činností, ze kterých tržby pocházejí, po zásah Ústavního soudu do regulace až po dočasné zrušení povinnosti evidovat tržby v reakci na koronavirovou pandemii. V článku je dále shrnut postoj současné vlády k této veřejnoprávní regulaci a je zdůrazněno, že přínos evidence tržeb v současných podmínkách, v porovnání s obdobím, kdy byla zavedena, by byl výrazně nižší. Účinnost zákona je stanovena k 1.1.2023.

Andy Summers

Ways of taxing wealth : alternatives and interactions

Způsoby zdanění bohatství : možnosti a interakce

Fiscal studies, Vol. 42, (2021) No. 3-4, p. 485-507

Autor zkoumá úlohu zdanění majetku v souvislostech existujících majetkových daní ve Velké Británii. Vyjadřuje námitky proti zavedení nové daně ze zásoby bohatství ("stock of wealth") v případě, že by vláda mohla pouze provést reformu již zavedených majetkových daní. Autor vysvětluje dva možné

směry změn současného zdanění majetku - směr všeobecné spotřeni daně (comprehensive consumption tax, CCT), který je představen v Mirrlees Review, a směr všeobecné daně z příjmů (comprehensive income tax, CIT). Popisuje rovněž další návrhy daňových změn i jejich potenciální interakci s již existujícími daněmi (dvojitý zdanění, alternativní minimální daň). - Poznámky. -- Viz i další příspěvky speciálního čísla věnovaného britské dani z majetku, např. pohled na jednorázové zdanění majetku v době zadlužení státu na s. 565-597.

Emma Chamberlain

Who should pay a wealth tax? : some design issues

Kdo by měl platit daň z majetku? : problémy s návrhem

Fiscal studies, Vol. 42, (2021) No. 3-4, p. 599-613

Autorka zvažuje, kdo by měl platit daň z majetku a za jakých okolností by měla být tato daň uložena. Rozebírá klady a zápory návrhu, kdy bude jednotkou podléhající dani domácnost a kdy individuální vlastník, řeší možnost jednorázové daně nebo hybridního řešení a dále se zaměřuje na problematiku daňových sazeb a prahových hodnot pro osvobození od daně. Analyzuje také souvislosti teritoriality a přesunu majetku a pohled na zdanění trustů. - Poznámky. -- Viz i další příspěvky speciálního čísla věnovaného dani z majetku, např. k oceňování majetku na s. 615-650 a k odezvě v chování poplatníků na s. 509-537.

Hana Erbsová ; rozhovor vedla Adéla Nekvasilová

Zakleávání je snad už za námi

Právní rádce, Sv. 30, (2022) č. 3, s. 12-17

Rozhovor s daňovou expertkou H. Erbsovou o přístupu finanční správy k daňovým poplatníkům, prosazujícím se klientským přístupem, obtížnosti správy daní pro drobné živnostníky a o stavu tuzemské daňové legislativy. Dále hodnotí dopady daňové reformy z r. 2021 na veřejné finance, dopady zrušení superhrubé mzdy a její potenciální znovuzavedení i možné zvyšování daní. V závěru se vyjadřuje k obchodování s kryptoměny a k jejich zdanění. -- Viz také infografika "Stát se okrást nenechá" o daňových kontrolách, nedoplatcích a zajišťovacích příkazech na s. 10-11.

Michael Feldek

Zálohy na daňový odpočet jako řešení problému vyplacení nesporné části nadměrného odpočtu

Daně a právo v praxi, Sv. 27, (2022) č. 3, s. 16-22

Analýza právní úpravy záloh na daňový odpočet, která by měla sloužit k možnosti vyplacení nesporné části nadměrného odpočtu DPH v ČR. V první části článku jsou shrnuty historické souvislosti vzniku záloh na daňový odpočet a představeny vybrané soudní spory, které v podstatné míře přispěly k současné podobě právní úpravy záloh na daňový odpočet. Druhá část se věnuje vymezení nesporné části nadměrného odpočtu ve světle uvedené judikatury. V následující části je rozebráno pravidlo, dle kterého nárok na zálohu nevzniká, pokud výše neproověrovaného odpočtu nedosáhne určité výše. Závěr článku se zaměřuje na možnosti obrany proti postupu správce daně, a to jak v rovině placení daní, kam patří i samotný institut záloh, tak v rovině postupů realizovaných v nalézacím řízení, na kterých je možnost vzniku nároku na zálohu v podstatné míře závislá. Autor také vykládá předmětná ustanovení, která zastává správní praxe v podobě metodického pokynu GFŘ ze dne 22.1.2021 k postupu správce daně dle § 174a-174b daňového řádu. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Daně a právo v praxi : měsíčník informací z oblasti daní, práva a financí

Sv. 27, (2022) č. 3

Likvidace s. r. o.: právní, účetní a daňové hledisko (s. 2-10); Podnikání a společné jmění manželů - daňové řešení (s. 11-15); Zálohy na daňový odpočet jako řešení problému vyplacení nesporné části nadměrného odpočtu (s. 16-22); Několik komentářů k návrhu směrnice o pravidlech proti zneužívání schránkových společností (s. 23-26); Sestavení přiznání k dani z příjmů právnických osob podnikatelských subjektů za rok 2021 (s. 27-34); Lze se ubránit daňové exekuci? (s. 35-40); Zdravotní pojištění - neplacené volno a neomluvená absence zaměstnance v roce 2022 (s. 41-45); Nezákonná kontrola v judikatuře správních soudů (s. 47-55).

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále**Sv. 23, (2022) č. 4-5**

Registrace plátce v roce 2022 (s. 3-7); Daň z příjmů - změny (s. 8-11); Zálohy na daň z příjmů (s. 17-18); Spolupracující osoby (s. 19-21); Dar jako nezdanitelná část základu daně (s. 22-23); Některá zahraniční plnění a DPH (2.) (s. 24-29); Může být jednatel s.r.o. plátcem DPH? (s. 30-34); Dovoz zboží a DPH (s. 35-39); Ukončení, přerušování činnosti a změna daňových výdajů (s. 47-48); Zúčtování OSVČ: zdravotní pojištění za rok 2021 (s. 53-54); Repo sazba - sankce (s. 57-60); Kontrolní postupy zdravotních pojišťoven (s. 63-65); Požadavky zdravotních pojišťoven vůči zaměstnavatelům (s. 72-74); Podpora v nezaměstnanosti: rekvalifikace (s. 81-85); Zákon o zaměstnanosti v číslech roku 2022 (s. 89-92); Paušální náhrada nákladů plátce mzdy (s. 93-95); Exekuční srážky ze mzdy - nově (s. 98-104).

Daňová a hospodářská kartotéka : DHK**Sv. 30, (2022) č. 4**

Uplatnění mimořádných odpisů v daňovém přiznání za rok 2021 (s. 3-6); Daně v daňových nákladech (s. 7-11); DPH při dodání plynu a elektřiny (s. 12-18); Celní režimy a vaše podnikání - vyznáte se v celních režimech? Otestujte se! (s. 19-23); Vyfakturované náklady již nepatří do ocenění nedokončené stavební zakázky - prověřeno soudem (s. 24-31); Sestavení přehledu o peněžních tocích - 3. část (s. 32-35); Sestavení přehledu o změnách vlastního kapitálu - 4. část (s. 36-37); Rozsudek SD EU ve věci "schopnosti odběratele prokázat totožnost dodavatele uvedeného na faktuře při uplatnění nároku na odpočet DPH" - rozsudek C-154/20 (s. 38-40).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2022, č. 6**

Zdanění kryptoměn (s. 1-6); Místní příslušnost k FÚ - dotazy a odpovědi (s. 7); Zdanění příjmů z pronájmu bytu - dotazy a odpovědi (s. 7-8); Odpis promlčených pohledávek - dotazy a odpovědi (s. 8); Paušalizace cestovních náhrad - dotazy a odpovědi (s. 8).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2022, č. 7**

Práva a povinnosti "Účetní" při spolupráci s Auditorem (s. 1-3); Investiční pobídky v době COVIDové a postCOVIDové aneb co je v této oblasti nového... (s. 4-6); Platba na zahraniční účet - dotazy a odpovědi (s. 7); Vyloučení majetku fyzické osoby do vlastnictví občana a následný prodej - dotazy a odpovědi (s. 7-8).

DPH aktuálně : novinky z legislativy a praxe pro plátce DPH**Sv. 2022, č. 5**

Dotazový speciál - Dotazy a odpovědi: DPH a prodej publikací do zahraničí (s. 1); DPH a pronájem bytů (s. 2-3); DPH při darování vlastních výrobků (s. 3-4); Osvědčení o registraci k DPH (s. 4); DPH a pronájem nemovitosti v SJM (s. 5); DPH při fúzi společnosti (s. 5-6); DPH a limit při dovozu a vývozu aut (s. 6); DPH u leasingu (s. 6); DPH a více faktur při vyúčtování elektrické energie (s. 7); Služby přímo vázané na dovoz a vývoz v třístranném obchodu (s. 7-8); Uvedení správného DIČ při fakturaci (s. 8).

DPH aktuálně : novinky z legislativy a praxe pro plátce DPH**Sv. 2022, č. 6**

Škody na majetku a jejich vliv na DPH - postupy a podmínky pro provedení vyrovnání a úpravy odpočtu, dojde-li k odcizení, zničení či ztrátě majetku (s. 1-3); DPH u darů na pomoc Ukrajině (s. 4-6); DPH a pořízení z jiného členského státu (JČS) - dotazy a odpovědi (s. 6-7); DPH u služebního auta použitého pro soukromé účely - dotazy a odpovědi (s. 7); Změna užívání stavby v průběhu rekonstrukce - dotazy a odpovědi (s. 8).

Finanční, daňový a účetní bulletin**Sv. 30, (2022) č. 1**

Novely zákona o daních z příjmů ve vztahu k dani z příjmů fyzických osob přijaté v roce 2021 - dodatek (s. 2-3); Námitka dle daňového řádu jako prostředek ochrany při správě daní - díl I. (s. 4-12); Alternativní pracovní uspořádání s ohledem na délku pracovní doby (s. 13-17); Přiznání k dani z příjmů právnických osob za zdaňovací období započatá v roce 2021 (s. 18-26); Dopady zvýšení minimální mzdy do zákona o daních z příjmů od 1.1.2022 (s. 27-28); Prominutí DPH při dodání plynu a elektřiny

(s. 29-33); Uzavírání, otevírání účetních knih a podíly na zisku u podnikatelů (s. 34-41); Zdravotní pojištění v roce 2022 (s. 42-45); Sociální pojištění osob samostatně výdělečně činných v roce 2022 (s. 46-47).

Ekonomické vědy. Ekonomie

By Deniz Aydin

Consumption response to credit expansions : evidence from experimental assignment of 45,307 credit lines

Reakce spotřeby na úvěrovou expanzi : zjištění z experimentu provedeného na 45 307 úvěrových linkách

The American Economic Review, Vol. 112, (2022) No. 1, p. 1-40

Autor v příspěvku popisuje výsledky tzv. experimentu v reálném čase (field experiment), v rámci kterého zkoumal výdaje respondentů v reakci na úvěrový šok. Experiment, jehož vlastnosti jsou detailně popsány v článku, spočíval v automatickém navýšení úvěrového limitu u více než 45 tis. náhodně vybraných klientů velké turecké retailové banky, a to průměrně až na 145 % měsíčního čistého příjmu. S pomocí experimentu autor vyčíslil dopady zvýšení úvěrů na spotřebu v různém období od navýšení i u různých skupin účastníků. - Poznámky.

Annika Havlik, Friedrich Heinemann, and Justus Nover

Election cycles in European public procurement

Odras volebních cyklů u evropských veřejných zakázek

FinanzArchiv, Vol. 77, (2021) No. 4, p. 376-407

Autoři se z teoretického pohledu zabývají výskytem volebních cyklů u veřejných zakázek v Evropské unii. Zkoumány jsou dílčí fáze procesu veřejných zakázek (vypsání tendru, přidělení, dokončení projektu) - autoři vycházeli z předpokladu, že se různé fáze procesu liší ve schopnosti oslovit potenciální voliče. Výskyt volebních cyklů byl potvrzen, nejvíce se projevují u prvních dvou fází procesu a ve vzdělávací oblasti či navenek viditelných projektů. - Poznámky.

By Felix Bierbrauer, Aleh Tsyvinski, and Nicolas Werquin

Taxes and turnout : when the decisive voter stays at home

Daně a volební účast : když rozhodující volič zůstane doma

The American Economic Review, Vol. 112, (2022) No. 2, p. 689-719

Autoři se v teoreticky zaměřeném článku z oblasti politické ekonomie zabývají volební účastí v situaci, kdy se obě politické strany snaží mobilizovat své voliče a zároveň odradit od účasti u voleb voliče svého oponenta (negativním efektem přizpůsobení politického programu ve prospěch voličů vlastní strany může být „vyprovokování“ k účasti u voleb voličů protivníka; zároveň se strany snaží odradit voliče protivníka od účasti tím, že přebírají část programu od konkurence). Následně jsou v příspěvku zjišťovány dopady těchto skutečností na přerozdělování u daně z příjmu (jaká je za těchto podmínek rovnovážná daňová politika). - Poznámky.

War games

Válka z pohledu teorie her

The Economist, Vol. 442, (2022) No. 9288, p. 69

Příspěvek rozebírá aktuální dění na Ukrajině, hrozbu jaderné války i důvěryhodnost uvalení případných odvetných opatření z pohledu teorie her. Autoři v příspěvku odkazují na dílo ekonoma Thomase Schellinga, kterému byla za použití teorie her k analýze válečných strategií udělena v r. 2005 Nobelova cena za ekonomii.

Frank Wiebe

Widerstand gegen die moderne Geldpolitik

Rozpor s moderní peněžní politikou

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 58 (23.3.2022), S. 30

Bližší ke studii ekonomů Phurichai Rungcharoenkitkula a Fabiana Winklera z Fedu s názvem "The natural rate of interest through a hall of mirrors". Autoři analyzují rozdíl mezi úrokovou sazbou stanovenou centrálními bankami a tzv. „přirozenou sazbou“ (r^*). Přirozená sazba není dle autorů bezprostředně ovlivněna politikou centrálních bank, které se jí v důsledku řídí: stanovení nižší sazby

hospodářství zrychluje, vyšší naopak zpomaluje. Studie, aplikující neokeynesiánský model, jej doplňuje o proces tvorby očekávání soukromého sektoru ohledně dlouhodobého vývoje rovnovážné sazby, označené r^{**} . Očekávání soukromého sektoru jsou však značně ovlivněna politikou centrálních bank.

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

Bert Flossbach ; rozhovor vedl Ingo Narat

"Es droht ein Offenbarungseid der Notenbanken"

"Hrozí manifestační přísaha centrálních bank"

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 55 (18.3.2022), S. 24-25

Rozhovor s Bertem Flossbachem, manažerem investiční společnosti Storch. Věnuje se výkyvům na akciových trzích, zejména v oblasti průmyslu a souvisejících komodit. Podrobně se zaměřuje na riziko stagflace a roli centrálních bank ve srovnání s krizí koncem 70. let 20. století.

Luis de Guindos ; rozhovor vedli Jan Mallien, Frank Wiebe

"Politik sollte Lasten des Preisschocks verringern"

„Politika by měla zmírnit tíhu cenových šoků“

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 56 (21.3.2022), S. 30-31

Rozhovor s viceprezidentem Evropské centrální banky Luisem de Guindosem. Zabývá se především dopadem války na Ukrajině na peněžní politiku ECB a vlivem na dlouhodobá témata. Dále se věnuje zvyšování úrokových sazeb, ukončování podpůrných programů a souvislosti výkyvů cen surovin a paliv s inflací.

Yvan Becard, David Gauthier

Collateral shocks

Šoky v oblasti úvěrového zajištění

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 14, (2022) No. 1, p. 83-103

Autoři se věnují dopadu změn v požadavcích bank na poskytnutí úvěru na ekonomiku. Ve studii je zkonstruován makroekonomický model se zaměřením na data z USA za období 1985-2019, kde banky půjčují domácnostem a podnikům a současně upravují požadavky na zajištění dvou typů úvěrů. Autoři zjistili, že kolaterálový šok, změna ve schopnosti finančního sektoru poskytovat kolaterál, je nejdůležitější silou pohánějící hospodářský cyklus. Tento šok je jako jediný příčinou narušení, které způsobuje stejné změny ve všech čtyřech agregátních proměnných včetně spotřeby. - Poznámky.

Andreas Neuhaus

Comeback der Gamestop-Rally

Návrat vzestupu Gamestopu

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 60 (25.3.2022), S. 26-27

Akcie firmy Gamestop v omezené míře zopakovaly skokový nárůst z ledna 2021. Skokový, ale velmi krátký nárůst zaznamenala hodnota akcií, jejich obchodovaný objem a množství obchodovaných opcí. Uměle vyvolaný skok připomněl pozoruhodnou událost ze začátku loňského roku, vzhledem k nestabilitě akciových trhů a značné volatilitě těchto aktiv se však na mezinárodních burzách zásadně nepodepíše.

Michael Maisch, Yasmin Osman

Deutsche Bank stockt die Boni auf

Deutsche Bank navyšuje bonusy

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 51 (14.3.2022), S. 34-35

Bliže k pokračující restrukturalizaci Deutsche Bank. Ta plánuje uvolnit akcionářům až 8 miliard eur do konce r. 2025. Částečně se jedná o reakci na jednání s Evropskou centrální bankou, jejichž předmětem byla mj. minimální výše vyplácených dividend, kdy Deutsche Bank byla dlouhodobě krizitována za nedostatečné obchodní výsledky. V tomto kontextu se stala předmětem kritiky výše vyplácených bonusů představenstvu banky, která nekoresponduje s prezentovanou snahou o úspornou restrukturalizaci současného ředitele. Článek se podrobněji věnuje struktuře výdajů banky s důrazem na období od r. 2020, personálnímu složení a okrajově shrnuje dosavadní působení současného ředitele Ch. Sewinga.

Astrid Dörner

Die geldpolitische Wende in den USA steht bevor : Federal Reserve

V USA nadchází změna peněžní politiky

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 53 (16.3.2022), S. 29

Americká centrální banka Fed zvýší úrokové sazby o 0,25 % na rozpětí 0,25 % - 0,5 %. Jedná se o první zvýšení od r. 2018. Ukončuje tak období nulových sazeb, které byly zavedeny v rámci opatření pro zvládnutí ekonomických a finančních dopadů pandemie Covid-19, zejména v zájmu redukce rostoucí inflace.

Dajo Sanning

Die Vermessung des Krypto Gewerbes – von Schürfern, Händlern und anderen Stakeholdern

Vyměřování kryptoživotnosti – o prospektorech, obchodnících a jiných stakeholderech

Finanz-Rundschau, Jg. 104, (2022) Nr. 6, S. 244-252

Pohled na návrh spolkového ministerstva financí (BMF, návrh publikován v červnu 2021 a odvolán v únoru 2022), na vymezení rozdílů mezi soukromým a podnikovým nakládáním a obchodem s kryptoměny, jeho definici a specifika. Stať nachází paralely mezi návrhem ministerstva financí a platnými právními normami v jurisdikci BFH (Bundesfinanzhof). Analýza se soustředí primárně na podmínky danění zisků z obchodu s kryptoměny, jejich právní pozadí a na specifika kryptoměn v rámci trhu s cennými papíry. Podrobněji se zabývá trhem s deriváty, těžbou kryptoměn, stakingem, delegací a validací kryptoměn a jejich právními úpravami v Německu. Zvláštní pozornost je věnována rozdílu mezi soukromým a živnostenským obchodem s kryptoměny, tedy oblasti, kterou (krom jiných) návrh BMF opomíjí. Autor v závěru dedukuje, že pro kryptoměny není třeba zvláštních právních norem, ale lze aplikovat stávající právní mechanismy, upravující obchod s cennými papíry. - Poznámky.

Martin Arnold, James Shotter

ECB backs Polish effort to defend currency

ECB podporuje polské úsilí bránit měnu

Financial Times, Vol. 2022, No. 40975 (29.3.2022), p. 2

Evropská centrální banka navázala nebo rozšířila své dohody o financování s Polskem, Maďarskem, Albánií, Severní Makedonií a San Marinem na podporu jejich úsilí bránit národní měny před dopady ruské invaze na Ukrajinu. ECB tak vůbec poprvé od globální finanční krize v r. 2008 vytvořila preventivní měnovou swapovou linku v hodnotě 10 miliard euro s polskou centrální bankou a v případě potřeby poskytne eura výměnou za polský zlotý. S ostatními státy se jedná pouze o prodloužení již existujících dohod o zpětném nákupu měny.

Jan Mallien, Frank Wiebe

Ein Schwenk mit vielen Optionen : EZB

Obrat s mnoha možnostmi : ECB

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 50 (11.3.2022), S. 36-37

Evropská centrální banka v průběhu letošního léta ukončí programy nákupu dluhopisů PEPP a APP, spuštěné kvůli pandemii koronaviru. V souvislosti s jejich ukončením a trvajícím růstem inflace je také velmi pravděpodobné zvýšení úrokové sazby, která je v současnosti na nulové výši. Zvýšení úrokové sazby je spojené s vyššími náklady na obsluhu dluhu u nejvíce zadlužených zemí eurozóny, což rozhodování o její výši komplikuje ve srovnání s rozhodnutími centrálních bank na úrovni jednotlivých států.

Sam Fleming, Martin Arnold, James Shotter

EU struggles to ease refugees' cash crunch

EU se potýká s nedostatkem směnné hotovosti pro uprchlíky

Financial Times, Vol. 2022, No. 40970 (23.3.2022), p. 2

EU hledá řešení skokové zvýšení poptávky po euru (a dalších měnách členských zemí EU) kvůli přílivu uprchlíků před válkou na Ukrajině. Evropská komise řeší s Evropskou centrální bankou zřízení systému, umožňujícího převod části úspor v hřívnách do eur, nicméně s podmínkou garance dorovnání případné ztráty hodnoty hřívnou členskými zeměmi EU. Problém řeší zejména Polsko, které dovoluje konverzi 10 000 hřiven na osobu v garantovaném kurzu. Kurz ukrajinské hřívny je zafixovaný na

předválečné hodnotě (0,03 hr/eur). EU není schopna měnit hřivny za eura bez státní garance, protože by takový postup odporoval zásadám EU o financování vlád. EK tak musí ustavit mechanismus, jehož prostřednictvím bude kurz garantován členskými zeměmi. Země, sousedící s Ukrajinou, se také potýkají se zvýšeným množstvím výběrů z bankomatů a hotovosti v oběhu.

Colby Smith

Fed raises rates for first time since 2018 and signals six more increases this year

Fed zvyšuje sazby poprvé od roku 2018 a letos signalizuje dalších šest zvýšení

Financial Times, Vol. 2022, No. 40965 (17.3.2022), p. 1

Federální rezervní systém zvýšil poprvé od r. 2018 referenční úrokovou sazbu o čtvrtinu procentního bodu a také naznačil, že o zvyšování úrokových sazeb se bude jednat i na šesti zbývajících setkáních Federálního výboru pro otevřený trh (FOMC) v letošním roce. Rozhodnutí o zpřísnění měnové politiky souvisí s eskalací ruské invaze na Ukrajinu, od níž se očekává, že výrazně sníží růst a zesílí cenové tlaky. Další příčinou je vysoká inflace, které Spojené státy v současnosti čelí.

oddělení 12 - správního trestání CÚ pro Plzeňský kraj

Hazard pohledem správního trestání : internetové sázení. III. část

Clo-douane, Sv. 56, (2022) č. 3, s. 16-19

V pokračování článku o hazardních hrách, přestupcích provozovatelů a kontrolní činnosti celní správy v dané oblasti se autoři soustředí na problematiku online hazardních her. Po krátkém úvodu jsou popsány dva nejčastější případy porušení zákona, a to konkrétně podezření na porušení rovných podmínek při hazardním hraní a ovlivňování sportovních zápasů a výsledků sportovních soutěží ("match fixing").

Martin Arnold

Higher energy prices send eurozone inflation to record 7.5%

Vyšší ceny energií poslaly inflaci v eurozóně na rekordních 7,5 %

Financial Times, Vol. 2022, No. 40979 (2.4.2022), p. 4

Spotřebitelské ceny v eurozóně v porovnání s minulým rokem rostly v březnu o rekordních 7,5 %. Za těmito změnami jsou zasažené zásoby ropy a plynu, které se promítly do růstu ceny energií a potravin s počátkem ruské invaze na Ukrajinu. Evropská centrální banka tak čelí tlakům na utahování její volné měnové politiky. Zatím však rozhodla pouze ukončit čisté nákupy aktiv, ale mluví se také o zvyšování úrokové sazby poprvé za více než 10 let. Podobné kroky již učinily i americký Fed a Bank of England.

Moskau startet Aktienhandel

Moskva spouští obchodování s akciemi

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 59 (24.3.2022), S. 28

Po měsíční pauze od napadení Ukrajiny otevřela Moskevská burza dne 24.3. obchodování s akciemi 33 vybraných společností (mj. Gazprom, Lukoil a Aeroflot). Ruské státní cenné papíry byly obchodovány již od 21.3. Otevření burzy bylo provedeno v režimu zkráceného burzovního dne (9:50-14:00). Podle analytiků se jedná o test funkčnosti akciového trhu a schopnosti státu splácet obligace v sankčním režimu.

oddělení 12 - správního trestání CÚ pro Plzeňský kraj

Nelegální hazard II : land based a správní trestání

Clo-douane, Sv. 56, (2022) č. 2, s. 16-19

V pokračování článku o ilegálním hazardu v ČR se autoři soustředí na problematiku kamenných provozoven ("land based provozovny") a souvisejících přestupků. Nejprve připomínají legislativní změny, které nastaly k 1.1.2017 a které zpřísnily podmínky podnikání v tomto oboru, následně se věnují tzv. "kvízomatům", neboli přístrojům, prostřednictvím kterých se provozovatelé snažili obejít přísnější podmínky. Dále popisují kontrolní činnost celních orgánů na poli provozování hazardních her a související úspěchy celníků.

Elisabeth Atzler

Neues Leben für die Girocard

Nový život girokaret

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 52 (15.3.2022), S. 30

Debetní karty německého systému Girocard (využívaný např. Volksbank nebo Raiffeisenbank) po ukončení podpory ze strany společnosti Maestro přecházejí k Mastercard. Co-branding tak umožní držitelům girokaret platby v zahraničí až do r. 2028, kdy skončí platnost posledních karet pod záštitou Maestro. Pro držitele girokaret, kterých bylo vydáno přes 100 milionů, představuje přechod pod Mastercard výhodu v podobě možnosti e-commerce plateb; dosud byla tato funkce možná pouze v kombinaci s kreditní kartou. V blízké budoucnosti se chystá implementace nových girokaret do online platebních systémů, např. Apple Pay.

Owen Walker

Raiffeisen ponders exit from Russia

Raiffeisen zvažuje odchod z Ruska

Financial Times, Vol. 2022, No. 40966 (18.3.2022), p. 8

Mezinárodní vedení rakouské banky Raiffeisen nově zvažuje odchod z ruského trhu, a to i navzdory nedávným ujištěním ze strany generálního ředitele Raiffeisen Bank, že zůstanou. V současné době banka posuzuje všechny strategické možnosti včetně pečlivě řízeného odchodu z Ruska. Raiffeisen Bank byla údajně jednou z nejvážněji zasažených západních bank s přítomností v Rusku, protože její akcie klesly více než o polovinu. V podobné situaci se ocitli i další finanční instituce (Unicredit, JPMorgan, Goldman Sachs a Deutsche Bank), které také zvažují odchod z ruského trhu.

Frank Wiebe

Risiken für die Märkte

Rizika pro trhy

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 58 (23.3.2022), S. 1, 4-5

Shrnutí předních rizikových faktorů pro stabilitu akciových a komoditních trhů. Válka na Ukrajině je uvedena jako tzv. černá labuť, nepředvídatelná událost s komplexním celosvětovým dopadem. Mezi přední rizika jsou zahrnuty rostoucí ceny ropy, peněžní politika USA, která se potýká se silící inflací, možná recese v USA v r. 2023 a nestabilita na trhu kryptoměn.

Susane Schier

Starke Kursschwankungen erwartet : DAX-Ausblick

V očekávání silných výkyvů kurzu : výhled indexu DAX

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 51 (14.3.2022), S. 38

Stručné shrnutí situace na akciových trzích v reakci na ruskou agresi vůči Ukrajině. Článek zmiňuje přední akciové indexy, shrnuje vývoj jejich kurzů a staví je do kontextu s činností centrálních bank.

Steven J. Davis, Dingqian Liu, Xuguang Simon Sheng

Stock prices and economic activity in the time of coronavirus

Ceny akcií a ekonomická aktivita v době koronaviru

IMF Economic Review, Vol. 70, (2022) No. 1, p. 32-67

Studie se zabývá změnou v cenách akcií a ekonomické činnosti, konkrétně ve vazbě na mobilitu pracovních sil ve 35 zemích s důrazem na Čínu, USA, Jižní Koreu a Tchaj-wan. Tyto změny nastaly bezprostředně po vypuknutí pandemie covid-19, konkrétně od 17. února do 21. května 2020. Autoři sledují zejména návaznost změn v cenách akcií na změny v mobilitě pracovní síly, které vykazovaly podobné prvky ve 35 sledovaných zemích. Výsledky ukazují, že velikost propadu světového trhu akcií v reakci na pandemii je mnohonásobně větší, než naznačuje standardní model oceňování aktiv. Autoři zjistili, že pandemie měla větší dopady na úroveň akciových trhů a volatilitu v USA než v Číně. Země, které konaly rychle, ať už s agresivními izolačními opatřeními nebo bez nich, se dočkaly lepší krátkodobé ekonomické výkonnosti a příznivějších cen akcií. Výsledky studie potvrzují historicky bezprecedentní vývoj změn na akciových trzích souvisejících s pandemií v USA i Číně. - Poznámky.

War and price : inflation**Válka a ceny : inflace**

The Economist, Vol. 442, (2022) No. 9286, p. 11

O obtížné pozici, ve které se nyní nacházejí centrální banky - inflace roste a trend pravděpodobně bude pokračovat kvůli ještě vyšším cenám surovin v důsledku války na Ukrajině. Dle článku The Economist by centrální banky měly nabídkový šok (růst cen energií) při rozhodování o zpřísnění měnové politiky ignorovat, řídit by se měly spíše vývojem jádrové inflace a růstem mezd. V USA by podle tohoto klíče mělo letos dojít k ostrému zvýšení úrokových sazeb. V eurozóně je situace složitější. Další, co budou centrální banky nyní řešit, je otázka zmenšování objemu svých rozvah, či podpora zranitelných ekonomik v důsledku vysokých cen energií (případ vysoce zadlužené Itálie). -- K vývoji inflace v důsledku útoku Ruska na Ukrajinu viz i příspěvek na s. 65.

Mathias Peer

Wie Chinas Währung von der Krise profitiert : Folgen des Ukrainekriegs**Jak z krize profituje čínská měna : následky války na Ukrajině**

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 58 (23.3.2022), S. 28

Válka na Ukrajině a s ní spojené ekonomické sankce mohou urychlit proces postupného odlučování Číny od dolaru jako přední zahraničnøobchodní měny na úkor renminbi. Ačkoli plán prosazovat domácí měnu je v Číně realizován se vzrůstajícím důrazem již několik let, sankce, týkající se transakcí v dolarech, mohou postihnout v důsledku i Čínu. Renminbi se tak do r. 2030 podle analytiků Goldman Sachs stane třetí nejdůležitější světovou rezervní měnou, kdy překoná japonský jen a britskou libru.

Andreas Kröner, Yasmin Osman, Dennis Schwarz

Wie komme ich an mein Geld? : VTB Bank**Jak se dostanu ke svým penězům? : banka VTB**

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 55 (18.3.2022), S. 26

VTB Direktbank, figurující na sankčním seznamu ruských bankovních institucí, se potýká s blokadou transakcí s evropskými bankami. Článek shrnuje situaci klientů banky, možnosti jejich kompenzace, přístupu ke vkladům a uplatnění ochrany spotřebitele. Obecněji také popisuje postup EU, zejména v rámci sankcí, ale i s ohledem na evropské klienty ruských bank.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Bankovníctví : odborný časopis pro praktickou činnost bank**Sv. 30, (2022) č. 3**

Rodinné podniky od NRB získaly podporu již tři miliardy korun (s. 8); Banky přecházejí k hybridnímu fungování. Cílem je vyšší efektivita a spokojenost zaměstnanců (s. 10-13); Světový trh kryptoměn chce být na výsluní. Pomoci k tomu mají lepší regulace (s. 20-22); Změny v penzijním styku aneb co nového v regulaci (s. 23); Krizové záruční programy na podporu podnikatelů Covid III a Covid Plus očima českých bank (s. 30-33); Okamžité platby jsou na vzestupu, i když mají stále velký nevyužitý potenciál (s. 36-37); Sankce proti Rusku zasáhly i evropské banky - pokles ceny akcií bank (s. 38-39); Vidle do pozitivního vývoje hodila válka. Oživení ekonomiky přijde pomaleji - aktuální ekonomická situace ČR dle ČNB (s. 44-47).

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny**A gamble too far****Hazard, který zašel příliš daleko**

The Economist, Vol. 442, (2022) No. 9286, p. 62

Obchodníci s komoditami uzavírali v minulosti kontrakty s Ruskem za podmínek výhodných pro obě strany, příjmy z prodeje ropy v Rusku však nesloužily k modernizaci ekonomiky, ale spíše pomáhaly financovat stále autokratičtější a agresivnější režim. Zdá se, že se obchodníkům sázka na Rusko nevyplatila. Ačkoli se sankce energetiky dosud přímo netýkaly, stahují se firmy, jako např. BP či Shell, z Ruska dobrovolně. Kromě podnikatelského rizika čelí nyní obchodníci i riziku ztráty reputace.

Do budoucna se ale nejspíše obchodníci s komoditami ze situace vzpamatují a přeorientují se na jiný trh, jako např. na ropu z Íránu, pokud dojde k uvolnění západních sankcí. -- K situaci v energetice kvůli útoku Ruska na Ukrajinu viz i příspěvek na s. 57-59.

A new age of economic conflict : the world economy

Nová éra hospodářského konfliktu : světová ekonomika

The Economist, Vol. 442, (2022) No. 9286, p. 10

Kvůli invazi Ruska na Ukrajinu uvalil Západ na Rusko ekonomické sankce v bezprecedentním objemu. Článek se vedle představení samotných sankcí a funkčnosti mírnějších opatření v případě jiných zemí zabývá také budoucností hospodářských sankcí jako nástroje na zastrašení. Upozorňuje na možnou škodlivost v případě, že by se používání celoplošných sankcí více rozšířilo - čím častěji by takové sankce byly používány, tím více zemí by se snažilo vyhnout vazbě na západní finance a tím méně by pak sankce byly účinné. Navíc by mohlo dojít ke škodlivému rozštěpení světové ekonomiky jako ve 30. letech minulého století. Až pomine válka na Ukrajině, západ by si měl ujasnit, jakým způsobem sankce dál používat a řídit. -- K tématu hospodářských sankcí uvalených na Rusko a k jejich dopadům na finanční trhy viz i další příspěvky v čísle: "The economic weapon: sanctions" (s. 17-20); "The bear's market: Russian asset prices" (s. 81); "From fortress to rubble" (s. 70). -- Tematická sekce "Válka na Ukrajině" viz články na s. 15-22.

Barrelled over : commodities and sanctions

V bezvýhodné situaci : komodity a sankce

The Economist, Vol. 442, (2022) No. 9287, p. 55-57

Ruská ekonomika svou velikostí připomíná ekonomiku Austrálie, celý svět je však na ní výrazně závislejší, a to zejména kvůli přírodnímu bohatství dováženému do celého světa: Rusko nedodává do zahraničí pouze ropu a plyn, ale také celou řadu jiných komodit. Kvůli vpádu Ruska na Ukrajinu a následným ekonomickým sankcím uvaleným na Rusko propukla na komoditních trzích panika. Přispěla k tomu i napjatá situace daná popandemickým zotavováním ekonomik a vyšší potřebou surovin. Jak obtížné by bylo se od Ruska v oblasti komodit úplně odpoutat? Dle článku by se takový krok nejspíše neobešel bez nuceného omezení poptávky po surovinách, např. v podobě limitů pro vytápění budov i racionalizace surovin pro průmyslové užití. Vysoké ceny surovin mohou mít nepříznivé dopady i na rozvojové ekonomiky. -- Viz i další příspěvky v čísle, mj. "Fuel, food and fury: the world economy" na s. 8.

Florian Güßgen, Stefan Hajek

Bloß weg von ihm!

Pryč od něj!

WirtschaftsWoche, Jg. 2022, Nr. 10, S. 14-21

Německo spoléhalo na energii od Vladimira Putina, jeho zemní plyn, uhlí a ropu. Putinova válka na Ukrajině nutí německou vládu k rychlejšímu postupu a riskantnímu obratu, horečně nakupuje zásoby, uvažuje o uhlí a jádru a sází velmi riskantně na zkapalněný plyn a zelený vodík.

Jakob Blume, Mathias Brüggmann, Astrid Dörner, Bert Fröndhoff, Martin Greive, Franz Hubik, Kevin Knitterscheidt, Moritz Koch, Katharina Kort, Catiana Krapp, Jens Münchrath, Julian Olk, Sven Prange, Klaus Stratmann, Gregor Waschinski, Kathrin Witsch

Der Preis der Freiheit : die Ukrainekrieg und die Folgen

Cena svobody : důsledky války na Ukrajině

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 50 (11.3.2022), S. 6-13

Obsáhlé shrnutí současné hrozící energetické krize v souvislosti s válkou na Ukrajině a jejich dopadů na evropské hospodářství, finanční a zahraniční politiku, postoj k energetice a riziko ropné krize. Odklon od ruského zemního plynu a ropy se podle autorů v každém případě podepíše na zahraničním směřování v souvislosti s energetikou v EU, zejména v Německu a Rakousku. Odklon ovlivní realizaci evropských programů ekologičtější energetiky a dochází i k přehodnocení postoje k jaderné energii. Článek se blíže věnuje situaci panující na ropných trzích a jmenuje paralely a rozdíly současné situace s ropnou krizí v r. 1979. Shrnuje finanční a ekonomické dopady protiruských sankcí, dopad cenových výkyvů a nejistoty na energetickém trhu na průmysl a s kritickým podtónem komentuje radikální změnu v německé energetické politice oproti jejímu dosavadnímu kurzu, s přesahem k tamní vnitropolitické situaci.

Malte Fischer, Julian Heissler, Bert Losse, Jörn Petring, Christian Ramthun, Martin Seiwert

Der Preis des Krieges

Cena války

WirtschaftsWoche, Jg. 2022, Nr. 11, S. 14-21

Útok Ruska na Ukrajinu zpomaluje globální ekonomiku. Zotavení po pandemii je opět odloženo. Spotřeba prudce klesá, inflace roste, ceny akcií padají. Ekonomové se obávají stagflace a centrální bankéři jsou zmateni více než kdy jindy.

Jakob Blume

Drei Szenarien für den Ölmarkt

Tři scénáře pro trh s ropou

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 53 (16.3.2022), S. 28-29

Článek shrnuje tři nejpravděpodobnější scénáře vývoje trhu s ropou, zasaženého výkyvy v důsledku války na Ukrajině a sankcemi namířenými proti ruské ekonomice, zejména proti exportu ropy a zemního plynu. Přerušování dodavatelských řetězců a skutečnost, že se z exportní komodity, která významně ovlivňuje ceny energií a v důsledku inflaci v Evropě, stalo politikum, podle autora článku vedou ke třem scénářům. V prvním z nich bude Evropa pokračovat v importu ruské ropy a její cena stoupne, ve druhém bude dovoz přerušena a cena stoupne výrazněji, než v prvním případě, a ve třetí variantě dojde k poklesu ceny kvůli světové recesi.

Bank of Finland

Economy growing in the shadow of the virus [elektronický zdroj]

Ekonomika roste ve stínu viru

Bank of Finland - Bulletin, Vol. 95 (2021), No. 5, p. 7-30

Finská centrální banka představuje svou pravidelnou prognózu vývoje finské ekonomiky. Instituce pro r. 2022 předpokládá mírně nižší tempo hospodářského růstu oproti r. 2021 a tento sestupný trend by měl pokračovat i v dalších letech. Tempo růstu brzdí ceny surovin i výpadky v dodavatelských řetězcích. Skutečný vývoj bude záviset na pandemické situaci i na problémech dodavatelských řetězců. Příspěvek detailně popisuje předpoklady prognózy, situaci na finančních trzích a další související faktory (stav finských veřejných financí i domácí poptávky, vývoj soukromých investic, vliv výpadků v distribučních řetězcích na růst exportu, dopady pandemie na veřejné finance či vývoj na trhu práce a inflaci). - Poznámky. -- S prognózou úzce souvisí i další články v čísle: na s. 31-36 je prezentován alternativní scénář vývoje, článek na s. 55-68 popisuje pravděpodobný dlouhodobý trend hospodářského růstu ve Finsku, na s. 85-94 jsou předloženy tabulky s prognózou, článek na s. 69-84 se týká vlivu situace na straně nabídky na hospodářský růst. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2022/03/BOF_bulletin_5_2021.pdf

By Steve Cicala

Imperfect markets versus imperfect regulation in US electricity generation

Nedokonalé trhy vs. nedokonalá regulace výroby elektřiny v USA

The American Economic Review, Vol. 112, (2022) No. 2, p. 409-441

Autor na základě dat z USA z let 1999-2012 analyzuje dopady liberalizace na trzích s elektřinou na výrobní náklady. Použita je „metoda rozdílů v rozdílech“ (differences-in-difference design). Je zjištěno, že trh díky přerozdělení výroby způsobil pokles výrobních nákladů na elektřinu o 5 %. - Poznámky.

Shock absorbers

Absorbování šoků

The Economist, Vol. 442, (2022) No. 9287, p. 62

Diskuze nad vztahem růstu cen ropy a hospodářskými recesemi. V minulosti prudký vzestup cen ropy obvykle předcházela hospodářská recese, dle článku však nejde o "železné pravidlo" - vždy záleží na typu šoku (poptávkový či nabídkový) a na dalších okolnostech. Závislost světové ekonomiky na cenách ropy se do určité míry od 70. let minulého století změnila: k vyprodukování HDP o určité velikosti je potřeba méně než polovina ropy oproti r. 1973, ekonomika se šokům rychleji přizpůsobuje kvůli méně častým zásahům států do cen, Spojené státy jsou nyní soběstačnější díky vlastní produkci břidlicové ropy. Podle článku by měla světová ekonomika "s trochou štěstí" současný šok ustát.

Joachim Jungherr, Immo Schott

Slow debt, deep recessions

Pomalý dluh, hluboké recese

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 14, (2022) No. 1, p. 224-259

Studie se zaměřuje na vliv podnikového zadlužení na cyklické fluktuační. K vrcholům růstu firemních úvěrů dochází obvykle o jeden rok později než u HDP. Zatímco růst HDP v USA se v r. 2008 dostal do záporných hodnot, dluh amerických firem nadále rostl výrazným ročním tempem o více než 5 procent. Tato změna dluhu je potenciálně důležitá, protože přispívá k vysokým úrovním dluhu během recese a prodlouženému procesu snižování zadluženosti. Autoři ukazují, že pomalu se pohybující dluh firem může způsobit hluboké recese a pomalé zotavení. Zkoumaná podniková data ukazují, že pomalé přizpůsobování dluhu změnám v ekonomické činnosti podniku souvisí s tím, jak podnik využívá dlouhodobý dluh. - Poznámky.

Zbyněk Štech, Jiří Korbel

Zemní plyn neslouží jen k vytápění

Statistika & my, Sv. 12, (2022) č. 2, s. 10-11

Zemní plyn patří v ČR mezi významné energetické zdroje a je nezbytnou součástí portfolia paliv a energií, které jsou spotřebovávány v národním hospodářství. Článek se zaměřuje na vývoj spotřeby plynu od r. 2018 do současnosti. Autor přibližuje vývoj spotřeby v konkrétních odběratelských kategoriích, v průmyslových oborech a v domácnostech. Z mixu paliv a energií používaných v domácnostech tvoří spotřeba zemního plynu cca 27,5 % (2. nejvyšší podíl), z hlediska účelu užití je ho nejvíce spotřebováno na vytápění. Je zdůrazněno, že ČR je závislá na dovozu plynu, a to především z Ruska. -- Pohled na řešení energetické krize viz čas. Soudy č. 1/2022, s. 18-19.

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

Clemens Fuest ; rozhovor vedl Jens Münchrath

"Stagflationäre Kräfte sind am Werk"

„Staglační síly se pouští do díla“

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 60 (25.3.2022), S. 48-49

Rozhovor s Clemensem Fuestem, prezidentem Ifo Institutu. Věnuje se dopadům zjevně doznívající pandemie koronaviru na německé hospodářství, otázce importu energií z Ruska do Německa a v důsledku i otázce německého „hospodářského pragmatismu“ v zahraniční politice a dopadům bojkotu především zemního plynu z Ruska. Dále se zabývá sankcemi uvalenými na Rusko i obratem v mezinárodní obchodní a hospodářské politice v důsledku války na Ukrajině. Opakovaně se objevuje téma etiky a obchodních vztahů Německa k autoritářským či totalitním státům.

Martin Wolf

A new world of currency disorder looms

Rýsuje se nový svět měnového nepořádku

Financial Times, Vol. 2022, No. 40976 (30.3.2022), p. 19

Autor komentuje případné scénáře nahrazení dolaru v mezinárodním měnovém systému. Článek postupně zmiňuje a rozebírá možnosti nahrazení dolaru, zejména jinými globalizovanými národními měnami, nebo například bitcoinem, zlatem či systémem podobným speciálním právům čerpání (SDR). Autor uvádí, že čínská měna by se mohla stát novým silným hráčem v mezinárodním měnovém systému. V případě posílení čínské měny by mohlo dojít ke vzniku dvou samostatných měnových systémů – západního a čínského.

By Dmitry Mukhin

An equilibrium model of the international price system

Rovnovážný model mezinárodního cenového systému

The American Economic Review, Vol. 112, (2022) No. 2, p. 650-688

Autor v příspěvku představuje model, který může pomoci vysvětlit dominanci dolaru jako měny ve světové ekonomice i to, zda si měna svou pozici udrží do budoucna, či zda bude nahrazena renminbi (jüanem), popř. více měnami. Jedná se o upravený model autorů Galího a Monacelliho z r. 2005, ve kterém jsou změněny tři předpoklady: způsob výběru měny při fakturaci ze strany obchodníků;

zohlednění různorodosti zemí podle jejich velikosti, inflace a kurzového režimu a propojení mezi firmami prostřednictvím cen (price linkage). Dominantní role dolaru ve světové ekonomice vyplývá podle autora z velikosti americké ekonomiky, použití dolaru jako „kotvy“ i historických okolností. Výsledky studie nenaznačují, že by měl dolar své postavení ztratit. - Poznámky.

Tariq Al-Shbail, Asma Maghayreh and Mohammed Awad

Big data analytics for supply chain sustainability : amid the outbreak of the COVID-19 pandemic [elektronický zdroj]

Analýza velkých dat za účelem zajištění udržitelnosti dodavatelských řetězců : během propuknutí pandemie nemoci covid-19

World customs journal, Vol. 15 (2021), No. 2, p. 61-71

Pandemie nemoci covid-19 odhalila křehkost dodavatelských řetězců - ukázalo se, že většina zainteresovaných stran nebrala ve svých strategiích v úvahu riziko propuknutí pandemie. Většinu dodavatelských řetězců lze označit za nedostatečně odolné vůči tomuto riziku. Autoři v příspěvku řeší, jak by mohla v tomto směru pomoci dodavatelským řetězcům tzv. analýza velkých dat. Prezentovány jsou závěry kvalitativního výzkumu - rozhovorů s 12 jedinci, mj. šlo o epidemiology, zástupce celních správ či odborníky na dodavatelské řetězce, logistiku a datovou analytiku. Analýza velkých dat může podle nich pomoci např. při predikci poptávky nebo k prevenci šíření epidemie např. v přístavech či skladech. Udržitelnost dodavatelských řetězců narušily i disrupce v podobě snahy některých dodavatelů vydělat na celé situaci a panických nákupů ze strany zákazníků. Dotazovaní poukázali také na změnu spotřebitelského chování kvůli izolacím a nakupování na internetu. - Poznámky. -- O dodavatelských řetězcích a datové analytice viz i příspěvek na s. 129-150. -- O dodavatelských řetězcích a roli celních správ při pandemii viz článek na s. 153-168. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2022/04/WCJ_2_2021.pdf

J. Scott Davis, Michael B. Devereux

Capital controls for crisis management policy in a global economy

Kapitálové restriktce pro politiku krizového řízení v globální ekonomice

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 14, (2022) No. 1, p. 60-82

Hlavním zaměřením studie je problematika kapitálových restrikcí používaných jako nástroj pro zmírnění dopadu finanční krize. Důležitým poznatkem je fakt, že efektivní využití kapitálových restrikcí pro řízení rizik vyžaduje mezinárodní spolupráci. Autoři zkoumají model velké otevřené ekonomiky s čistým zahraničním dluhem procházející finanční krizí a tvrdí, že země může těžit z používání kapitálových restrikcí jenom za přítomnosti účinné politické spolupráce. Kromě toho mohou nekooperativní kapitálové restriktce ve skutečnosti zvýšit frekvenci finančních krizí. - Poznámky.

Jordan Simonov and Zoran Gligorov

Customs revenues prediction using ensemble methods : (statistical modelling vs machine learning) [elektronický zdroj]

Predikce celních příjmů za použití tzv. ansámblových metod : (statistické modelování vs. strojové učení)

World customs journal, Vol. 15 (2021), No. 2, p. 111-127

Autoři se v příspěvku věnují metodám pro predikci celních příjmů na úrovni ministerstev financí či celních správ. Nejprve jsou popsány rozdíly mezi statistickým modelováním a strojovým učením a následně se autoři zabývají kombinací těchto metod, také na základě dat ze Severní Makedonie. Tzv. ansámblová metoda může vést podle autorů ke zlepšení přesnosti predikce. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2022/04/WCJ_2_2021.pdf

Arthur Kroeber

Digital renminbi won't help Russia evade sanctions

Digitální renminbi nepomůže Rusku vyhnout se sankcím

Financial Times, Vol. 2022, No. 40965 (17.3.2022), p. 15

Autor rozebírá otázku možného nahrazení dolaru v globálním měnovém systému, a to zejména s ohledem na okolnosti týkající se ruské invaze na Ukrajinu, a s tím související hledání způsobu, jak se vyhnout sankcím, které byli na Rusko uvaleny ze strany západních zemí, zejména USA. Jako případnou

náhradu v globálním měnovém systému zvažuje digitální renminbi. To má ale mnoho nedostatků, včetně nepřipravenosti na použití ve velkém měřítku a strukturálních problémů, a proto v krátkém období nebude možné dolar touto měnou nahradit.

Economic freedom v political freedom : globalisation

Ekonomická versus politická svoboda : globalizace

The Economist, Vol. 442, (2022) No. 9288, p. 61-63

Příspěvek upozorňuje na postupnou proměnu světové ekonomiky, na ustupování globalizace ve prospěch regionálních dohod o volném obchodu i na výrazný nárůst podílu zemí s nedemokratickými režimy na světové ekonomice oproti období studené války. V minulosti se věřilo, že globalizace a zahrnutí nedemokratických zemí do světového obchodního systému pozvedne životní úroveň obyvatel a posílí svobodu a demokracii, k tomu však nedošlo, ačkoli životní úroveň vzrostla. Nyní se zdá, že nastává nová éra, kdy se budou sbližovat zejména státy s podobným politickým směřováním - provázání nedemokratických států s demokratickými totiž činí nedemokratické země zranitelné vůči případným zahraničním sankcím. Rizikem do budoucna je zvýšená roztržičnost celého světa, a v důsledku toho i zchudnutí. -- Viz i příspěvek "Trading with the enemy: the world economy" na s. 8.

Bomin Jiang, Daniel Rigobon, Roberto Rigobon

From just-in-time, to just-in-case, to just-in-worst-case : simple models of a global supply chain under uncertain aggregate shocks

Od just-in-time, k just-in-case, až k just-in-worst-case : jednoduché modely globálního dodavatelského řetězce za nejistých agregátních šoků

IMF Economic Review, Vol. 70, (2022) No. 1, p. 141-184

Studie zkoumá model dodavatelského řetězce se zaměřením na to, jak se rozhodnutí nadnárodní společnosti mění v čase krizí. Zkoumáním 2 standardních modelů dodavatelských řetězců, just-in-time a just-in-case, autoři přicházejí s výsledkem, že společnosti by se měly v čase systémových šoků zaměřit na úplně jinou strategii. Just-in-worst-case strategie je založená na modelu sledujícím shodu pravděpodobnosti v čase krize. Jenom tak je možno dosáhnout skutečně odolný dodavatelský řetězec bez přerušení dodávek. - Poznámky.

Marianna Dudášová

Globalisation scepticism in the Visegrad countries

Skeptický přístup ke globalizaci ve státech Visegrádské skupiny

Ekonomické rozhledy, Vol. 50, (2021) No. 4, p. 429-451

Aktuální vývoj v rámci Evropské unie ukazuje významné odlišnosti mezi státy Visegrádské čtyřky (ČR, SR, Polsko a Maďarsko) a ostatními členskými státy. Evropská integrace a globalizace jsou paralelní procesy a autorka vnímá slábnoucí podporu evropské integrace v širším kontextu strachu z ekonomické globalizace. V článku popisuje rozdíly v globalizačním skepticizmu mezi skupinou V4 a zbývajícími státy EU a také odchylky ve skeptickém přístupu ke globalizaci mezi čtyřmi státy V4 navzájem. Zaměřuje se na hlavní hnací síly ekonomické globalizace: mezinárodní obchod, přímé zahraniční investice a imigraci. Vývoj veřejného mínění od období finanční a hospodářské krize v r. 2009 je známkou toho, že by se na státy V4 nemělo pohlížet jako na jednotný blok skeptiků vůči globalizaci, protože mezi míněním panujícím ve zkoumaných státech jsou značné rozdíly. - Poznámky.

Jie Cai, Nan Li, Ana Maria Santacreu

Knowledge diffusion, trade, and innovation across countries and sectors

Šíření znalostí, mezinárodní obchod a inovace napříč zeměmi a sektory

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 14, (2022) No. 1, p. 104-145

Zkoumáním třístranné interakce mezi zahraničním obchodem, inovacemi a rozšířením znalostí autoři vytvořili jednotný rámec pro kvantifikaci mezistátních a mezisektorových interakcí. Tento rámec může sloužit ke studiu účinků liberalizace obchodu v modelu endogenního růstu, ve kterém jsou komparativní výhody a množství znalostí ovlivněny rozšířením inovací. Model sleduje heterogenitu napříč zeměmi a napříč odvětvími ve výrobě, efektivitu inovací a přelévání znalostí. Analýza ukazuje, že snížení obchodních nákladů vyvolává přerozdělení výzkumu a vývoje a komparativní výhodu napříč sektory. Dle autorů mají změny v obchodních nákladech kvantitativně důležité propojení na inovace. - Poznámky.

Richard Vesecký

První rok po Brexitu

Clo-douane, Sv. 56, (2022) č. 3, s. 6-9

Velká Británie ukončila 1. ledna 2021 v návaznosti na výsledky referenda z r. 2016 své členství v Evropské unii. V souvislosti s tím popisuje autor dopady brexitu na vzájemný obchod mezi Českou republikou a Velkou Británií i na související celní postupy po roce od vystoupení. Článek obsahuje konkrétní údaje o nejčastěji vyvážенých a dovážených výrobcích i hodnotě daného zboží. V závěru autor upozorňuje na to, že se očekávané zhoršení obchodních vztahů do určité míry potvrdilo, hodnocení však ztěžují další závažné faktory, které oblast zahraničního obchodu postihly (konkrétně pandemie covid-19 a související výpadky v dodavatelských řetězcích).

Sang Man Kim

Some critical & controversial issues on Incoterms 2020 for international trade

Některé podstatné a kontroverzní otázky u Incoterms 2020 z hlediska mezinárodního obchodu

Global trade and customs journal, Vol. 17, (2022) No. 1, p. 44-48

Autor v příspěvku upozorňuje na několik nevyjasněných či kontroverzních otázek, které vyvstávají s novým vydáním mezinárodních pravidel Incoterms používaných při mezinárodním obchodu se zbožím. Mezi tyto kontroverzní otázky patří např. právní závaznost tzv. vysvětlivek (explanatory notes for users), závaznost jiných jazykových verzí mimo angličtinu či specifika týkající se jednotlivých doložek (konkrétně FCA, DPU a FOB). - Poznámky.

Alessandro Fruscione

The Court of Justice of the European Union clarifies the relationship between customs value and delivery costs of goods

Soudní dvůr Evropské unie objasnil vztah mezi celní hodnotou a náklady na dodání zboží

Global trade and customs journal, Vol. 17, (2022) No. 1, p. 49-52

Dle celního kodexu EU (Union Customs Code, UCC) vstupují do výpočtu hodnoty zboží, dováženého do Evropské unie, mj. i náklady na přepravu. Při určení těchto nákladů pracují příslušné strany při dovozu obvykle s mezinárodními pravidly Incoterms, celní kodex EU nicméně vztah mezi celní hodnotou a Incoterms výslovně neupravuje. Nyní se touto problematikou zabýval Soudní dvůr EU v případě C-75/20 Lifosa UAB z dubna 2021. Autor v článku blíže popisuje danou problematiku i nový rozsudek v případě C-75/20. - Poznámky.

Tom Walsh

The establishment and application of the DNA of customs law and practice [elektronický zdroj]

Vznik a aplikace "DNA" celní legislativy a praxe

World customs journal, Vol. 15 (2021), No. 2, p. 3-22

Autor se v příspěvku zabývá z teoretického pohledu principy, na kterých je založena celní legislativa a praxe. Ve svém výkladu se vrací až k tzv. daňovým kánonům Adama Smithe formulovaným v 18. století a nachází společné prvky historických i novodobých celních zákonů a úmluv. Popisuje, jak se základní východiska celních legislativ nemění (snaha vyvážit protichůdné cíle - usnadnit obchod a zároveň zajistit prostřednictvím cel příjmy), vzhledem k technologickému pokroku a elektronizaci se ale vyvíjí konkrétní praxe. Podrobněji se autor zabývá celní kontrolou. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2022/04/WCJ_2_2021.pdf

Brian Thomas

The changing nature of the Harmonized System – one perspective [elektronický zdroj]

Pohled na měnící se povahu Harmonizovaného systému popisu a číselného označování zboží

World customs journal, Vol. 15 (2021), No. 2, p. 171-172

Tzv. Harmonizovaný systém popisu a číselného označování zboží Světové celní organizace ("HS") tvoří základ pro určování cel ve většině zemí světa. Systém prochází pravidelnými revizemi po pěti letech kvůli neustále se měnícímu charakteru světového obchodu a související změně poptávky či výrobních technologií. Autor se v příspěvku věnuje daným revizím - popisuje, k jakým změnám v klasifikaci v průběhu let a jednotlivých vydání došlo, upozorňuje na to, že v posledních vydáních dochází ke změnám i z důvodu ochrany životního prostředí (případ chemikálií či pesticidů) a uvádí, jaké úpravy se objevily v 7. vydání HS s účinností od 1. ledna 2022. Plný text dostupný z: <https://worldcustomsjournal.org/archive/>

Abdulmohsen Alajmi

The jurisdictional conflict between regional trade agreements and the World Trade Organization [elektronický zdroj]

Konflikt jurisdikce mezi regionálními dohodami o volném obchodu a Světovou obchodní organizací

World customs journal, Vol. 15 (2021), No. 2, p. 47-60

Příspěvek se věnuje problematice řešení obchodních sporů v kontextu rostoucí oblíbenosti regionálních dohod o volném obchodu. V rámci regionální dohody o volném obchodu je možné se dohodnout na vlastním mechanismu řešení sporů mimo mechanismus Světové obchodní organizace. V příspěvku je rozebráno, jak postupovat v případě sporu, jehož předmětem je porušení závazků vyplývajících jak z pravidel WTO, tak z regionálních dohod o volném obchodu, tedy kdy dochází ke střetu obou jurisdikcí. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2022/04/WCJ_2_2021.pdf

Fabrizio Vismara

The right to be heard in EU customs law [elektronický zdroj]

Právo být slyšen v evropské celní legislativě

World customs journal, Vol. 15 (2021), No. 2, p. 23-30

Autor se v příspěvku věnuje tzv. "právu být slyšen" v legislativě Evropské unie obecně a poté i v celní legislativě. Rozebírá, za jakých okolností a podmínek může být toto právo omezeno a jaké důsledky vyplývají z porušení tohoto práva. Výklad je podložen konkrétními články a odstavci celního kodexu EU i judikaturou Soudního dvora EU. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2022/04/WCJ_2_2021.pdf

Trade flaws : African economies

Problémy v oblasti obchodu : africké ekonomiky

The Economist, Vol. 442, (2022) No. 9289, p. 29-30

O obtížích v oblasti obchodu v rámci Afriky: přeprava zboží v Africe je pomalá, náročná a nákladná, region se potýká se zastaralou a kapacitně nedostatečnou infrastrukturou pocházející ještě z koloniálního období. V článku je rozebráno, s jakými konkrétními problémy v oblasti přepravy zboží se kontinent potýká a proč i přes vznik Africké kontinentální zóny volného obchodu (AfCFTA), která by měla omezit celní i necelní bariéry obchodu, dochází pouze k pozvolnému pokroku. Příčin je více: přetrvávající spoléhání se na papírovou dokumentaci o zboží, neshody v nastavení systému prokazování původu zboží (rules of origin) či vnitrostátní politické překážky, jako např. závislost státních rozpočtů na celních příjmech (opět přetrvávající z koloniální doby). -- Viz i příspěvek "Long walk to free trade: African economies" na s. 10.

Podnik a podnikání

Matéo Maadini, Benjamin Hadjibeyli

Business failures in France during the COVID-19 crisis [elektronický zdroj]

Bankroty podniků ve Francii během pandemie covid-19

Tresor-economics, No. 298 (2022), p. 1-8

Podpůrná opatření poskytnutá francouzskou vládou podnikům během pandemie covid-19 vedla v r. 2020 k rekordnímu meziročnímu poklesu bankrotů. Trend pokračoval i během r. 2021. Opatření pomohla zejména malým a středním podnikům. Propad bankrotů se nicméně vůbec nedotkl určitých odvětví. Autoři v příspěvku blíže popisují daný trend, rozebírají vliv podpůrných vládních opatření v jednotlivých sektorech, francouzských regionech i v závislosti na velikosti podniku. Analyzují také finanční situace problémových podniků před pandemií a prostřednictvím ekonometrické analýzy, jejíž výsledky jsou dostupné v samostatném souboru, byly určeny hlavní faktory zvyšující pravděpodobnost podnikového bankrotu. - Poznámky. -- Výsledky ekonometrické analýzy jsou dostupné z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2022/03/Tresor_Economics_298_2022-DOPLNENI.pdf. Plný text dostupný z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/tags/Tresor-Economics>

Brooke Masters

Fink says war has finished off globalisation

Fink říká, že válka ukončila globalizaci

Financial Times, Vol. 2022, No. 40972 (25.3.2022), p. 8

Šéf finanční společnosti BlackRock v každoročním dopisu svým akcionářům varuje před dopady války na Ukrajině, která bude i nadále přetvářet světovou ekonomiku. Larry Fink, který jako největší správce aktiv dohlíží na 10 bilionů dolarů, uvádí neustále se zvyšující inflaci jako hlavní důvod, který podpoří společnosti, aby se stáhly z globálních dodavatelských řetězců. Předpovídá, že to může vést společnosti k vyhledávání onshoringu, a to bude mít za následek rozsáhlé přeorientování dodavatelského řetězce v důsledku inflačních tlaků.

Rada (EU) se dohodla na společném postoji k návrhu směrnice o podávání zpráv podniků o udržitelnosti a otevřela tak cestu k projednání návrhu v Evropském parlamentu

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 5, příl. Legislativa s. i-ii

Informace k návrhu směrnice o podávání zpráv podniků o udržitelnosti, jehož cílem je doplnit evropskou strategii v oblasti udržitelného financování. Podniky s více než 250 zaměstnanci nebo kótované podniky mají mít povinnost převést svou environmentální a sociální politiku, jakož i politiku správy a řízení, do standardizovaných, odůvodněných a ověřených informačních dokumentů s cílem zvýšit transparentnost. Článek přibližuje změny, které předkládaný návrh přináší do evropské směrnice č. 2013/34/EU, směrnice č. 2004/109/EU, směrnice č. 2006/43/ES a do evropského nařízení č. 537/2014, pokud jde o podávání zpráv podniků o udržitelnosti (nefinanční informace).

The makers and the takers : our crony-capitalism index

Tvůrci a příjemci : žebříček "kumpánského kapitalismu" sestavený redakcí The Economist

The Economist, Vol. 442, (2022) No. 9287, p. 61

Redakce The Economist sestavila již poněkolikáté tzv. "žebříček kumpánského kapitalismu" (crony-capitalism index), jehož výsledky odrážejí propojení mezi politikou a podnikáním v různých zemích. Některé sektory (např. bankovníctví, hazardní průmysl, obrana, těžební průmysl či stavebnictví) jsou podle článku náchylnější na tzv. dobývání renty kvůli těsnějšímu vztahu se státem. Stejně jako před pěti lety se v loňském roce umístilo na první příčce žebříčku Rusko, poté následovala Malajsie, Singapur, Filipíny a Ukrajina. Redakce nicméně sama upozorňuje na některá omezení žebříčku: vliv na umístění země má klasifikace sektorů na "kumpánské" a "nekumpánské" a v případě Číny žebříček nereflektuje skutečnost, že veškeré podnikání probíhá do určité míry se souhlasem státu. Miliardáři v autokratických zemích se také často ocitají v nepřízni politických představitelů. -- Viz i volně související příspěvek "It's not easy being an oligarch" na s. 54.

Pojišťovnictví. Sociální péče

Marek Hrubec, Martin Brabec

Co lze očekávat od základního příjmu? Sociální a civilizační změna

Fórum sociální politiky, Sv. 16, (2022) č. 1, s. 20-22

Článek formuluje a vysvětluje hlavní výkladové linie knihy "Základní příjem ve světě: argumenty, experimenty, dějiny" v návaznosti na dříve provedené rozborů a reflexe. Autorská dvojice knihy se v článku zaměřuje na porovnání teoretické a praktické perspektivy včleněné do svých dvou knih o základním příjmu, dále představuje koncepci a přístupy k základnímu příjmu. Následně se věnují různým hlediskům financování základního příjmu. V závěru zdůrazňují pozitivní sociální změny, které by zavedení základního příjmu mohlo přinést. - Publikace ve fondu pod sign. 29861.

Dana Hobzová

Systém sociální ochrany rodin s dětmi v ČR v komparaci se systémy sociální ochrany rodin s dětmi ve vybraných evropských zemích

Fórum sociální politiky, Sv. 16, (2022) č. 1, s. 11-19

Článek přináší analýzu sociální ochrany rodin s dětmi v devíti evropských zemích skandinávského a kontinentálního modelu sociálního státu. Účelem analýzy je návrh možných změn stávajícího uspořádání českého systému sociální ochrany rodin s nezaopatřenými dětmi. Autorka jako

problematickou vidí neexistenci univerzální dávky poskytující koncepční a kontinuální hmotnou podporu rodinám s dětmi v celém jejich životním cyklu v ČR. Zároveň zdůrazňuje obtížný návrat žen-matek do zaměstnání a nedostatečnost institutů podporujících rovnováhu mezi pracovním a rodinným životem. Autorka předkládá návrh alternativního českého modelu inspirovaného švédským modelem, který zahrnuje jednotnou dávku rodičovského příspěvku, univerzální přídavek na dítě a garanci kratších pracovních úvazků. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Pojistný obzor : časopis českého pojišťovnictví

Sv. 99, (2022) č. 1

Česko čeká mimořádně těžké předsednictví EU, předjímá nový ministr financí - rozhovor se Zbyňkem Stanjurou (s. 4-6); Finanční arbitr konsiliátorem aneb jak by měl fungovat finanční arbitr (s. 7-11); Může být daňová podpora pojistných produktů pro stát výhodná? (s. 12-13); Implementace PRIIPs krok za krokem aneb důležité změny pro pojišťovny (s. 14-17); Co znamená povinná implementace IFRS pro malé pojišťovny? (s. 18-19); Statistika pojistného podvodu za rok 2021 (s. 28-29); Celkové škody z dopravních nehod pohledem pojišťoven (s. 30-31); Informační povinnost u neživotního pojištění na Slovensku se týká i českých poskytovatelů (s. 35-36); Risk Index v kontextu tornáda a dalších živelních událostí v roce 2021 (s. 42-47).

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

Wolfgang Kleinebrink

Die Bindung des Arbeitgebers an betriebsverfassungsrechtliche Tarifnormen : mittelbare und unmittelbare Geltung im Arbeitsverhältnis

Povinnost zaměstnavatele dodržovat normy kolektivního vyjednávání podle zákonné organizace vztahů v podniku : nepřímá a přímá platnost v pracovním poměru

Der Betrieb, Jg. 75, (2022) Nr. 4 S. 189-194

Právní normy kolektivní smlouvy mohou být použitelné na základě odkazu v pracovní smlouvě, a tedy nepřímou v pracovním poměru. Vzhledem k nedávnému vývoji judikatury Spolkového pracovního soudu (BAG) to však neplatí bez omezení. Článek představuje důležitou výjimku a její důsledky pro německé zaměstnavatele. Rozlišuje se mezi nepřímou závazností na základě smluvní referenční doložky a přímou závazností na základě zákona o kolektivním vyjednávání. - Poznámky.

Sabrina Fehr, Joachim Wichert

Elektronische Signatur zur Erstellung arbeitsrechtlicher Dokumente : Arten elektronischer Signaturen und einzelne Anwendungsbeispiele

Elektronický podpis pro vytváření pracovníprávních dokumentů : typy elektronických podpisů a jednotlivé příklady použití

Der Betrieb, Jg. 75, (2022) Nr. 5, S. 255-257

Touha po bezpapírových smlouvách je velká i v pracovním životě. Z technického hlediska je to možné: pomocí elektronických podpisů lze uzavírat a ukládat smlouvy bez ohledu na to, kde se nacházejí jejich signatáři. Není pak nutné dokumenty tisknout, podepisovat a posílat poštou nebo kurýrem, aby je pak bylo nutné - po kontrasignaci - přinést zpět, naskenovat u příjemce a uložit do spisu. Článek shrnuje, zda tomu brání nějaké právní formality. - Poznámky.

Jakub Harman

Impact of the Covid-19 pandemic on the labor market in the Slovak Republic : women vs. men

Dopad pandemie Covid-19 na trh práce ve Slovenské republice : ženy vs. muži

Ekonomické rozhledy, Sv. 50, (2021) č. 4, s. 396-409

Příspěvek se věnuje problematice dopadu krize způsobené onemocněním covid-19 na trh práce v podmínkách Slovenské republiky. Autor porovnává meziroční stav ukazatelů trhu práce podle jednotlivých pohlaví, věku a vzdělání za období 2019 a 2020. Identifikuje dopady koronakrize na sledované ukazatele (míra nezaměstnanosti, počet uchazečů o pracovní místo, míra hospodářské aktivity a počet odpracovaných hodin)

a zjišťuje, které pohlaví bylo na trhu práce více zasaženo. Analýza vychází z předpokladu, že ekonomické následky pandemie byly pro ženy vyšší, protože tato skupina je na pracovním trhu zranitelnější a nese větší břemeno starosti o domácnost a o děti. Výsledky ukazují, že míra nezaměstnanosti rostla na celém Slovensku (zejména na středním a východním) a zasáhla více muže než ženy. V rámci počtu uchazečů o zaměstnání, který také rostl ve všech okresech SR, byli též více zastoupeni muži. Počet pracovníků s nižším vzděláním se v průběhu první a druhé vlny koronakrizy zmenšil výrazně více, než osob s vysokoškolským vzděláním. Také se ukázalo, že ženy s vyšším vzděláním jsou vůči krizi odolnější. Předpoklad, že koronakrizy zasáhne na trhu práce více ženy, se tedy nepotvrdil.

Dalibor Holý

Mzdy podle socioekonomických skupin

Statistika & my, Sv. 12, (2022) č. 2, s. 18-20

Článek informuje o vývoji mezd u hlavních socioekonomických skupin v ČR od r. 2012 do r. 2020. Autor rozebírá dynamiku mzdového vývoje u řídicích zaměstnanců, specialistů, technických a odborných zaměstnanců, úředníků a zaměstnanců ve službách, kvalifikovaných dělníků, rutinních zaměstnanců a polokvalifikovaných dělníků. Identifikuje rovněž nízkovýdělkové zaměstnance a podskupiny postižené pracovní chudobou. Grafy dokládají kumulativní nárůst mediánových mezd podle skupin a výši mediánových mezd u socioekonomických skupin v jednotlivých letech období 2012-2020.

Federico S. Mandelman, Andrei Zlate

Offshoring, automation, low-skilled immigration, and labour market polarization

Offshoring, automatizace, imigrace osob s nízkou kvalifikací a polarizace trhu práce

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 14, (2022) No. 1, p. 355-389

Autoři se ve studii věnují vztahu mezi tvorbou pracovních míst, příjmovou nerovností a postupným mizením povolání se střední kvalifikací na trhu práce v USA. Zdůrazňují, že pozorovaná polarizace americkém trhu práce, kdy se zaměstnanost soustřeďuje v profesích s vysokou a nízkou kvalifikací prakticky mizí v okamžiku, kdy jsou bráni v úvahu pouze domácí pracovníci původem z USA. Na datech ze začátku 80. let 20. století lze vidět, že většina pracovních míst vytvořených pro domácí obyvatelstvo byla ve vysoce kvalifikovaných povoláních, zatímco růst zaměstnanosti v profesích s nízkou kvalifikací byl z velké části výsledkem příchodu přistěhovalců. Mzdy navíc vzrostly ve vysoce kvalifikovaných profesích, ale zůstaly nízké v profesích s nízkou kvalifikací. Na vysvětlení těchto charakteristik autoři používají model, ze kterého vyplývá, že offshoring a automatizace vede k polarizaci trhu práce, ale zvyšuje zaměstnanost a mzdy vysoce kvalifikovaných pracovníků. Offshoring vede ke specializaci napříč zeměmi, příchod pracovníků s nízkou kvalifikací pak stlačuje mzdy osob s nízkou kvalifikací a stimuluje domácí pracovníky k posunu do více kvalifikovaných povolání. - Poznámky.

By Federico Rossi

The relative efficiency of skilled labor across countries : measurement and interpretation

Relativní efektivita kvalifikované práce v různých zemích : měření a interpretace

The American Economic Review, Vol. 112, (2022) No. 1, p. 235-266

Autor se na základě dat z 12 zemí zabývá relativní efektivností vysoce a nízkou kvalifikované práce. Vybrané země se liší mírou svého rozvoje. Je ukázáno, že vysoce vzdělaní lidé jsou relativně produktivnější ve vyspělých zemích. V článku je následně rozebráno, které faktory toto způsobují a které nikoli. - Poznámky.

David Hémous, Morten Olsen

The rise of the machines : automation, horizontal innovation, and income inequality

Vzestup strojů : automatizace, horizontální inovace a příjmová nerovnost

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 14, (2022) No. 1, p. 179-223

Autoři představují model endogenního růstu se zahrnutím automatizace (náhrada málo kvalifikovaných pracovníků stroji) a horizontální inovace (tvorba nových produktů). Parametry modelu jsou kalibrovány na ekonomice USA. Autoři zjišťují, že kvantitativně kopíruje dráhu kvalifikační prémie (skill premium), podílu pracovní síly a produktivity práce. Model přináší nový pohled na automatizaci v modelu růstu zahrnujícím horizontální inovace a objasňuje současný trend distribuce příjmů v USA

tak, že jej lze vysvětlit endogenně jako odraz přechodové dynamiky hospodářství. Výsledky ukazují, že nárůst automatizace vede ke zvýšení kvalifikační prémie, poklesu podílu pracovní síly a i k dočasnému snížení mezd méně kvalifikovaných pracovníků. - Poznámky.

Julia M. Bruck

Übersicht zur aktuellen Berechnung und Kürzung des Urlaubsanspruchs : 1 Mindesturlaubstag entspricht 13 gearbeiteten Tagen?

Přehled aktuálního výpočtu a krácení nároku na dovolenou : 1 minimální den dovolené odpovídá 13 odpracovaným dnům?

Der Betrieb, Jg. 75, (2022) Nr. 8, S. 463-468

Vlivem evropského pracovního práva se v Německu v oblasti dovolené mnohé změnilo. Pro výpočet (minimálního) nároku na dovolenou platí nové požadavky, které již byly z velké části popsány v judikatuře. Některé otázky však stále nejsou vyřešeny. Článek podává přehled o současné právní situaci s příklady. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Práce a mzda

Sv. 70, (2022) č. 3

Katalog prací - změny platových poměrů zaměstnanců ve veřejných službách a správě (s. 6-9); Kategorie Mzdy a platy aktualizována - minimální a zaručená mzda, příplatek za práci ve ztíženém pracovním prostředí, náhrada mzdy při překážkách na straně zaměstnance, započítávání odměn (s. 10-15); Další pracovní situace z oblasti daní z příjmů - snížení základu daně: bezúplatná plnění (s. 16-17); Pracovní podmínky ve světle digitálních platform - návrh směrnice č. 2021/0414 (COD) (s. 22-28); Rozšíření oznamovací povinnosti zaměstnavatelů v nemocenském pojištění - zákon č. 248/2021 Sb. (s. 32-33); Jak na zajištění spravedlivé základní mzdové diferenciaci (s. 42-47); Volné pracovní místo a jeho zveřejnění - rozsudek NSS sp. zn. 9 Ads 216/2021 (s. 48-51).

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM]

Sv. 17, (2022) č. 4-5

Průměrná mzda se zvyšuje: práva a nároky zaměstnanců (s. 3-4); Mimořádné zvýšení důchodů - nařízení č. 35/2022 Sb. a 36/2022 Sb. (s. 5-7); Pandemický zákon - novela č. 39/2022 Sb. (s. 8-12); Převod nevyčerpané dovolené (s. 18-21); Jak správně sjednat dohody o práci? (s. 22-25); Kontrola zaměstnance v době pracovní neschopnosti (s. 31-34); Odpovědnost zaměstnance za špatnou práci (s. 35-38); Povinnosti zaměstnavatele při pracovním úrazu (s. 39-42); Pracovní volno z důvodu obecného zájmu (s. 43-46); Pořadí splácení jednotlivých složek dluhu - novely NOZ a OSŘ (s. 51-52); Zdanění příjmů fyzických osob (s. 53-55); Minimální mzda - daň z příjmů FO (s. 59); Sleva na dani a zaměstnávání osob se zdravotním postižením (s. 60-62); Předdůchod - zdravotní pojištění (s. 75-76); Souběhy a jiná specifika ve zdravotním pojištění (s. 77-79); Neziskové subjekty - přehled změn (s. 91-94); Komunikační problémy na pracovišti (s. 105-106); Metody hodnocení pracovníků (s. 107-108).

Právo

Michal Nohel

Copyright směrnice a čekání na Godota

Právní rádce, Sv. 30, (2022) č. 3, s. 36-41

V r. 2019 byla přijata evropská směrnice č. 2019/790/EU o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu, jejímž účelem je další harmonizace právních předpisů členských států týkajících se autorského práva. V Česku ovšem stále nebyl přijat příslušný transpoziční zákon. Autor identifikuje cíle směrnice pro oblast nakládání s autorským obsahem na internetu a zaměřuje se na úpravu reakce na digitální užívání děl, na vytěžování textů a dat, užití děl při vzdělávání, díla nedostupná na trhu a volná díla výtvarného umění. Rozebírá také daň z odkazu a přísnější povinnosti pro velké digitální platformy, které umožňují uživatelům nahrát jejich vlastní obsah, pokud jde o kontrolu vkládaného obsahu z pohledu vypořádání autorských práv.

Následně se věnuje právům k publikacím, definici tiskové publikace, užití chráněného obsahu i právu autorů a výkonných umělců na spravedlivou odměnu. - Poznámky. -- První díl seriálu o digitálních službách (březen - září 2022).

Jan Kupčik

Digitální platformy a relevantní trh : principy a přístupy

Antitrust, Sv. 2021, č. 3, s. 73-80

Definice relevantního trhu je významnou složkou mnoha rozhodnutí soutěžních úřadů. Nejistota provázející definici trhů digitálních platform již na základní teoretické úrovni (např. v které fázi zohlednit dvoustrannost) jednoznačně neprospívá předvídatelnosti a právní jistotě. Autor se věnuje vymezení relevantních trhů ve vztahu k digitálním platformám pro účely soutěžně-právní analýzy. Nejprve uvádí přehled hlavních zvláštních znaků digitálních platform, které je odlišují od jiných obchodních modelů, a zároveň hrají roli při definici relevantního trhu. Dále se zaměřuje na specifické principy vymezování relevantního trhu. Poté uvádí a kriticky hodnotí základní přístupy k definicím relevantních trhů v oblasti digitálních platform, které si získaly širší pozornost v odborné diskusi. - Poznámky.

Kateřina Staňková, Anežka Selingerová

Dopady novely zákona o odpovědnosti za přestupky

Právní rádce, Sv. 30, (2022) č. 3, s. 46-50

Článek informuje o změnách zákona o odpovědnosti za přestupky provedených novelou č. 417/2021 Sb. s účinností od 1.2.2022. Ty se týkají změny v počítání promlčecí doby a jejího přerušení; podmínek pro vyloučení některých citlivých informací o osobách vystupujících v řízení o přestupku z nahlížení do spisu (anonymizace, § 72a); úpravy možnosti nepřipustit zastoupení v řízení tzv. obecným zmocněncem (§ 72b); možnosti trestně stíhat osobu, která opakovaně či soustavně porušuje některá vybraná omezující opatření uložená v řízení o přestupku. Další změny přinášejí precizaci vzájemného poskytování informací mezi správními orgány příslušnými k řízení o přestupku a ostatními orgány veřejné moci, zrušení povinnosti správních orgánů každoročně vytvářet přehled přestupků a úpravu kvalifikačních požadavků na oprávněné úřední osoby. Autorky také rozebírají změnu zákona o ochraně hospodářské soutěže v důsledku této novely (posuzování přestupků v rámci soutěžního práva) a kriticky hodnotí některé prvky nové právní úpravy. - Poznámky.

Patricia Mučka Pevala

Historická právní úprava fikce doručení ve správním právu jakožto inspirační zdroj pro změnu aktuální právní úpravy?

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 4, s. 143-147

Institut fikce doručení existoval od počátku kodifikace úpravy správního řízení a prošel od vzniku prvního československého státu postupným vývojem. Autorka stručně popisuje minulé právní úpravy a zaměřuje se na otázku, zda bylo náhradní doručení vůbec možné, za jakých podmínek a jaký existoval zákonný podklad pro institut fikce doručení. Poté rozebírá, zda je minulá právní úprava vhodným inspiračním zdrojem pro změnu aktuální právní úpravy, i s ohledem na zakotvení odlišných lhůt pro nastoupení fikce doručení. Dále se věnuje přijetí zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů č. 300/2008 Sb., který jako jeden ze způsobů doručování představuje doručování do datové schránky jako primární způsob doručení. - Poznámky.

Jan Malý

Komparace společného trestního řízení vedeného proti obviněné fyzické a obviněné právnické osobě v české a slovenské právní úpravě

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 3, s. 105-109

Společné trestní řízení vedené proti obviněné fyzické a obviněné právnické osobě je řízením odvozeným od společného řízení uvedeného v § 20 trestního řádu. Autor rozebírá českou právní úpravu tohoto společného trestního řízení v zákoně o trestní odpovědnosti právnických osob a charakterizuje výhody a nevýhody tohoto institutu. Následně provádí komparaci slovenské právní úpravy společného trestního řízení vedeného proti obviněné právnické a obviněné fyzické osobě s domácí úpravou. Z porovnání vyvozuje některá doporučení pro českou právní úpravu. - Poznámky.

Martin Drtina

Milostivé léto podruhé a naposledy

Právní rádce, Sv. 30, (2022) č. 2, s. 24-25

Zákonný institut milostivého léta měl pomoci zbavit se soudních exekucí pro dluhy fyzických osob vůči veřejnoprávním věřitelům a společnostem s většinovým podílem státu. Za předpokladu uhrazení původní jistiny dlužné částky a poplatku exekutorovi ve výši 908 Kč byly exekuce ukončeny s odpuštěním ostatních součástí dluhu (úrok z prodlení, penále). Článek upozorňuje na aktuálně se zvyšující počet nařízených exekucí (celkově cca 4,5 milionu) v ČR a zároveň na nárůst počtu dlužníků s vícečetnými exekucemi. Dopady koronavirové pandemie i rychlý růst cen a drahé energie dále negativně ovlivňují situaci dlužníků. Ministr spravedlnosti uvádí, že tříměsíční akci dluhové amnestie hodlá prosadit i v tomto roce. Exekutorská komora ale trvá na nastavení jiných parametrů, zejména na navýšení odměny exekutorů.

Jakub Handrlica

Nemesis nových technologií v jaderném právu

Právník, Sv. 161, (2022) č. 2, s. 99-111

Omezení schopnosti právního rámce reagovat na dynamický nástup nových technologií vzniká v důsledku pnutí mezi statikou normativního rámce a dynamikou technologického pokroku. Článek tuto tenzi demonstruje na příkladu jaderného práva, konkrétně u aplikovatelnosti Vídeňské úmluvy o občanskoprávní odpovědnosti za jaderné škody na hlubinná úložiště a na malé jaderné reaktory. Snaha normativního rámce reagovat na nastíněnou dynamiku v technologickém vývoji zaváděním flexibilních mechanismů je ukázána na ustanoveních Revidované Vídeňské úmluvy. Autor zdůrazňuje nutnost vytvoření nových legislativních pravidel pro rozvíjející se jaderné technologie. Následně připojuje úvahu do teoretické diskuse o vzájemném vztahu mezi právem a novými technologiemi. - Poznámky. -- Viz i další příspěvky zvláštního čísla zaměřeného na právo a moderní technologie.

Filip Murár

Nová regulace pro crowdfunding

Právní rádce, Sv. 30, (2022) č. 2, s. 52-54

V r. 2020 bylo na úrovni Evropské unie přijato nařízení č. 2020/1503 o evropských poskytovatelích služeb skupinového financování pro podniky (nařízení o crowdfundingu), kterým se i do právního řádu ČR dostala komplexní regulace crowdfundingového financování. Článek představuje tento nový sektorový předpis regulující poskytování finančních služeb a shrnuje nové požadavky a povinnosti provozovatelů crowdfundingových platforem v EU. Věnuje se úpravě úvěrového a investičního crowdfundingu, povinnosti získat povolení ČNB dle tohoto nařízení a souvisejícím komplikacím spojeným s neexistencí české prováděcí legislativy. Stručně popisuje požadavky na poskytovatele platforem, ochranu investorů (KIID) i test vhodnosti.

Jakub Hollmann

Podnikání svěrenského fondu

Právní rádce, Sv. 30, (2022) č. 2, s. 38-41

Poslední díl seriálu o svěrenských fondech se zaměřuje na právní úpravu podnikání svěrenského fondu. Autor polemizuje nad otázkou oprávněnosti svěrenského fondu vykonávat podnikatelskou činnost, následně přibližuje současnou praxi provozování živnostenského podnikání svěrenskými fondy. Domnívá se, že možnost vykonávat podnikatelskou činnost či dokonce živnostenské podnikání ze strany svěrenského fondu je sporná a nevyjasněná. Právní úprava občanského zákoníku však možnost svěrenského fondu podnikat nepřímo připouští, resp. nevyklučuje, neboť hlavním účelem soukromého svěrenského fondu může být také dosahování zisku nebo provozování obchodního závodu. - Poznámky. -- Šestý příspěvek ze seriálu věnovaného svěrenským fondům (Právní rádce č. 9/2021 - č. 2/2022).

Markéta Selucká

Poukaz na zájezd dle "lex voucher" a ty jiné

Jurisprudence, Sv. 30, (2021) č. 6, s. 41-46

Autorka vychází z názoru, že zákon č. 185/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru na odvětví cestovního ruchu ("lex voucher"), je v rozporu s právem EU a uvádí argumenty podporující tento postoj. Zdůrazňuje, že některé státy EU volily i jiný, citlivější způsob

řešení s ohledem na míru ochrany spotřebitele. Příspěvek se blíže zaměřuje na poukaz na zájezd dle zákona č. 185/2020 Sb., na možnost jeho odmítnutí a dále na jednání cestovních kanceláří, které se uchýlily k vydávání voucherů mimo režim tohoto zákona ve snaze zkrátit práva zákazníků vyplývající jim z lex voucher. - Poznámky.

Jiří Novotný

Právní úprava franchisingu dle DCFR

Obchodní právo, Sv. 31, (2022) č. 2, s. 29-35

Franchisová smlouva jako samostatný smluvní typ není doposud českým právním řádem upravována. Společný referenční rámec (Draft Common Frame of Reference), jehož cílem je poskytnout strukturu a vodítko pro vývoj harmonizovaného evropského práva soukromého, však franchisovou smlouvu komplexně upravuje. I když byl společný referenční rámec sestaven jako základ pro další úvahy o nepovinném nástroji v oblasti evropského smluvního práva, jehož pravidla by umožnila dosažení vyššího stupně konvergence mezi smluvními právy členských států Unie, jsou pravidla a principy vztahu mezi franchisorem a franchisantem upraveny způsobem, který může být vhodným vodítkem pro úpravu těchto podnikatelských vztahů, právě při absenci tuzemské právní úpravy franchisového podnikání. - Poznámky.

Monika Pauknerová

Projekt "Digitální aktiva a soukromé právo" : mezinárodní organizace UNIDROIT vychází z návrhu České republiky

Právník, Sv. 161, (2022) č. 2, s. 156-165

Článek informuje o projektu Digitální aktiva a soukromé právo, který je v současné době připravován v rámci mezivládní organizace UNIDROIT (Mezinárodní ústav pro sjednocení soukromého práva) ve spolupráci s UNCITRAL. Právní projekt se zaměřuje na regulaci digitálních aktiv v oblasti soukromého práva a jeho cílem je přijetí doporučujících legislativních pravidel, která mohou státy převzít do svých právních úprav. Usiluje o jednotný globální přístup k regulaci nových jevů v oblasti informačních technologií ve formě soft law. Autorka popisuje historii projektu, relevantní zdroje a rozsah projektu. Přibližuje rovněž obsahové vymezení digitálních aktiv a nástin principů jejich regulace. - Poznámky.

Zbyněk Lubovský

Přestupek nelegálního provozování internetové hazardní hry

Správní právo, Sv. 55, (2022) č. 1, s. 1-20

Autor nejprve představuje právní regulaci hazardních her v ČR a charakterizuje cílení a zaměření internetové hazardní hry. Uvádí, že internetová hra není chápána jako druh hazardní hry, ale jako způsob jejího provozování, přičemž je zakázáno provozovat hazardní hru, jejíž druh není upraven zákonem o hazardních hrách a ke které nebylo uděleno povolení nebo která nebyla řádně ohlášena. Pojednání se věnuje internetovým hazardním hrám, které jsou dostupné z území ČR, avšak jejich provozovatel má sídlo v zahraničí. Dále je přiblížena vybraná evropská judikatura k problematice internetových hazardních her a odpovědnosti osoby za jejich provozování i změna správní praxe ministerstva financí (od července 2021) v oblasti jejich cílení a zaměření. Autor zdůrazňuje, že při ukládání správního trestu za přestupek související s nelegálním provozováním internetové hazardní hry je prvořadě přihlídnout k významu chráněného zájmu i nemalé společenské škodlivosti, rovněž také k majetkovým poměrům pachatele. - Poznámky.

Jan Kupčík

Spojování soutěžitelů a interakce mezi Evropskou komisí a národními úřady : pozapomenutá "holandská" klauzule a další otázky

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 5, s. 153-165

Blíže k problematice kontroly spojování soutěžitelů v Evropské unii. Autor přibližuje několik zajímavých procesních aspektů vztahu mezi pravomocemi národních soutěžních úřadů a Komise přezkoumávat některá spojení. Popisuje možnost postoupení řešení koncentrací, které mají tzv. unijní dimenzi, z Komise na národní soutěžní úřad dle EUMR (nařízení o kontrole spojování podniků) i postoupení posuzování spojení v opačném směru. Dále se věnuje holandské klauzuli a spojením nepodléhajícím notifikační povinnosti v členských státech (čl. 22 EUMR) a jeho praktickým

důsledkům. Autor uvádí, že použití holandské klauzule Komisí prosazovaným způsobem je neortodoxním řešením problematiky včasnosti soutěžních zásahů na digitálních trzích. - Poznámky.

Zuzana Limbergová

Úřední ověření elektronického podpisu

Bulletin advokacie, Sv. 2022, č. 3, s. 38-43

Článek se věnuje nové právní úpravě nahrazení úředního ověření u elektronických podpisů, která nabude účinnosti v červenci 2022. Nejprve stručně shrnuje stávající právní úpravu funkce a využití vlastnoručních elektronických podpisů. Těžištěm článku je představení právní úpravy nahrazení úředního ověření elektronických podpisů, obsažené v obecné rovině v zákoně o právu na digitální služby a konkretizované ve speciálních zákonech – zákoně o ověřování, notářském řádu a zákoně o advokacii, včetně poznámek o praktickém využití. - Poznámky.

Martin Štika

Vybrané instituty novely exekučního práva s účinností od 1.1.2022

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 5, s. 165-171

Od ledna 2022 nastaly v oblasti českého exekučního práva výrazné legislativní změny. Článek přibližuje nejvýznamnější změny v oblasti výkonu rozhodnutí a exekuce vycházející z konfúzní novely č. 286/2021 Sb. exekučního řádu i další změny, jejichž účinnost nastala již v r. 2021 (institut chráněného účtu). Autor novely kriticky hodnotí a očekává, že její výkladová pravidla budou nejasná a praktická aplikace složitá. Věnuje se zápočtu výtěžku, vyrozumění o nepostačujícím plnění ke krytí nákladů exekuce, exekuci prodejem movitých věcí, zvláště zranitelným osobám, odkladu exekuce i zvukovému záznamu všech volání. Dále se zaměřuje na rozšíření institutu zastavování exekucí i tzv. marných bagatelních exekucí a na doručování na ohlašovnu a centrální úřední desku. - Poznámky.

Heike Anger

Wenn Verstaatlichung droht : russische Gegensanktionen

Když hrozí znárodnění : ruské odvetné sankce

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 52 (15.3.2022), S. 10

Ruské ministerstvo hospodářského rozvoje podalo v rámci protisankcí návrh zákona, který de facto umožňuje vyvlastnění majetku zahraničních firem v Rusku. Návrh zákona uvádí, že firmy, vlastněné přinejmenším z 25 % investory z tzv. "nepřátelských států", mohou podléhat nucené externí správě, nebo být prodány. Jedná se o součást opatření na zmírnění dopadů západních hospodářských sankcí na ruskou ekonomiku. Návrh ruského zákona je v rozporu s rusko-německou smlouvou o ochraně investic z r. 1989, garantující ochranu před vyvlastněním bez náhrady.

Soňa Večeřová

Zahájení správního řízení z moci úřední : právo, nebo povinnost?

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 4, s. 140-143

Autorka se zaměřuje na zásadní otázku problematiky zahajování správních řízení z moci úřední: zda má správní orgán právo, a nebo povinnost správní řízení zahájit. Předkládá případy, které lze najít v judikatuře, a nastiňuje některá teoretická východiska vyplývající z odborné literatury. Uvádí, že judikatura i odborná literatura hovoří o existenci správního uvážení, ale také o existenci povinnosti zahájit správní řízení z moci úřední v zákonem předvídaných případech. Následně se autorka věnuje institutu správního uvážení a jeho zasazení do kontextu zahajování správních řízení z moci úřední. Vyzvojuje obecné závěry týkající se existence či neexistence povinnosti správního orgánu zahajovat řízení. - Poznámky.

Kateřina Staňková, Anežka Selingerová

Zajímavá rozhodnutí pro správní praxi

Právní rádce, Sv. 30, (2022) č. 2, s. 46-51

Přehled rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu za druhé pololetí r. 2021 doplněný o další rozhodnutí, která si zaslouží pozornost. Autorky blíže představují usnesení č. j. 4 Azs 187/2020-40, které se zabývalo nekonzistentním rozhodováním správních soudů ohledně vrácení zaplaceného soudního poplatku, a usnesení č. j. 8 As 70/2018-100 týkající se definice pojmu "poštovní služba" a ochrany právní jistoty účastníků řízení. Dále přibližují usnesení č. j. 2 As 21/2020-27 ve věci přípustnosti žaloby

proti nečinnosti a rozsudek Nejvyššího soudu ČR z dubna 2021 č. j. 25 Cdo 1131/2019-488, ve kterém se žalobce domáhal náhrady újmy, kterou pocítoval realizací nepovolené stavby na pozemku žalovaného. - Poznámky.

Statistika. Demografie. Sociologie

Andrej Kiner

Current trends of the European Union integration policy as a reaction to the refugee and migrant crisis 2015

Aktuální trendy integrační politiky EU jako reakce na uprchlickou a migrační krizi z roku 2015

Ekonomické rozhledy, Vol. 50, (2021) No. 4, p. 410-428

Analýza přístupu jednotlivých členských států EU k migraci a integraci cizinců ve společnosti a hlavních prvků jejich integrační politiky. Autor se zaměřuje především na vývoj imigrace do EU od počátku migrační krize v r. 2015 a na její specifika. Přináší obecný přehled a charakteristiku současných sociálních a ekonomických trendů v oblasti integrace cizinců v evropských státech (zlepšení zdravotní péče, bydlení, zvládnutí jazyka, zapojení do trhu práce). Autor zdůrazňuje, že opatření jednotné integrační politiky mohou být v různých státech značně neefektivní s ohledem na odlišné kulturní, společenské, hospodářské a správní podmínky. Pro zajištění bezproblémového spoluzítí různých etnik a kulturních i náboženských skupin s domácím obyvatelstvem je třeba zdůrazňovat význam mezikulturního vzdělávání.

Julian Olk, Thomas Sigmund

Die neue Vermessung der Inflation

Nová výměra inflace

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 49 (10.3.2022), S. 6-7

Handelsblatt ve spolupráci s technickou univerzitou Dortmund vytvořil nový inflační index (I-Index). Do jeho vstupů je nově zahrnut i vliv médií. Článek blíže popisuje způsob selekce a vytěžení velkých dat s přihlédnutím k mediální analýze daného tématu, zmiňuje také obdobný předcházející pokus redakce The Economist (R-Word-Index). -- Viz též rozhovor o metodice I-Indexu s prof. Henrikem Müllerem na straně 7.

Marcela Mácová

Food consumption and availability in Czechia in the years 1993-2019

Spotřeba potravin a jejich dostupnost v Česku v letech 1993-2019

Statistika, Vol. 58, (2021) No. 4, p. 436-444

Komparace spotřeby a dostupnosti potravin v Česku mezi lety 1993 až 2019 se zaměřením na dva hlavní zdroje potravin: jejich domácí výrobu a zahraniční obchod. Autorka identifikuje stoupající trend spotřeby jídla a nápojů v daném období. Za tento trend mohou z velké míry příznivé sociálně-ekonomické podmínky zkoumaného období před vypuknutím pandemie covid-19, které byly charakteristické nízkou mírou nezaměstnanosti a rychlejším růstem příjmů domácností než výdajů. Domácí produkce a potravinová soběstačnost klesla u všech sledovaných komodit kromě piva.

Zuzana Ptáčková

Příjmy nás rozdělují

Statistika & my, Sv. 12, (2022) č. 2, s. 24-27

Systém národních účtů obsahuje významné ukazatele měření ekonomické prosperity domácností. Jsou jimi disponibilní důchod, výdaje na konečnou spotřebu a úspory domácností. Na základě výsledků distribuce disponibilního důchodu, spotřeby a úspor můžeme sledovat ekonomické chování různých skupin domácností v závislosti na makroekonomických trendech a měřit nerovnosti v jejich ekonomické situaci. Autorka přibližuje výsledky distribuce pro období let 2015-2019 u domácností rozčleněných dle kategorie nejvyššího důchodu domácnosti (subsektory domácností) a podle výše disponibilního příjmu domácností (kvintily domácností). Sleduje také vývoj příjmových disparit mezi skupinami domácností a celkové příjmové nerovnosti ve společnosti. -- Viz i další příspěvky tematické sekce Domácnosti v mikro- a makrostatistice na s. 21-33. -- K dynamice výdajů na konečnou spotřebu domácností za pandemii viz s. 30-33.

Účetnictví

Monika Sušánková

Mimořádné odpisy opět na scéně

Expertní příspěvky, Sv. 2021, č. 5 (prosinec)

Příspěvek se věnuje problematice mimořádných odpisů. Autorka shrnuje, u jakého majetku lze mimořádné odpisy uplatnit, a popisuje způsob uplatnění mimořádných odpisů u majetku v 1. odpisové skupině i u majetku ve 2. odpisové skupině včetně příkladů. Dále upozorňuje na odlišnosti postupu v případě provedení technického zhodnocení majetku, u kterého jsou uplatněny mimořádné odpisy proti běžnému odpisování, a také na způsob, jakým se postupuje u majetku v případě změny vstupní ceny odpisovaného majetku. Teoretické informace jsou doplněny praktickými výpočty mimořádných odpisů. Autorka také představuje rozsudek NSS z února 2021 čj. 5 Afs 137/2018-28, který se zabývá nemožností uplatnit mimořádné odpisy při přerušení odpisování. -- K uplatnění mimořádných odpisů v daňovém přiznání za r. 2021 viz DHK č. 4/2022, s. 3-6. Plný text dostupný z: <http://noviny.mfcr.cz/News/2021/12/09/A5ZA21050004.htm>

Jaromír Klaban

Shrnutí procesu sestavení účetních výkazů za Českou republiku za účetní období roku 2020

Účetnictví nevýdělečných organizací a obcí, Sv. 2022, č. 1, s. 34-45

Článek podrobně informuje o v pořadí již šestých konsolidovaných účetních výkazech České republiky - o procesu jejich sestavení, konkrétních položkách z jednotlivých výkazů za r. 2020 i o chystaných změnách do budoucna v novém zákoně o účetnictví. Zahrnuta jsou také porovnání s předchozími roky. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Auditor

Sv. 29, (2022) č. 2

Covidová podpora poskytovaná podnikatelům ministerstvem průmyslu a obchodu a povinnost auditu (s. 5-7); Program COVID – Kultura (s. 8-9); Zkušenosti auditora s ověřováním programu COVID – Nepokryté náklady (s. 10-15); Zkušenosti auditora s ověřováním covid programů v sektoru nestátních neziskových organizací (s. 16-20); Jak pomáhají finanční nástroje Národní rozvojové banky v covidové době: rozhovor s Jiřím Jiráskem, předsedou představenstva NRB (s. 21-23).

Účetnictví nevýdělečných organizací a obcí

Sv. 2022, č. 1

Nová právní úprava rozpočtové skladby a některé staré problémy (s. 14-17); Zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění (s. 18-20); Peněžní fondy v příkladech (s. 21-26); Některé aspekty ověřování účetních závěrek (s. 27-33); Shrnutí procesu sestavení účetních výkazů za Českou republiku za účetní období roku 2020 (s. 34-45).

Účetnictví v praxi

Sv. 26, (2022) č. 3

Zveřejnění účetní závěrky prostřednictvím finančního úřadu (s. 5-6); DPH u tuzemských obchodních transakcí - IX. část (s. 7-11); Vznik Rady pro Mezinárodní standardy o udržitelnosti (International Sustainability Standards Board - ISSB) (s. 12-14); Průvodce Koordinačními výbory - 22. část (s. 15-21); Co vše může zaměstnanec uplatnit paušálním způsobem? (s. 22-26); Automobil jako majetek (s. 27-31); Zdravotní pojištění a Přehled OSVČ za rok 2021 (s. 32-36).

Unes - účetnictví neziskového sektoru

Sv. 20, (2022) č. 1

Zvláštnosti v účtování v SVJ - 6. část: závěr roku v účetnictví SVJ (s. 14-17); Účtování o transferech aneb proveďte si své znalosti - 5. část (s. 26-29); Legislativní novinky s komentářem: Vyšší transparentnost zdanění společností, novela směrnice č. 2013/34/EU (s. 31-32).

Veřejná správa

Tomáš Kruták

Jak je to s přechodem referencí v důsledku korporátních transakcí?

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 10, (2022) č. 2 (březen), s. 44-47

Různé formy koporátních transakcí a akvizic mohou mít odlišné dopady v oblasti vztahů při realizaci veřejných zakázek. Autor uvádí, že v závislosti na zvoleném způsobu transakce bude docházet k různým dopadům na uzavřené smlouvy na plnění veřejné zakázky a rozdílné budou i podmínky, za kterých se bude moci nabyvatel prokazovat referenčními zakázkami svého předchůdce. Článek se podrobněji zaměřuje na problematiku přechodu referencí a seznamuje s novou rozhodovací praxí ÚOHS poskytující vodítko, jak posuzovat přechod referencí v případě převodu (části) závodu. Tyto závěry ÚOHS je dle autorova názoru možné analogicky vztáhnout i na přechod referencí v důsledku korporátních přeměn. -- K možnému přechodu referenčních zakázek na nabyvatele obchodního závodu viz s. 48-52.

Vlastimil Fidler

K otázce výhrad ve veřejných zakázkách. (1. část)

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 10, (2022) č. 2 (březen), s. 4-7

Zákon o zadávání veřejných zakázek (ZZVZ) nabízí zadavateli několik možností stanovit a uplatnit výhrady pro další postup. Jestliže je zadavatel schopen dopředu identifikovat rizika či situace, jež nejsou zcela běžné, může právě skrze výhrady ošetřit část rizik spojených s plněním veřejné zakázky. Autor v příspěvku charakterizuje výhradu ve smyslu zakázkového práva, obecné zmocnění pro vytváření výhrad dle § 39 ZZVZ a zdůrazňuje, že nelze stanovit výhradu, kterou zákon nepřipouští. Poté se věnuje jednotlivým výhradám: výhradě změny závazku, výhradě změny plnění v konkrétní situaci, výhradě změny dodavatele a výhradě jednacího řízení bez uveřejnění (JŘBU).

Petr Rudolf

Veřejné zakázky na nákup energií v době energetické krize

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 10, (2022) č. 2 (březen), s. 38-43

Článek ilustruje skokový vývoj cen komodit elektřiny a zemního plynu v r. 2021, který přináší potíže nejen odběratelům energií, ale i jejich dodavatelům. Veřejní zadavatelé musí reagovat a upravovat podmínky dodávek a způsob nákupu energií. Autor upozorňuje na specifika veřejných zakázek na nákup elektřiny a zemního plynu a věnuje se možnosti změn závazků. Vzhledem k aktuálnímu vývoji je zvláštní pozornost věnována případům ukončení činnosti zasmulvněného dodavatele energií. V té souvislosti autor představuje stanovisko ÚOHS z listopadu 2021, které doporučuje zahájit neprodleně kroky k zajištění nového dodavatele (u velkoodběru i maloodběru).

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Egovernment : elektronizace veřejné správy

Sv. 2022, č. 1

Stav příprav IROP 2021-2027 v oblasti e-governmentu a kybernetické bezpečnosti (s. 6-8); Aktuality v oblasti regulace kybernetické bezpečnosti (s. 12-15); Digitální, elektronický a elektronizující úřad (s. 16-17); Služba vytváření kvalifikovaných elektronických podpisů na dálku I.CA RemoteSign (s. 20-21); Otevřená data - nástroj sdílení dat pro výkon veřejné správy (s. 26-28).

Veřejná správa

Sv. 33, (2022) č. 3

Kultura - důležitý pilíř ekonomiky (s. 4); Martin Baxa: Padla poslední omezení na kulturní aktivity (s. 5-6); Kreativní Česko: inspirující příběhy vybraných měst (s. 7-10); O titul Evropské hlavní město kultury 2028 usilují čtyři města (s. 11-12); Kateřina Arajmu: Obcím se snažíme převádět majetek nejen po neznámých vlastnících - ÚZSVM (s. 14-17); Modernizace veřejného osvětlení šetří energie a přispívá k větší bezpečnosti (s. 18-20); Mezinárodní Den bezpečnějšího internetu představil osvětové aktivity (s. 21); Osvěta v oblasti genderových stereotypů je důležitá (s. 22-23); Od února mohou lidé využívat online petice, nemusí sbírat fyzické podpisy (s. 24-25); Budoucnost práce ve veřejné správě - publikace OECD (s. 26); Bez řádného označování domů se společnost neobejde (s. 27); Praktické

otázky k omezení shromažďovacího práva při řešení pandemie onemocnění covid-19 (s. 30-31); Stát chystá povinné zřízení datových schránek (s. 32-33); Nové archivní kulturní památky: nádhera, která vás nadchne (s. 34-36); 2021: Projekt rozvoje veřejné správy a jeho pokroky (s. 37-39).

Veřejné finance. Rozpočet

Vasily Derbentsev, Yurii Pasichnyk, Leonid Tulush, Ievgeniya Lomako

Analysis of the impact of expenditures on education and R&D on GDP in Central European countries

Analýza dopadů výdajů na vzdělání, výzkum a vývoj na HDP v zemích střední Evropy

Statistika, Vol. 58, (2021) No. 4, p. 383-405

Studie identifikuje dopady veřejných výdajů na vzdělání a výzkum a vývoj (Vav) na míru hrubého domácího produktu (HDP) v 9 zemích střední Evropy. Autoři pracují s daty Eurostatu a národních statistických organizací za období 2010-2019. Přínos studie vidí zejména ve vytvoření dvou modelů, které umožnily identifikovat význam dopadů zkoumaných veřejných výdajů na HDP pro skupinu starých a nových členských států EU samostatně (na základě korelační analýzy). Hlavním výsledkem je identifikace dodatečných příjmů z hlediska HDP na hlavu ve vybraných zemích, které vycházejí právě z distribuce veřejných financí do oblasti vzdělání, výzkumu a vývoje. Největší vliv těchto výdajů byl zjištěn u Německa a Rakouska (původní členské státy) a u Slovinska a České republiky (za nové členské státy).

Bank of Finland

Assessment of public finances 2021 : time for fiscal policy to refocus on the future [elektronický zdroj]

Hodnocení stavu veřejných financí v roce 2021 : je čas, aby se fiskální politika přeorientovala na budoucnost

Bank of Finland - Bulletin, Vol. 95 (2021), No. 5, p. 37-49

Posouzení stavu finských veřejných financí tamní centrální bankou ke konci r. 2021. Finská centrální banka popisuje pravděpodobný trend fiskální politiky v r. 2022, upozorňuje na možná rizika, která by mohla ovlivnit udržitelnost dluhu ve střednědobém i dlouhodobém časovém horizontu, a nevyhýbá se ani tématu pandemie a jejímu vlivu na finské veřejné finance. - Poznámky. -- Viz i související příspěvek o dlouhodobé udržitelnosti finských veřejných financí na s. 50-54. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2022/03/BOF_bulletin_5_2021.pdf

Salim Hammad

Colombia : public finances – any cause for concern? [elektronický zdroj]

Kolumbie : veřejné finance - existují důvody k obavám?

Conjoncture, No. 1 (2022), p. 1-21

Analýza stavu kolumbijských veřejných financí před propuknutím pandemie covid-19 a po jejím skončení. Kolumbii byl v r. 2021 snížen rating, země se zadlužuje, nedaří se zvyšovat rozpočtové příjmy a fiskální konsolidace se kvůli pandemii zpozdila. Z podrobné analýzy a simulací, jejichž výsledky jsou předloženy v článku, nicméně vyplývá, že situace kolumbijských veřejných financí zdaleka není kritická. Do budoucna přetrvávají 3 výzvy: obnovit důvěryhodnost veřejných financí a fiskální cíle založit na střízlivějších makroekonomických předpokladech, získat trvalý zdroj příjmů do státního rozpočtu a získat společnost na svou stranu (v posledních letech probíhaly v zemi masivní protesty - demonstranti požadovali zlepšení systému sociálního zabezpečení, reformy v mnoha oblastech, část veřejnosti naopak protestovala proti rozpočtové reformě). - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2022/03/Conjoncture_1_2022.pdf

Emma Hooper, Valentine Le Clainche, Clément Seitz

Debt in Sub-Saharan Africa [elektronický zdroj]

Zadlužení v subsaharské Africe

Trésor-economics, No. 299 (2022), p. 1-10

V rámci tzv. Iniciativy pro těžce zadlužené chudé země (Heavily Indebted Poor Countries Initiative) byly na přelomu tisíciletí zemím subsaharské Afriky odpuštěny jejich dluhy. Nyní však zadlužení těchto zemí opět vzrostlo. Autoři v příspěvku popisují uvedené trendy, zabývají se skladbou věřitelů, použitými nástroji financování i vlivem pandemie na zranitelnost uvedených zemí a novými podpůrnými nástroji. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/tags/Tresor-Economics>

Tommy Stubbington, Robin Wigglesworth, Joshua Franklin

Default fears recede after Russia bond payment

Obavy z platební neschopnosti ustupují po úhradě ruských státních dluhopisů

Financial Times, Vol. 2022, No. 40966 (18.3.2022), p. 2

Poté, co JPMorgan zpracoval platbu úroků od ruské vlády za dvě emise státních dluhopisů, se očekávání investorů změnila na pozitivní. Věří, že Moskva bude i nadále splácet svůj zahraniční dluh ve výši 38,5 miliardy dolarů. Investoři dříve skepticky očekávali, že západní hospodářské sankce vůči Moskvě zastaví příliv peněz a způsobí platební neschopnost Ruska.

Daniel Goffart, Christian Ramthun

Die Verwandlung : Christian Lindner

Změna : Christian Lindner

WirtschaftsWoche, Jg. 2022, Nr. 10, S. 30-34

Německý ministr financí Christian Lindner chtěl nižší daně a štíhlý stát. Nyní musí sehnat peníze na klimatickou změnu, válku na Ukrajině a pandemii koronaviru. I nadále se však od něj očekává, že bude dodržovat dluhovou brzdu. Vyhledka vyrovnaného rozpočtu se tak vzdaluje.

Pol Copin, Jean Dalbard

France's sovereign debt issuance strategy [elektronický zdroj]

Francouzská strategie při emisi státních dluhopisů

Trésor-economics, No. 297 (2022), p. 1-11

V příspěvku je popsána francouzská strategie při emisi státních dluhopisů, při které se instituce „Agence France Trésor“ snaží o minimalizaci nákladů na financování a snížení rizika refinancování. Představeny jsou konkrétní postupy, jako např. organizování aukcí, oslovování různých kategorií investorů či rozhodování o volbě splatnosti dluhopisů. Příspěvek obsahuje několik informačních boxů, ve kterých je mj. porovnává průměrná doba splatnosti francouzských dluhopisů s dluhopisy jiných zemí či popsána strategie prodlužování splatnosti (maturity lengthening strategy) a související model. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/tags/Tresor-Economics>

Spring in his step : the public finances

Ve své kůži : veřejné finance

The Economist, Vol. 442, (2022) No. 9289, p. 25-26

Zhodnocení aktuálního přístupu k fiskální politice ve Velké Británii pod vedením ministra financí Rishiho Sunaka. Ekonomický výhled se zhoršil, zatím však díky loňskému zmrazení prahů pro zdanění příjmu nezasáhl veřejné finance (kvůli rychlejšímu růstu výdělků oproti očekávání a zmrazení prahů pro zdanění platí více lidí vyšší daně z příjmu). Sunak odmítá zvýšení veřejných výdajů a snižuje některé daně (např. z paliv), zřejmě však s politickou motivací. I přes nové daňové škrty daňová zátěž v příštích letech celkově poroste, stejně jako životní náklady nejchudších obyvatel Velké Británie. Vyhlášená podpůrná opatření podle některých analýz pomohou z většiny majetnějším občanům, výhled do budoucna navíc zatěžují rizika v podobě války na Ukrajině a možných nových variant koronaviru. -- Viz i volně související příspěvek na s. 9-10 o nevhodnosti dotování cen ropy (mj. ve Velké Británii) prostřednictvím snižování daní z paliv.

Andrea Cünnen

Staatsbankrott kaum vermeidbar : Russland

Těžko odvratitelný státní bankrot : Rusko

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 49 (10.3.2022), S. 24-25

Sankce, uvalené na Rusko kvůli jeho agresi vůči Ukrajině, v důsledku pravděpodobně povedou k jeho státnímu bankrotu. Kurz státních dluhopisů denominovaných v dolarech poklesl o 87 %, v rublech o 17 %, kurz rublu se vůči dolaru propadl více než o polovinu. Ratingové agentury Rusko hodnotí shodně jako krok od defaultu (Moody's, Fitch a S&P hodnotí shodně mezi C a CCC-). Primárním faktorem je ochromení likvidity v zahraničních měnách. Článek se ohlíží za předešlým defaultem v r. 1998.

Zdravotnictví

Tedros Adhanom Ghebreyesus

Financing future health systems

Financování budoucích systémů zdravotnictví

Finance & development, Vol. 58, (2021) No. 4 (December), p. 24-25

Generální ředitel Světové zdravotnické organizace v příspěvku vyzývá vedoucí činitele v oblasti zdravotnictví a financí v zemích světa, aby přistoupili k navrhovaným krokům v oblasti financování systémů zdravotnictví a k vytvoření systému všeobecné zdravotní péče (universal health coverage, UHC). Tento systém má zajistit přístup každého ke kvalitním službám ve zdravotnictví, aniž by čelil finančním potížím, a chránit tak zdraví lidí, které je závislé na odolných zdravotnických systémech. Autor zdůrazňuje, že výdaje na zdravotnictví musí být vnímány jako investice, nikoli jako náklady. Je nutno také upravit finanční řízení v oblasti veřejného zdraví tak, aby bylo v souladu s cíli poskytování zdravotních služeb. - Poznámka.

Životní prostředí

An EPIC challenge

"Epická výzva" - tzv. "extrémně pozitivní pobídky ke změně" a klimatická politika

The Economist, Vol. 442, (2022) No. 9289, p. 69

O nové knize "Supercharge Me: Net Zero Faster", jejíž autoři E. Lonergan a C. Sawers se zabývají urychlováním dosažení klimatických cílů. Autoři knihy propagují spíše pozitivní motivaci (jako příklad uvádějí mj. pobídky, které vedly k obrovskému zájmu norských obyvatel o elektromobily – ty v zemi nyní představují více než 90 % prodaných aut) - tzv. "EPICS" ("extrémně pozitivní pobídky ke změně") a naopak odsuzují negativní pobídky, konkrétně systém oceňování uhlíkových emisí (carbon pricing). Ve své argumentaci se opírají i o ekonomické termíny, jako např. elasticitu poptávky. V článku je nicméně rozebráno, ve kterých ohledech se autoři knihy mýlí, jaké návrhy jsou nereálné a proč i přes patrný přínos "EPICS" nelze zapomínat ani na opatření, jako je oceňování uhlíku.

M.L. Schippers, W. de Wit

Proposal for a Carbon Border Adjustment Mechanism

Návrh přeshraničního uhlíkového vyrovnávacího mechanismu

Global trade and customs journal, Vol. 17, (2022) No. 1, p. 10-18

V červenci 2021 představila Evropská komise návrh tzv. mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM) jako opatření na ochranu klimatu. Autoři v příspěvku nejprve popisují pozadí návrhu, následně se věnují jeho struktuře a komentují vybrané body, z nichž některé přesahují do celní oblasti. Také krátce spekulují, s jakými typy reakcí na návrh CBAM mohou členské státy EU počítat. - Poznámky.

Životní úroveň

Jiří Vaňásek

Jak se v Česku vyvíjí chudoba

Sondy, Sv. 2022, č. 2, s. 8-11

Statistický pohled na dynamiku míry chudoby v ČR a na počty osob ohrožených příjmovou chudobou dle různých socioekonomických faktorů. Nadprůměrná míra chudoby je zaznamenána v domácnostech jednotlivců (v průměru 26,8 %). Autor rozebírá význam dávek v hmotné nouzi v oblasti snižování chudoby, nedostatečný systém sociálního bydlení i vliv energetické krize na domácnosti. Dále se zaměřuje na minimální mzdu a její zvyšování ve vztahu k poklesu příjmové chudoby a krátce také zmiňuje připravovanou evropskou směrnici o přiměřených minimálních mzdách, kterou v říjnu 2020 předložila EK. Grafy dokládají míru ohrožení příjmovou chudobou v letech 2013-2020, vývoj minimální mzdy a jeho vztah k průměrné mzdě za období 2013-2022 a vývoj a výši minimální mzdy v zemích EU v r. 2021.

Daniel Benjamin, Kristen Cooper, Ori Heffetz, Miles Kimball

Measuring the essence of the good life : the search continues for a better gauge of prosperity than GDP alone

Měření podstaty dobrého života : pokračuje hledání lepšího měřítka prosperity, než je samotný HDP

Finance & development, Vol. 58, (2021) No. 4 (December), p. 32-36

Autoři v článku rozebírají nedostatky, které má ukazatel hrubého domácího produktu (HDP) při měření blahobytu obyvatelstva. HDP neměří ani obrovské lidské náklady pandemie, ani sociální a emocionální náladu národa. Autoři kritizují chybějící prvky HDP a věnují se vývoji ukazatele, který zachycuje mnoho dimenzí národního blahobytu a doplňuje tak již existující ukazatel HDP. Představují Human Development Index (index lidského kapitálu, HDI) jako alternativní měřítko blahobytu, které je významné zejména z pohledu rozvíjejících se zemí. V závěru autoři navrhnou doplněk měření HDP pomocí indexu osobního blahobytu (personal well-being index). Jeho hodnoty by byly odvozovány z odpovědí na dva typy otázek průzkumů: hodnocení (rating) a výběru ze dvou možností. - Poznámky.

Ostatní

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 66, (2022) č. 12

Válečný energetický obrat k vlastním zdrojům (s. 8-9); Evropa hodlá zbrojit, avšak banky se nechtějí špinit - téma čísla o zbrojním průmyslu (s. 12-23); Svět zaplavují neživotaschopné firmy. Brzdí to hospodářský růst (s. 30-33); Jsme v největší kyberválce. Začala už dva měsíce před ruským útokem na Ukrajinu - rozhovor s J. Karáskem, odborníkem na vyhledávání aktivních hrozeb v kyberprostoru (s. 34-37); Vojtěch Lanna - podnikatel, který zaváděl kapitalismus - seriál České podnikání (s. 38-41); Investice do zelených technologií trvají, ruská invaze to nezměnila - rozhovor s právníkem P. Francem (s. 44-46).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 66, (2022) č. 13

Rusnok: Česko čeká kvůli válce stagnace (s. 10); Válka na Ukrajině připraví Česko o růst, otevírá ale i nové příležitosti - téma čísla o uprchlících, dopadech na trh práce a na ekonomiku (s. 12-19); Z případné krize se Česko dostane jako jedno z prvních. Umíme improvizovat - rozhovor s ekonomem M. Singerem (s. 20-25); Automatizace zvyšuje nerovnost, zajímat by to mělo i vládu - automatizace a pracovní místa (s. 26-29); Ukrajina musí zůstat spojencem Západu, evropská integrace je v zájmu všech - rozhovor s politickým geografem L. Jelenem (s. 30-33); Válka v obilnici Evropy způsobí hlad v Africe a na Blízkém východě: Česko by jako exportér pšenice nemělo mít této plodiny nedostatek, válka ale i tak způsobí růst cen potravin. A ten přispěje k růstu celkové inflace (s. 38-39); Daňový spor se podnikateli vyplatí jen někdy, na výrok se čeká léta: český systém nerozlišuje mezi chybou a úmyslem krátiť daň. Finanční správa vysoký počet kauz zdůvodňuje povinností oznamovat možné trestné činy (s. 42-44).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 66, (2022) č. 14

Dukovanská chyba Petra Fialy - komentář (s. 8-9); Biden chce více zdanit bohaté (s. 10); Elektromobilita mění Česko, podraží kvůli ní i byty - české firmy investují stovky milionů do dobíječek a elektromobilů. Kvůli autům na elektřinu se mění i požární předpisy - téma čísla (s. 12-21); Na Ukrajině bude třeba Marshallův plán II - rozhovor s Janem Procházkou ze státní exportní pojišťovny EGAP (s. 22-27); Realitní trh nafukuje bublinu. Bytů bude pořád málo, ale růst cen zpomalí (s. 28-30); Nacistická ekonomika rychle rostla, ale jen díky dluhům a zbrojení - seriál Dějiny ekonomiky: nacistický hospodářský model (s. 32-35); Agentury práce nesmí zaměstnávat cizince mimo EU. Proto bují šedá zóna - zaměstnávání přes pracovní agentury (s. 42-43); Černé skládky jsou teď častější, tresty ale měkčí než v cizině (s. 44-45).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 66, (2022) č. 15**

Ukrajina odhadla, že její HDP klesne o 40 pct (s. 8); Po pandemii přišla válka. Autoprůmysl dostává ránu za ranou - téma čísla (s. 10-13); Válka na Ukrajině rozpochybovala trh s nájmy bytů. Prodej spíše vážne (s. 20-23); Stagflace: strašák 70. let dorazil do Česka (s. 24-27); Migrace není charita. Otevřené hranice by se světu vyplatily - rozhovor s americkým ekonomem B. Caplanem (s. 30-33); Česko nestihá úkoly z Bruselu, doplácí na to stát i byznys: ministerstva nestihla převést do českých zákonů desítky evropských směrnic (s. 36-38); Když práci uprchlíkům, ať odpovídá jejich kvalifikaci. České firmy vydělají - zaměstnávání Ukrajinců (s. 50-53).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2022, č. 10**

Vláda definitivně vypne EET (s. 9); NATO a válečné scénáře: aliance se může ocitnout v boji snáz, než se říká a píše. Bombardování Jugoslávie také nebylo odpovědí na útok na některého z jeho členů - téma čísla k válce na Ukrajině (s. 12-16); Rusko se znovu ocitá za železnou oponou: válka na Ukrajině nepostupuje podle ruských představ a ekonomika se hroučí. Represe jsou proto jediným způsobem, jak se může Putin udržet u moci - ve spolupráci s Financial Times (s. 18-19); Jako bumerang: protiruské sankce se Západu vracejí nejen v cenách paliv, nýbrž i potravin (s. 22-23); Češi jsou stejně bohatí jako Italové: pokud bude česká vláda rozumná, Česko může v ekonomické konvergenci k západní Evropě pokračovat i v příštím desetiletí - porovnání českého a italského HDP (s. 32-33); Návrat do kanceláří po pandemii se nepovedl (s. 34-35); Evidence skutečných majitelů přitvrdila (s. 50).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2022, č. 11**

Zemanova banka: prezident Miloš Zeman těsně před odchodem z politiky vymění skoro celé vedení České národní banky. Bude novým guvernérem dnešní šéf Hospodářské komory Vladimír Dlouhý? - téma čísla (s. 12-16); Centrální bankéři: pyromani hasící oheň (s. 18-19); Mohli by ekonomiku řídit roboti? - centrální banky (s. 20-22); Jsme teď mimo předvídatelnou realitu: inflace se brzdí tím, že se brzdí ekonomika, jinak to nejde, říká bývalý guvernér ČNB Miroslav Singer (s. 24-31); Profily odvahy: k zastavení V. Putina musejí západní státníci překonat zaběhané vzorce chování a přijmout vyšší než obvyklé míry rizika (s. 34-35); Chleba nad zlato - růst cen zemědělských komodit (s. 36-37); Ruská agrese nastartovala dobu kovovou - cena zlata a dalších kovů (s. 42-43); Bankrot Ruska by válku nezastavil (s. 44-45); EU řeší, jak se zbavit závislosti na Rusku - priority energetické politiky (příl. Energetika, s. II); Boom solárních elektráren přetrvá i letos (příl. Energetika, s. VI).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2022, č. 12**

Ruská plynová válka - komentář (s. 10); Jsou všechny války zcela nečekané? Ať už v případě pandemie, či ruské agrese na Ukrajině jde, nebo nejde o černou labuť, svět nebude stejný jako dřív - téma čísla o válce na Ukrajině (s. 12-19); Stanou se pobaltské státy novým Západním Berlínem?: Estonsku, Lotyšsku a Litvě hrozí, že i je obklíčí ruská vojska. Jejich představitelé přitom tvrdí, že bezpečnostně na tom pobaltské republiky ještě nikdy nebyly lépe - ve spolupráci s Financial Times (s. 20-24); Pokud Peking Moskvě pomůže, tak jen trochu: čínské a indické firmy se snaží na protiruských sankcích vydělávat. Dvojitá hra jim zatím vychází - seriál Kované investice (s. 26-27); Zachraňte peníze: inflace zvyšuje starost o naše úspory. Lidé se proto i pod tlakem bank snaží více investovat do akcií a fondů (s. 32-34); Klimaticky neutrální beton (s. 42-45); Výroba aut v Česku stále pokulhává: kvůli nedostatku dílů z Ukrajiny lze čekat další špatný rok (s. 62).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2022, č. 13**

Centrální banka znovu zvedla sazby - na 5 % (s. 9); Může Česko fungovat jen z obnovitelných zdrojů?: proti sobě stojí dvě doktríny. Bruselská sázka na obnovitelné zdroje a proti ní energetici, fyzikální zákony a úroveň technologií. Válka na Ukrajině tento střet ještě zvýraznila - téma čísla o evropské energetice (s. 12-19); Vzdát se plynu? Válka na Ukrajině mění energetické perspektivy a Evropa se opět nemůže domluvit (s. 20-21); Macron míří k obhajobě - francouzské prezidentské volby (s. 26-32); Evropská obilnice se mění na domácí: Ukrajina se pokouší nahradit vývoz obilí přes zablokované

přístavy železniční dopravou. Země se bude soustředit na domácí spotřebu (s. 33); Burza bezcenných papírů - moskevská burza a index MOEX (s. 34-35); Jak investovat za války: stoupají akcie zbrojařských firem, za pozornost stojí velké americké banky a v tuzemsku nadále nemovitosti - seriál Kované investice (s. 36-37); Volkswagen a Čína: rizika závislosti na autoritářských státech - ve spolupráci s Financial Times (s. 40-45); Střet justice s kalkulačkou - druhá větev kauzy Davida Ratha, v níž stanul před soudem i Metrostav, je první významnou zkouškou trestní odpovědnosti právnických osob v praxi (s. 52-53).

Hospodářské noviny

Sv. 66, (2022) č. 50 (11.3.2022)

Rafinerie a stát ujišťují, že ropy je dost. Pumpaři se ale bojí zkrácení dodávek: třetina nafty a benzínu se do Česka dováží (s. 1); Letošní státní rozpočet prošel sněmovnou (s. 2); Válka na Ukrajině může Peking posílit. Ten ale nechce ztratit západní partnery - Čína a Rusko (s. 8-9); Německo se vrátí k uhlí, možná i k jádru. Chce se zbavit závislosti na Rusku - energetická bezpečnost (s. 10); Jedenáctiprocentní inflace ještě není vrchol. Jak se vymotat ze stagflace? - komentář (s. 14); Rozkolísané kurzy a měnová politika - komentář (s. 16); Centrální banka investuje do čínské měny. Prý jen málo, tak proč se tím vzrušovat - čínské státní dluhopisy (s. 32).

Hospodářské noviny

Sv. 66, (2022) č. 54 (17.3.2022)

Americký Fed poprvé od roku 2018 zvýšil sazby (s. 1); Drahý plyn je zároveň šance, jak se zbavit dodávek z Ruska, vypočetl ekonom (s. 9); Čipový hladomor se zhoršuje kvůli válce. Nepomůže ani obří investice Intelu do nové továrny v Evropě (s. 11); Vyhráli jste spor s finančním úřadem? Na peníze si počkáte, berňák s vrácením otálí - rozhovor s O. Trubačem a P. Koželuhem (s. 13); Milostivé léto otevřelo zadluženým cestu z dluhové pasti (s. 13).

Hospodářské noviny

Sv. 66, (2022) č. 56 (21.3.2022)

Západ připravuje další balík sankcí, NATO bude řešit i společnou obranu (s. 2); Rusnok: růst českého HDP může na konci roku klesnout k nule (s. 2); Ozelenění může Česko vyjít až na dva biliony korun, tvrdí studie. Až polovinu zaplatí EU - Green Deal (s. 8); Zvýšíme dotace na tepelná čerpadla, aby víc lidí odešlo od plynu, říká ministryně (s. 9).

Hospodářské noviny

Sv. 66, (2022) č. 57 (22.3.2022)

Zdražování až o třetinu. Válka žene nahoru ceny potravin: růst cen komodit nebo energií kvůli ruské agresi se výrazně projeví v potravinářství (s. 1); Úroky spořicíh účtů se blíží čtyřem procentům, nejlepší sazby nabízejí menší banky (s. 9); Oproti loňsku jsou dusíkatá hnojiva čtyřnásobně dražší. Část zemědělců je bez zásob (s. 10); Inflace zrychlí na 15 procent, ekonomika bude stagnovat - názor analytika (s. 12); Válka skončila, hlásí burzy. Akcie jako by čekaly období, které nastalo po druhé světové válce (s. 13); Účetnictví v euru je prvním krokem k jednotné měně - komentář k možnosti vedení účetnictví a daňové evidence v eurech (s. 14).

Hospodářské noviny

Sv. 66, (2022) č. 59 (24.3.2022)

Ceny v Rusku letí vzhůru. Zdražily potraviny i auta, ze země utíkají IT experti - ruské ekonomika v době sankcí (s. 4); Ruská invaze na Ukrajinu zvýší americké výdaje na obranu. I tak zůstává pro USA hlavním konkurentem Čína (s. 9); Obří investice se přiblížila, odcházející šéf Škodovky chce gigafactory v Česku. Jeho hlas může být klíčový (s. 10) a související komentář na s. 14; Zvýšení daně fondům může zkomplikovat spoření na stáří - daňové výjimky pro investiční fondy (s. 10); Online rozsudky umožní nahlédnout do myšlení soudců (s. 13); Ve válce je možné všechno. Měnová politika nebude výjimkou - komentář ke stabilizaci kurzu koruny (s. 14); Vzdejme se snu o naší imaginární jaderné energetické budoucnosti - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny

Sv. 66, (2022) č. 62 (29.3.2022)

Dluhopisové trhy zažívají masakr, jaký tu nebyl ani za finanční krize (s. 3-4); Ukrajina vydává válečná NFT - vydání kolekce digitálního umění zachycujícího první měsíc války, tokeny (s. 4); Neutrální Ukrajina, nebo rozdělená jako v Koreji? Nač je Zelenskyj ochoten kývnout Moskvě? (s. 8); Jak danit

příjmy z krypta, aby si pro vás nepřišel finančák (s. 11); Přemluv vládu. Je nejvyšší čas na výrazné zvýšení daní - komentář (s. 14); EU pošle 100 milionů na rozvoj agrolesnictví v Česku. Bojuje tak s klimatickou změnou (Příl. Zemědělství a lesnictví, s. 2).

Hospodářské noviny

Sv. 66, (2022) č. 65 (1.4.2022)

Přísnější hypotéky: na běžný byt v Praze až dva miliony z vlastního - regulace hypoték (s. 1-2); Putin všem motá hlavu. Plyn by se ale zastavit hned neměl, Gazprom má na doladění plateb deset dní (s. 3); Vše v Rusku považuje za své. Svůj opravdový majetek však Putin skrývá za "bílé koně" - prezidentovo bohatství (s. 4-5); ČEZ vydává udržitelné dluhopisy za 600 milionů eur. Zavázal se snižovat emise (s. 9); První reakce ČNB na válku na Ukrajině: sazby znovu zvyšuje kvůli hrozbě ještě prudší inflace (s. 10) a související komentář na s. 14; Ruský rating padá ke dnu, ekonomiku země zasáhne i zrychlení odlivu mozků (s. 16).

Hospodářské noviny

Sv. 66, (2022) č. 68 (6.4.2022)

Inflace může vyskočit až na 14 procent. Srazí ekonomiku i chuť lidí utrácet: prudký růst cen zboží a služeb si už vybírá daň v ekonomice (s. 1); Metrostav hraje o život. Soud řeší, zda stavebního giganta odstříhnout od miliard z veřejných tendrů - korupční kauza, trestní odpovědnost právnické osoby (s. 3); Státy EU kvůli ruské hrozbě uvažují o obří půjčce na zbraně - plány na evropský fond financovaný společnými půjčkami na trzích k pokrytí nákladů modernizace armád (s. 8); Plovoucí terminál na LNG stojí ročně miliardu. Evropa jich chce sehnat co nejvíce (s. 11); Novela stavebního zákona sníží riziko, že se úřady zastaví (s. 13).

Hospodářské noviny

Sv. 66, (2022) č. 69 (7.4.2022)

Nafta a benzin mohou zlevnit, vláda snížila spotřební daň - od 1. června do 30. září (s. 1); Uvalení dalších sankcí proti Rusku se v EU zaseklo na uhlí (s. 2); Banky nabízejí lidem do 36 let hypotéky s nižším úrokem - český hypoteční trh (s. 10); Evropa si došlápne na kryptoměny, chce více kontroly a méně anonymity (s. 11); Americké centrální bankérky zaskočily investory. Na trzích začíná klíčové drama - Lael Brainard a Mary Daly (s. 12); Bartoš slibuje byty uprchlíkům. Stát ale v bytové politice selhává - komentář (s. 14).

Hrot

Sv. 2022, č. 11

Komoditní kalamita: ruská invaze na Ukrajinu a následné sankce otřásly komoditními trhy. Kromě ropy a plynu prudce podražily také kovy a pšenice - téma čísla (s. 6-10); Dejte sankcím čas - komentář (s. 18); Dukovany bez ššávy: politici, ekonomové i diplomaté řeší, jak se vymanit ze závislosti na ruském plynu a ropě. Co ale bude s palivem pro jaderné elektrárny? (s. 26-28); Slunečnice pod palbou: ukrajinské slunečnicové lány válčují tanky a cesta do Evropy přes Černé moře je uzavřená. Výrobci varují před nedostatkem a zdražením slunečnicového oleje (s. 33); Sankce, kdy ani oříšek neprodáte: proč bude svět kvůli lidem Putina typu chudší a méně bezpečný - makropohled M. Zámečnicka (s. 38-39); Jak potrestat firmu - zákon o trestní odpovědnosti právnických osob (s. 40-41); Těžký život oligarchův: co z vás udělá plutokrata, může vás také srazit na kolena - ve spolupráci s The Economist (s. 44-45); Pomůže Čína Rusku?: Možná. Trochu. Ale hlavně se bude chtít poučit z ruských chyb - ve spolupráci s The Economist (s. 46).

Hrot

Sv. 2022, č. 12

Pomoc, která se vyplatí: přijetí stovek tisíc uprchlíků vyjde letos erár na desítky miliard korun. Pokud se integrace podaří, ekonomický přínos náklady převáží - téma čísla (s. 6-13); Fed poprvé po covidu zvýšil sazby (s. 17); Jak mluvit s dětmi o válce - rozhovor s M. Vondrákovou z Ředitelské akademie (s. 20-25); Válka jim (zatím) sluší: krize a války dokážou hýbat společnostmi. Ta ukrajinská u nás zatím posílila hlavní vládní stranu ODS (s. 29); Dlouhá cesta za jaderným blokem: ČEZ vypsal tendr na nový jaderný blok (s. 30-31); Kde nám teče do bot: Evropa už není bezpečným ostrůvkem, co na to česká armáda? - bezpečnost státu (s. 36-37); Proč za ukrajinskou krizi v zásadě může Západ: přední americký politolog John Mearsheimer je přesvědčen, že Rusy k útoku na Ukrajinu vyprovokovalo zbrklé rozšíření NATO - ve spolupráci s The Economist (s. 38-40); Jak na grázla z Kremlu: bývalý ropný magnát a politický vězeň vyzývá Západ, aby se buď ihned postavil Vladimíru Putinovi, nebo se připravil na to, že Ukrajina je jen začátek - ve spolupráci s The Economist (s. 40-41).

Hrot**Sv. 2022, č. 13**

Banka po infarktu: ruská Sberbank byla v Česku úspěšnou bankou, kterou si oblíbili i tuzemští byznysmeni. Teď se změnila v problém, jaký zdejší bankovní trh dlouho nezažil - téma čísla (s. 6-11); Lepší dražší chléb než dražší šunka: pekaři kvůli explozi cen volají po omezení vývozu pšenice - komentář (s. 17); Ruská konečná ve Varech: realitní trh v lázeňském městě zažívá odliv ruských investorů už několik let. Válka a sankce jejich odchod z Karlových Varů urychlí (s. 24) a související příspěvek na s. 18-23; Jak (ne)chceme ukrajinské zdravotníky: lékaři a zdravotní sestry z Ukrajiny by pomohli tuzemskému systému, zákony to ale brzdí (s. 30-31); Surové náhrady, černí rytíři a vzácné plyny: výpadky dodávek nejen z Ruska, ale i Ukrajiny, zabolí. Ropu, plyn, pšenici nebo nikl dovezeme odjinud. Horší to bude třeba s palladiem či neonem (s. 32-33); Nahrávka na čínskou smeč: západní protiruské sankce ze všeho nejvíc vyhovují dlouhodobým geoekonomickým ambicím Pekingu (s. 34-35); Nový ruský kult války: vyvíjel se už delší dobu, aniž by si toho někdo všiml - ve spolupráci s The Economist (s. 39-41); Diagnóza: kapitalismus (s. 46-48); Jak se odpoutat od Ruska: energetická krize pouze urychlí směřování k obnovitelným zdrojům včetně vodíku (s. 51).

Hrot**Sv. 2022, č. 14**

Evropský hlad začíná u prasat: plyn, hnojiva a krmiva podražily o stovky procent. Jde o základní vstupy v zemědělství, od kterých se odvíjí cena veškerých potravin - téma čísla (s. 6-11); V plynové válce - komentář (s. 16); Víím, že zvítězíme: vyhrájeme, protože tohle je náš domov, naše země, naše nezávislost. Je to jenom otázka času, říká ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskyj v exkluzivním rozhovoru - ve spolupráci s The Economist (s. 18-23); Jak bude vypadat nová česká škola: ministerstvo představilo největší změny ve školství za dvacet let (s. 28-29); Hry se záporným součtem: kombinace covidu, ruské války a odklonu od globalizace přidusí celý svět. Kdo budou vítězové a poražení "postglobální éry"? - makropohled M. Zámečnicka (s. 30-31); S dnešními politiky by si nerozuměl - Karel Engliš (s. 38-42).

Účetnictví**Sv. 2022, č. 3**

Účetní odhady v souvislosti se znehodnocením dlouhodobých nefinančních aktiv (s. 2-9); Cizí měna v dotacích (s. 10-17); Účtování o povinnosti vrátit dotaci (neinvestiční i investiční) (s. 18-22); Směrná účtová osnova: účtová skupina 05 - poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek (s. 23-25); Novelizace IFRS s účinností k 1.1.2022 nebo pozdější (s. 30-34); Reklama, sponzoring, reprezentace, dary a daň z příjmů (s. 35-39); Uplatnění daně z přidané hodnoty při zrušení registrace plátce (s. 40-45).

Unes - účetnictví neziskového sektoru**Sv. 20, (2022) č. 2**

Rozpočtová skladba v roce 2022 pro ÚSC a změny od 1.1.2022 - 1. část (s. 3-11); Režim přenesení daňové povinnosti (s. 12-14); Účtování o transferech aneb prověřte si své znalosti - 5. část - dokončení (s. 21-26).

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Vnější vztahy a komunikace
Oddělení Informační podpora a knihovna

Přehled nových knih

Přehled nových knih

Daně.....	50
Ekonomické vědy. Ekonomie	50
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	51
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	51
Informatika. Počítače	52
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	52
Právo.....	52

Daně

29959

Magdaléna Vyškovská

Cizinci a daně : zdaňování všech druhů příjmů fyzických osob - cizích státních příslušníků v ČR

Praha : Wolters Kluwer, 2022, 279 stran

Hlavní principy zdaňování fyzických osob v ČR (zák. č. 586/1992 Sb.), jejich rozdělení do různých kategorií podle zdanění jejich příjmů a základní povinnosti týkající se cizinců na území ČR. Určení daňové rezidence, specifika zdanění každé z kategorií fyzických osob. Vyloučení dvojího zdanění. Povinnosti plátců příjmů z pohledu zákona o daních z příjmů, které se vážou k zaměstnávání cizinců a cizích státních příslušníků. Sociální zabezpečení migrujících občanů v EU, EHP a ve Švýcarsku. Publikace je napsána podle právního stavu ke dni 31.12.2021 s aktualizovanými údaji pro daň z příjmů pro rok 2022. - 6. vydání - Pokračování podnázvu: zaměstnání, podnikání, příjmy členů statutárních orgánů, pronájem, kapitálové příjmy, ostatní příjmy, sociální zabezpečení v EU. - ISBN: 978-80-7676-126-1 (brožováno)

29961

Alena Vančurová

Zdanění osobních příjmů

Praha : Wolters Kluwer, 2021, 422 stran : tabulky

Zdanění příjmů jednotlivců, a to nejen z pohledu daně z příjmů fyzických osob, ale také z pohledu sociálního pojistného. Úvodní část publikace přibližuje historii zdanění osobních důchodů, charakteristiku osobní důchodové daně a sociálního pojistného a konstrukční prvky při zdanění osobních důchodů. V jednotlivých kapitolách jsou rozebrány podstatné prvky zdanění jednotlivců: daňové subjekty, vymezení předmětu daně z příjmů i z příjmů podléhajících sociálnímu pojistnému, příjmy ze závislé činnosti, z podnikání i z dalších druhů příjmů, snižování základu daně, typy nominální sazby daně i slevy na dani a příjmy ze zahraničí. Závěr přináší pravidla výběru daně. Publikace reaguje i na změny v konstrukci daně od roku 2021. - Vydání třetí - ISBN: 978-80-7676-236-7 (brožováno)

Ekonomické vědy. Ekonomie

29965

Eva Kislingerová a kol.

Cirkulární ekonomie a ekonomika : společenské paradigma, postavení, budoucnost a praktické souvislosti

Praha : Grada, 2021, 264 stran : barevné ilustrace, mapy

Publikace představuje postupný rozvoj cirkulární ekonomie jako reakci na prosazování cirkulární ekonomiky v reálném světě a jako reakci na společenskou poptávku promítnutou do politických rozhodnutí. Mapuje základní vztahy mezi tradiční ekonomikou a jejími východisky a mezi cirkulární ekonomikou a předpoklady, ze kterých vychází. Názvy kapitol: Cirkularita a její vztah k realitě a ke společenské objednávce (alternativní směry, ekonomické aspekty, ideologická podstata cirkulární ekonomie); Cirkulární ekonomika a právo EU ("zelená" politika, opatření v oblasti oběhového hospodářství); Technologické změny, výzkum a vývoj jako podmínka prosazení cirkulární ekonomiky (zkušenosti, výzkum, financování cirkulace, produktivita); Regulace, daně, normy, podpora investic - páky prosazení paradigmatu a cirkulární ekonomiky do praxe; Realita cirkulární ekonomiky v EU a ČR; Vliv přijetí cirkulární ekonomiky na výkon hospodářství; Rizika prosazování cirkulární ekonomiky. - První vydání - Terminologický slovník. - ISBN: 978-80-271-3230-0 (vázáno)

29967

Antonie Doležalová

Jan Viktor Mládek (1911-1989) : vděčný student, přidělený úředník, opomíjený ekonom

Praha : Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2021, 100 stran

Osobnost českého exilového ekonoma Jana Viktora Mládka v kontextu dobových ekonomicko-politických změn. Vývoj Mládkova ekonomického myšlení a vlivy, které jej utvářely, jsou v centru

pozornosti této studie. Také jeho role v rámci československých exilových struktur, působení ve službách exilového ministerstva financí a národní banky během druhé světové války a bezprostředně po ní. Mládka účast na vzniku Mezinárodního měnového fondu (MMF) a působnost v něm v letech 1944-1979. Spolupráce s ekonomem Keynesem. Činnost ekonomů Mládka v USA a MMF po jeho emigraci v roce 1948, a jeho teoretického bádání v oblasti ekonomie a transformace socialistické ekonomiky. Studie objasňuje významnou roli Mládka při prosazení Československa mezi klíčové hráče MMF. - ISBN: 978-80-88018-41-4 (brožováno)

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

29963

Václav Klaus

Návrat inflace : kluzká cesta bezstarostného zadlužování

Praha : Institut Václava Klause, 2022, 77 stran

V. Klaus reaguje na aktuální situaci vzrůstající inflace, která je v ČR i v celém západním světě realitou. Inflace, jako projev vážné ekonomické nerovnováhy, má své konkrétní ekonomické příčiny, které na poptávkové straně vyplývají z chování centrálních bank a vlád jednotlivých zemí. Toto jejich chování má však obecnější, ekonomickou dimenzi reality přesahující příčiny, které jsou spojeny se společenským a ekonomickým uspořádáním zemí. Mají systémový charakter. Mimořádnou roli při vzniku inflace v současnosti hraje "nárokový" způsob uvažování, který se v soudobém světě bezprecedentně rozšířil. Ten vede k přetřhání vazby výkonu a nároku, zásluhy a odměny a ke smíření se vlád (a centrálních bank) s touto charakteristikou dnešní doby. Tato systémová charakteristika zužuje schopnost vlád a centrálních bank se s inflací vypořádat. Na úvodní autorův text navazují v příloze jeho další články k tématu. Jejich názvy: Dnešní hrozbu inflace strašlivě podceňujeme; Úrokové sazby, rostoucí inflace a ekonomická nerovnováha; Nedělejme staré chyby: nenechme zezelenat finance a bankovníctví; Finanční a ekonomická krize let 2008-2009 a její důsledky; Vystoupení k "Návrhu ústavního zákona o rozpočtové kázní ČR" dne 20.2.2003. - Vydání první - ISBN: 978-80-7542-080-0 (brožováno)

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

29948

John Van Oudenaren

Crisis and renewal : an introduction to the European Union

Krise a obnova : úvod do Evropské unie

Lanham ; Boulder ; New York ; London : Rowman & Littlefield, 2022, xxxvi, 487 stran : tabulky, rámečky
Přehledný a ucelený úvod do problematiky Evropské unie se zabývá jejím vývojem prostřednictvím tématu krize a obnovy. Autor popisuje instituce a politiky EU, a to jak z historického hlediska, tak z hlediska jejich vztahu k současným událostem. Sleduje obnovu EU, která probíhala na konci roku 2010 po krizi eura, migrační krizi a krizi brexitu, a dále zdravotní, hospodářskou a politickou krizi, která následně Unii zasáhla s nečekanou silou v podobě pandemie koronaviru v letech 2020-2021. Autor zkoumá, jak se instituce a politiky přizpůsobují bezprecedentním politickým, ekonomickým a geopolitickým výzvám, a zaměřuje se na dvě klíčové priority EU - digitalizaci a přechod k uhlíkově neutrální budoucnosti. Ty jsou podle něj jak vnitřními politickými cíli, tak i prostředky, kterými se Unie snaží zajistit svou revitalizaci a stát se "suverénní" mocností, jež zaujme místo vedle Spojených států a Číny jako jeden ze tří velkých hráčů v globální politice. - Poznámky. - ISBN: 978-1-5381-3127-5 (brožováno)

Informatika. Počítače

29969

Cennydd Bowles ; přeložila Sylva Ficová

Etika budoucnosti

Praha : Academia, 2021, 247 stran : ilustrace

Autor se zabývá etikou nových technologií. Základní etické principy a postupy formuluje v souvislosti s technologiemi čtvrté průmyslové revoluce. Zaměřil se na výzvy dnešního technologického průmyslu: nezamýšlené důsledky a algoritmickou předpojatost, znepokojivou moc tzv. přesvědčivých technologií a dystopický svět sledování, autonomní války a automatizované práce. Předkládá rozšířené příklady silících etických závazků v reálném světě a ukazuje, jak je uplatnit. Své praktické rady nabízí designérům, produktovým manažerům i softwarovým inženýrům. V závěrečné kapitole s názvem Nová technologická filozofie Bowles píše, že "má-li někdy být etika prioritou, musíme změnit kulturu technologického průmyslu". - Vydání první - Future ethics (název originálu). - ISBN: 978-80-200-3196-9 (brožováno)

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

29945II

Dagmar Kučerová, Ivan Macháček

Zaměstnavatel a kontroly inspektorátu práce i úřadu práce. Daňové slevy fyzické osoby v roce 2022

Praha : Svaz účetních České republiky, 2022, 64 stran

Organizační struktura a místní příslušnost inspektorátu práce a jeho právní úprava. Kontrolní činnosti inspektorátu práce týkající se porušování pracovněprávních předpisů a aktuálně kontroly čerpání prostředků z Cíleného programu Antivirus. Průběh kontrolní činnosti. Přehled daňových slev fyzické osoby v roce 2022: přehled, podmínky pro uplatnění slevy, daňové zvýhodnění. Odborná stanoviska k dotazům se v tomto čísle týkají DPH, stravného na pracovní cestě, paušálního výdaje na dopravu, archivace vnitřních účetních dokladů aj. - ISBN: 978-80-7626-024-5 (brožováno)

Právo

29960

Michal Malacka, Slavomír Halla, Miluše Hrnčířiková

CISG : (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží) : komentář s judikaturou a výkladem k otázkám souvisejícím

Praha : Leges, 2021, 709 stran

Základní informace o Úmluvě CISG (struktura, principy, problematické aspekty, význam pro praxi, trendy v unifikaci) a o související problematice INCOTERMS. Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží (CISG) je od roku 1980 z globálního hlediska nejvýznamnějším unifikačním počinem. Autoři komentují znění Úmluvy nejen z hlediska obsahu jejího textu, ale srovnávají i výkladový přístup k jejím jednotlivým článkům s ohledem na národní specifika dotčených justičních soustav. Při zpracování komentáře byly zohledněny vědecko-teoretické poznatky i praktický pohled na komentovaná ustanovení včetně národní a zahraniční judikatury státních soudů. Práce se zabývá také rozhodnutími rozhodčích institucí. Publikace poskytuje náhled na mezinárodní obchodní poměry přeshraniční povahy a jejich právní rámec na počátku 21. století. - Vydání první - Částečně souběžný anglický a francouzský text. - ISBN: 978-80-7502-514-2 (vázáno)

29968

Jarmila Veselá (vedoucí autorského týmu a editorka), Jiří Grygar, Bohumil Havel, Jan Chvojka, Pavel Kuchař, Rostislav Krhut, Ján Lalka, Lee Louda, Jolana Maršíková, Ivona Mottlová, Patrik Nacher, Jan Plaček, Tomáš Richter, Jaroslav Schönfeld, Luboš Smrčka, Zdeněk Strnad, Daniel Ševčík, Tomáš Zadražil, Ondřej Zezulka, Michal Žižlavský

Insolvence 2008-2020 : data, názory, predikce

Praha : Stálá konference českého práva, 2021, 287 stran : ilustrace, mapy

Publikace sleduje především vývoj insolvenčního práva a praxe v letech 2008–2020, obsahuje ale také pasáže, které umožňují proniknout hlouběji k podstatě a proměnám materie. Text se opírá o rozsáhlá statistická data a je doplněn řadou grafů, tabulek, map a dalších prvků. Jednotlivé kapitoly jsou zaměřeny na konkursy firem a živnostníků, reorganizaci podle insolvenčního práva, oddlužení, na hlavní aktéry insolvenčního řízení (insolvenční správci a soudci), insolvenční a její dopady (banky jako věřitelé, insolvence ve vývoji obcí, měst a regionů, stát v pozici věřitele), na insolvenční z pohledu právní teorie, společenských věd a legislativy. Kolektiv autorů je tvořen předními představiteli oboru z řad akademických odborníků i z praxe insolvenčních soudců, insolvenčních správců a advokátů. Nechybějí ani příspěvky ze sféry magistrátní, bankovní, sociologické či politické. - Vydání první - ISBN: 978-80-906813-3-0 (vázáno)

29964

Jakub Tomšej

Zákoník práce v praxi : komplexní průvodce s řešením problémů

Praha : Grada, 2022, 199 stran

Přehledný výklad zákoníku práce a souvisejících právních předpisů, doplněný o řadu praktických příkladů, vzorů právních dokumentů a odkazů na judikaturu. Jednotlivé kapitoly se zaměřují na pracovní právo a závislé práce, vznik pracovního poměru a pracovní smlouvu, změny a skončení pracovního poměru, pracovní dobu, odměňování, atypické pracovníprávní vztahy (dohody, kratší pracovní úvazky), pracovníprávní spory a na práva zástupců zaměstnanců. Právní stav publikace je k 1.1.2022. - 4. vydání - ISBN: 978-80-271-3538-7 (brožováno)

Úplné znění zákonů (ÚZ)

29950/1472

Obce, kraje, hl. m. Praha, úředníci obcí a krajů, obecní policie : redakční uzávěrka 17.1.2022

29950/1470

Oceňování majetku. Cenové předpisy : texty všech předpisů k 10.1.2022

29950/1471

Odměňování zaměstnanců ve veřejných službách a správě : redakční uzávěrka 17.1.2022

29950/1461

Pracovníprávní předpisy. Zaměstnanost : redakční uzávěrka 3.1.2022

29950/1469

Rozpočet a financování : redakční uzávěrka 12.1.2022

29950/1476

Služební poměr. Policie ČR : redakční uzávěrka 1.2.2022

29950/1473

Sociální pojištění : redakční uzávěrka 24.1.2022

29950/1474

Sociální zabezpečení : redakční uzávěrka 28.1.2022

29950/1468

Účetnictví veřejného sektoru : redakční uzávěrka 10.1.2022

29950/1475

Zdravotní pojištění : redakční uzávěrka 1.2.2022

Odbor Vnější vztahy a komunikace Oddělení Informační podpora a knihovna

Výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00

13:00 - 15:00

Čtvrtek:

9:00 - 12:00

Z toho pro veřejnost:

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

tel.:

257042588

e-mail:

knihovna@mfcz.cz

Informace pro veřejnost:

<http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/zakladni-informace>

Intranet:

<http://knihovna.mfcz.cz/oknihovne.php>